

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 42 • SAYI 164 • NİSAN 2014

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

• Dünyada

İnternetin 25. yılı

Türkiye'de 21. yıl

3 Boyutlu yazıcılar bizi uçuracak mı?
Bilişim kültürünü kazanmak çocukluktan başlar
Türkçeye sahip çıkanlar artıyor

Bilişimde
1 Nisan

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

Turhan Menteş, İ. İlker Tabak, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Erdem Erkul, Ersin Taşçı, İzzet Gökhan Özbilgin, Levent Karadağ, Melih Akyılmaz, Zeynep Keskin

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Koray Özer

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Aslıhan Bozkurt

→ EDITÖRLER

Fatma Ağaç Haber, İ. İlker Tabak Genel, Mehmet Ali Köksal Hukuk, Selçuk Özdemir Eğitim, Talat Postacı KOBİ, Mesut Orta Kamu BİB, Erdem Erkul E-Devlet, İzzet Gökhan Özbilgin Güvenlik, Nihal Sandıkçı Müzik, Arzu Kılıç.

→ YAZI KURULU

Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Nezih Kuleyin, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok.

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA

Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216

e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

- 06** Yayın Yönetmeninden- ... - Koray Özer
08 Önce Twitter, sonra YouTube kapatıldı
16 TİB , kamuya açık tweetleri arşivleyecek
18 Twitter, Türkiye’deki robot hesapları silip temizliyor
20 Devleti koruyacak “beyaz hacker”lar eğitilecek
22 Basın Kanunu’nda “İnternet medyası” değişikliği, TBMM’de
24 İnternet, erdi 25 yaşına
26 “İnternet kullanıcı hakları” oluşturulması çağrısı
28 YouTube’dan çocuklara özel sürüm
30 Simge- Çocuklarımız - İlker Tabak

İnternet ve bilişimde “1 Nisan” şakaları

- 34** İnternet ve bilişimde “1 Nisan” – Aslıhan Bozkurt
36 Bilgi Sözlük kurucusu Bülent Cumhur Erol- 5652 no’lu yeni bir yasa ile 5651’in hükmünün kaldırıldığını öğrendiğimizde
37 Türkiye Bilişim Derneği (TBD) İkinci Başkanı İlker Tabak -Son kullanma tarihi geçmeyen tweet atılmaz
38 Ekşi Sözlük’ün kurucusu Sedat Kapanoğlu- Türkiye’den bir ilk daha: İnsansız İnternet
39 BMO eski Yönetim Kurulu Başkanı Gölay Şakiroğulları- Başbakan, “İnternet özgürlüktür” dedi.
40 TBD eski Başkanı Nezih Kuleyin- Samsung, cep telefonunda Aselsan’la rekabet edemeyeceğini açıkladı

- 42** Türkçesi varken -Türküler yaktım sana- Hülya Küçükkaras
44 Söyleşi - “Yerli sosyal ağ sitesi” Connected2.me kurucusu Ozan Yerli: İnsanların anonim olarak anlık iletişim kurmasını sağlıyoruz- Arzu Kılıç
48 Endüstriden Haberler-Bulutların arasındaki masaüstü- Eylem Cülcüloğlu
50 Endüstriden Haberler-XP’ye veda zamanı- Eylem Cülcüloğlu
52 Endüstriden Haberler-Mobil pazar tam gaz ileri- Eylem Cülcüloğlu

- 54** Ufkun Ötesi- Bir ürün yaratmak -Nezih Kuleyin

Gündem: 3 boyutlu yazıcılar

- 56** Hayat, 3 boyutlu yazıcıların yaratacağı sınırsız dünyayla değişiyor- Aslıhan Bozkurt
64 3 boyutlu yazıcıların 30 yıllık tarihi
66 Sanayi de yeni bir devrim, “ üç boyutlu yazıcı teknolojisi” ve GATA-METÜM
74 Sabancı Üniversitesi’nden 3 boyutlu doku ve organ basımı mümkün
80 Somutdüş Atölyesi kurucusu Kemal Şahin: Tamamen siber kültürün günlük hayat ile ilişkisi üzerine odaklanmış bir oluşumuz

- 90** Üç soru üç cevap- “Hukuka inancı kalmayan bireyler, kendi kurallarını uygular” - Arzu Kılıç
96 Bilgisayar Mühendisleri Odası, yeni yönetimini belirledi
100 “e-Yazışma” sistemine geçildi
102 Teknoloji ve yazılım dünyasının başarılı kadınları yine buluştu

Dosya: Çocuk ve bilişim

- 104** 3’üncü yaştan sonra çocuk istiyorsa “bilişime” evet – Fatma Ağaç
108 TBD Ankara Şube Yönetim Kurulu ve Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Özdemir: Çocuklarla, bilişimde tüketim toplumundan üretim toplumuna
114 Doç. Dr. Güven: Bilişim kültürü 3. ve 4. sınıfta verilmeli
118 Dr. Pedagog gözüyle “Çocuk ve bilişim” - Mehmet Aksüt
128 Uzman psikolog Avcı: 3 yaşa kadar her türlü teknolojiye hayır diyoruz
132 Bilgisayar programı yazan başarılı çocuklar anlatıyor...
138 TBD’den “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinliği

- 140** Türkçeye sahip çıkanlar ve özen gösterenler artıyor- Emeritüs Prof. Dr. Tuncer Ören...
146 Büyük verinin gücü
148 Sosyal medya mesajlarına, “yalan dedektörü” hazırlanıyor
150 3 büyükşehir adayının sosyal medya karnesi

Merhaba

Geçen ay yaptığımız Yayın Kurulu toplantısında Nisan sayımıza biraz mizah katmaya karar verdik ve bilişimle ilgili "1 Nisan" soruları hazırladık. Gelen yanıtlar pek eğlenceliydi (otuz dördüncü sayfamız ve sonrasında bu yanıtları bulabilirsiniz). İnternetin dünyada 25, Türkiye'de 21. yaşına basması da bu sayımıza başka bir güzellik katacaktı. Bu yüzden kapakta gördüğünüz pastayı yaptık, mumları yaktık. Ancak, sizin de gördüğünüz gibi mumlardan ikisi daha baştan üflenip söndürüldü. (*) Twitter ve Youtube'un erişime kapatılmasından söz ediyorum. İşin "1 Nisan" şakası kadar komik yanı, bu yasağı Cumhurbaşkanı dahil, kadar kimsenin umursamamasıydı. Biliyorsunuz internet, bir atom savaşı çıktığında ABD'de eyaletlerin birbirleriyle haberleşmesini sağlamak üzere tasarlanmış bir sistem. Dolayısıyla balıkçı ağının bir gözünü kesmek gibi, internet ağının bir düğümünü erişime kapattığınızda diğer gözler, düğümler size yol verir. Yasağın en güzel yanı, insanımızın sanal ağlar (VPN) ve etki alanı (DNS) ayarları konusunda bilgilenmesini sağlaması oldu. Bu eğitimin pek çok kurstan daha öğretici olduğuna bizzat tanık oldum.

Yasakların özel yaşamın izinsizce kamuya açılmasından kaynaklandığı iddia edildi. Ama bana göre sorun çok daha derinlerde, kafamızdaki uygarlık tasarımlarında veya güncel söylemle medeniyet tasavvurlarında... Bizler temel gereksinimleri karşılanan, "gerisini bana bırak" diyen bir "lider toplumu" mu olmak istiyoruz yoksa hukuk, insan hakları, özgürlük ve demokrasi üzerine kurulmuş, vatandaşlarının bilgilenme, okuma, soru sorma, eleştirme hakkı olan din, dil, ırk, renk, düşünce ayrımı gözetmeyen bir "açık toplum" mu olmak istiyoruz? Önce şapkayı önümüze koyup buna karar vermemiz gerekiyor!

Eğer temel gereksinimleri bile karşılanmamış insanlardan oluşan bir toplumsak, özgürlük veya haber alma hakkı veya dünyayla entegrasyon kimsenin umurunda olmaz; sorunlarımız, temel gereksinimlerimizi nasıl karşılayacağımızla her zaman sınırlı kalır. Böyle toplumlar, çözümü sistemde değil yöneticilerinde ararlar ve lider güdümlü bir yönetimi tercih ederler. Bu tür toplumlara "lider toplumu" da denebilir. Açık toplumlardaysa, temel gereksinimleri karşılanmış, belli bir uygarlık düzeyine erişmiş ve insanlığın ortak projelerine katılmaya hazır bir insanlar topluluğu vardır ve bunlar özgürce konuşmak, paylaşmak, sorgulamak isterler. Açık toplumlarda bilgi, haber, malumat kolayca değiş-tokuş edilir. Bu hatlar açık olduğu için de dedikodu az olur. Günümüzde teknolojik ve bilimsel ilerleme iletişim ve paylaşım ile tetiklendiği için bu toplumun üyeleri daha çok patent alır, buluş yapar. Bu toplumlarda yetki ve sorumluluklar açık olarak tanımlanıp hakkaniyetli dağıtıldığından, şeffaflık ve hesap verilebilirlik sistemin temel direkleridir. Hukuk konusuna değinmeğe bile gerek yok ama en az onun kadar önemli olan birey vicdanının gelişimidir. Vicdan, buna insanlık ve vatandaşlık bilinci de diyebiliriz, ancak yetki ve sorumlulukların açık tanımlandığı, hukukun tam işlediği, hesap verebilen, şeffaf, paylaşımcı toplumlarda gelişir. Gelişmemiş toplumlarda (ki bunların çoğu lider toplumdur), iktidara gelen liderlerin vicdansızlaşmasının altında aslında onların önceden de vicdansız olduğu (vicdani gelişmesini tamamlayamadığı) gerçeği yatar.

Lider toplumları, yetki ve sorumluluklar dağıtılmadığından kendilerini yönetme becerisini kazanamazlar. Bunlar yazgıları için bir liderden diğerine kucak açıp dururlar. Böyle toplumlar için yaşam, temel gereksinimler, borç, alacak, diyet, gebelik, kayırılma, minnet, yasak, suç, ceza ve af şeklinde akar durur. İlginçtir, lider toplumu olmak her zaman ekonomik kalkınmayı baltalamaz, dünya yüzünde bu tür yönetimlerle yönetilmesine karşın ekonomik olarak gelişmesini sürdüren ülkeler de vardır. Bugün ve tarihte gelişmekte olan veya yoksul ülkelerin önemli bir kısmı ne yazık ki lider toplumlarıdır.

Lider toplumlarının olumsuz özelliklerinden biri liderin (psikolojik yaklaşımla, babanın) aklına, egosuna, duygularına bağlı kalmak, inisiyatif ve ortak akıl kullanamamaktır. Ortak akıl olmayınca ortaya büyük yanlışlar çıkabilir ve stratejik körlüklerle verilen yaşamsal kararlar, bütün ülkenin, hatta komşu ülkelerin büyük bedeller ödeyebileceği süreçlere dönüşebilir. Lider toplumlarındaki liderler her an her yere yetişemeyecekleri ve denetleyemeyecekleri için (herkes de hesabını lidere yani babaya vereceği için) çevrelerindeki insanlar tarafından çok kolay kandırılabilirler. Lider ve çevresi arasındaki ilişki de bu yüzden tutku ve nefretin ötesine geçmez. Örneğin saygı, lider tarafından yönetilenlere duyulmayacağı gibi, yönetilenlerin lidere göstereceği saygı da iktidarın süresini aşmaz. Lider, belli bir iktidar deneyiminden sonra insanları üç şekilde sınıflandırır.

Kandıran, kandırmayan ve kandıracak olan! Bundan dolayı, böyle toplumlarda liderlik zayıfladığı zaman ortalık Brutus kaynar. Oidipus kompleksi açısından bakarsak, vicdanı gelişmemiş birey, fırsatını bulduğunda kendini ezdiğini hep farkettiği liderini/babasını öldürür.

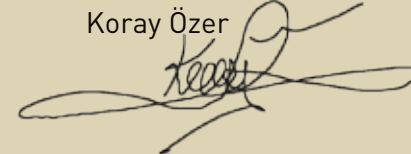
Ülkemize gelirsek, gelişmekte olan bir ülke/toplum olduğumuzdan ülkemiz hem temel gereksinimlerini ancak karşılayan hem de çağdaş uygarlık düzeyini talep eden ve bu ikisi arasında kesişim kümeleri oluşturan toplumsal gruplara ve bu grupların çıkardığı yöneticilere sahip. Her grup da ülkesini en az ötekiler kadar seviyor. Her grup kendi yaptığının, kendi seçtiğinin ve kendi kararlarının en doğrusu olduğunu düşünüyor. Ancak öne geçmenin yolu duygularımızı dinlemek değil bilimin gösterdiği yoldan gitmekten geçiyor.

Elli yıl önce biz bizeydik, bugün artık küresel bir köy gibi yaşamaya başladık. Elli yıl önce içte koyduğumuz kurallara kimse fazla karışmazdı. Şimdi karışanımız çok ve kuralları da artık biz koymuyoruz. Küresel bir teknoloji ve sermaye hareketlerinin içinde yüzmeğe çalışan bir ülkeyiz. Ama meclisin de hukukun da nasıl kullanılacağını pek çok ülkeden daha fazla biliyoruz. İlk meclis kurulu (Meclis-i Mebusan'ın kuruluşu, 23 Aralık 1876) yüz otuz sekiz, Cumhuriyet kurulu doksan bir yıl olmuş. Kurum demokrasisi için bir geleneğimiz var. Ama kurumların içi özgür düşünceli ve demokrat bireylerle dolmadı mı gerçek demokrasiye geçme şansımız yok. Özgür düşünceli ve demokrat bireyleri de ancak açık toplum içinde çoğaltabiliriz. İşte bu yüzden açık topluma dönüşmek (açık toplumu seçmek) zorundayız. Günümüzde kuralları koyan ülkeler de benzer yollardan geçmişler ve sonunda açık topluma demir atmışlar... Kuşkusuz mükemmel sistem yoktur, geliştirilecek sistem vardır. Eksikler açık toplum çerçevesini bozmadan, yasaksız da giderilebilir, gedikler de aynı şekilde kapatılabilir...

Unutmayalım, yasaklar lider toplumundan çıkmaz. Hele internet yasakları, pire için yorgan yakmak, bir için bini cezalandırmaktır... Kusur, yanlış karar vermek değil, kendimizi kusursuz sanmaktır...

İyi okumalar diliyorum.

Koray Özer

(*) 3 Nisan 2014 tarihinde Twitter yasağı kalktı. Biz de pastamızdaki sönmüş mumlardan birini yaktık. Darısı diğer mumun başına...

Koray Özer
koray.ozertbd.org.tr

Önce Twitter, sonra YouTube kapatıldı

Yerel seçim sürecindeki gergin atmosfer, Twitter ve YouTube'a erişime engel getirilmesiyle sonuçlandı. 20 Mart gece yarısı Twitter, 27 Mart'ta ise YouTube erişime kapatıldı. Yasaklar, "ifade özgürlüğüne yönelik kısıtlama" olarak değerlendirilip eleştirildi ve tepki çekti.

Aslıhan Bozkurt

17 Aralık 2013'te başlatılan operasyonlar nedeniyle hükümet ve muhalefetin "genel seçim" havasında yürüttüğü 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri, Twitter ve YouTube erişiminin engellenmesine mal oldu. Özellikle "kişilik hakları ve özel hayatın gizliliğinin ihlali" ile "vatandaşların bazı linklerin kaldırılmasına ilişkin 4 mahkeme kararlarına duyarsız kaldığı" gerekçesiyle 20 Mart 2014 gece 23.45 sularında dünyanın en yaygın mikro bloğu olan Twitter, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) tarafından engellendi. TİB, engellemeyi, "mahkemelerden çıkarılan kararların" uygulanmamasından dolayı yaptığını duyurdu. 7 gün sonra da 27 Mart'ta ise Suriye'ye olası bir operasyonun konuşulduğu toplantının ses kayıtlarının yayınlandığı dünyanın en bilinen video paylaşım sitesi YouTube, yine TİB tarafından erişime kapatıldı. Hatta önümüzdeki günlerde Facebook'un bile kapatılabileceği dillendiriliyor Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, 20 Mart'ta partisinin Bursa mitinginde, 17 Aralık operasyonlarının "uluslararası komplolar"ın işi olduğunu söyleyip "Twitter falan hepsinin kökünü kazıyacağız. Efendim işte uluslararası camia şöyle der, böyle der, hiç beni ilgilendirmiyor. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin gücünü görecekler. Bunun özgürlükle alakası yok. Özgürlük birinin mahremine girmek değildir, özgürlük devletin sırlarını bu tür kanallarla uluslararası yerlere, fitnelemek, sufle etmek değildir" açıklamasında bulundu. Başbakanlıktan resmi açıklama geldi ve açıklamada Miting sonrası Başbakanlık Basın Müşavirliği'nden Anadolu Ajansı'na (AA) yapılan açıklamada, Başbakan Erdoğan'ın mitingdeki konuşmasında, Twitter konusunda kullandığı ifadelerde, hukuki bir duruma işaret edildiği belirtilip şöyle denildi: "Halihazırdaki durumda, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bazı linklerin kaldırılmasına ilişkin mahkemelerden çıkarmış oldukları kararların uygulanması konusunda Twitter yetkililerinin duyarsız kaldıkları bir süreç söz konusudur. Mahkeme kararlarını umursamama, hukukun gereğini yerine getirmeme biçimindeki bu tutumda bir değişiklik gözlenmemesi halinde, vatandaşlarımızın mağduriyetini gidermek için teknik olarak, Twitter'e erişimin engellenmesinden

başka çare kalmayabileceği belirtilmektedir. Başbakanımız da Bursa'daki konuşmasında bu olguya dikkati çekmiş bulunmaktadır. Mahkeme kararlarını umursamama, hukukun gereğini yerine getirmeme biçimindeki bu tutumda bir değişiklik gözlenmemesi halinde, vatandaşlarımızın mağduriyetini gidermek için teknik olarak, Twitter'e erişimin engellenmesinden başka çare kalmayabileceği belirtilmektedir." Açıklamadan kısa bir süre sonra Türkiye'nin birçok bölgesinden Twitter erişimi olmadığına dair kullanıcı şikâyetleri gelmeye başladı. Gece saatlerinde Türkiye'nin birçok bölgesinde Twitter'a erişim engellendi. Kablonet, twitter'ı ilk kapatan İnternet sağlayıcı olurken ardından Turkcell, Vodafone gibi mobil ağlardan da erişim sağlanamadı. Twitter'a girmek isteyen kullanıcılar, "Bu sitenin (twitter.com) hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 20/03/214 tarih ve sayılı kararına istinaden TİB tarafından koruma tedbiri uygulanmaktadır" ifadeleriyle karşılaştı. TİB İnternet sitesinde, İstanbul Anadolu 14. Asliye Ceza Mahkemesi'nin aldığı karar üzerine TİB tarafından koruma tedbiri uygulandığı açıklandı. 4 mahkeme kararlarından b

BTK :Twitter mahkeme kararlarını dinlemedi, mecbur kaldık

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Twitter'ın kapatılmasıyla ilgili resmi açıklamayı 21 Mart'ta yayınladı. 5651 sayılı Kanun ve diğer ilgili mevzuatlara göre çalışmaların yürütüldüğü vurgulanan açıklamada şu ifadelere yer verildi: "Vatandaşlarımızın şikâyetleri üzerine, Twitter'da kişilik haklarının ve özel hayatın gizliliğinin ihlali nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerince erişimi engelleme kararları verilmiştir. Bu kararlar, TİB'e ulaşmış ve Başkanlığımız tarafından içeriğin çıkarılması Twitter'dan istenmiştir. Ancak, mahkeme kararlarının uygulanması hususunda tüm iyi niyet çabalarımıza karşılık Twitter bu kararlara duyarsız kalmış ve mahkeme kararlarını tanımamıştır. Yurtdışı merkezli söz konusu İnternet sitesi Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin vermiş olduğu kararları yok saymıştır. Bu nedenle, vatandaşlarımızın ileride telafisi mümkün olmayacak mağduriyetlerinin önlenmesi için başka bir seçenek kalmadığından mahkeme

kararları doğrultusunda Twitter'a erişimin engellenmesi tedbirini uygulanmıştır. TİB, hukuk devleti ilkesi çerçevesinde mahkeme kararlarını uygulamakla yükümlüdür. Yurt dışı merkezli söz konusu İnternet sitesi, Türk mahkemelerinin kararlarına uyarak hukuka aykırı içerikleri çıkardığı takdirde, tedbir amaçlı uygulanan erişimin engellenmesine son verilecektir."

Başsavcılık'tan açıklama

TİB'in dört ayrı mahkeme kararını göstererek Twitter'a Türkiye'den erişimi engellemesi üzerine Radikal'e konuşan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Hadi Salihoğlu'ndan önemli bir açıklama geldi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Salihoğlu, Twitter'ın kapatılması kararıyla ilgili, "Bizim verdiğimiz bir karar yok. İdari bir karar bu. Biz bir karar vermedik" açıklamasında bulundu. TİB sitesinde yer alan bilgiye göre, Twitter'ın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 20 Mart 2014'te Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) 10. Madde ile yetkili savcılıkça tedbir amaçlı erişime kapatıldığı bilgisi yer alıyordu. Tedbir kararının olduğu bilgisi yer almasına rağmen herhangi bir karar numarasının da paylaşılması dikkat çekti. Ancak TMK mahkemeleri kapatıldığı için herhangi bir yetki ve görevi de bulunmuyor. Twitter'a gece yarısı yasak getirilmesinden haberdar olan binlerce kişi, DNS ve VPN gibi yöntemlerle sabaha kadar tweet attı. Yasaklı olmasına karşın başta Cumhurbaşkanı Abdullah

Gül, Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek olmak üzere birçok siyasi kişi ve milyonlarca kullanıcı tweet atmaya devam etti. Atılan Türkçe tweet sayısı o gün yüzde 30 artarak 5,2 milyondan 7,5 milyona yükseldi. Uygulamaya ilişkin yurt içi ve dışında çeşitli kişi ve kurumlar ciddi tepki gösterip itiraz ettiler. Sosyal paylaşım sitesi Twitter'ın Türkiye'de erişiminin engellenmesi tüm dünyada büyük yankı buldu, ülke içi ve dışında bir kınama dalgasına yol açtı. Yargıçlar Sendikası (YARSAV) üyesi hâkim Hüseyin Nuh Köse, Twitter'ın kapatılmasına yönelik bir mahkeme kararı olmadığını iddia etti. Kapatma işlemini BTK'ya bağlı TİB'in isteği sonrası olduğuna işaret eden Köse, "Burada yanlış bir bilgi var. Twitter'ın kapatılmasına yönelik bir savcılık veya mahkeme kararı yok. Ancak, çeşitli mahkemelerin, çeşitli zamanlarda aldığı kararlar Twitter'ın kapatılması için gerekçelendirildi. Ancak bu doğru gerekçelendirme değil. Karardan hicap duyuyoruz. Bu karar Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine de aykırı" dedi. Ankara Barosu Bilişim Kurulu Başkanı Avukat Nihad Karslı da TİB'in böyle bir yetkisi olmadığını altını çizdi. İnternet Erişim Birliği'nin erişim engelleyebileceğine işaret eden Karslı, "TİB'e bir başvuru olup olmadığını bilmiyoruz. 'Mahkeme kararını uygulamıyor' diye TİB, Twetter'ı kapatamaz. Yasadışı bir idari işlem var. Anayasa ve yasalara aykırı bir uygulama görüyoruz" diye konuştu.

Twitter'ın avukatı Gönenç Gürkaynak, TİB yetkilileriyle erişimin engellenmesine ilişkin mahkeme kararlarıyla ilgili görüşte. 22 Mart'ta da Twitter, TİB'in mahkeme kararıyla askıya alınmasını istediği hesapları kapatmaya başladı. Ve twitter'e girişler daha da kolaylaştı. Ancak daha sonra DNS'lere de engelleme geldi ve kullanıcıların birçoğu Twitter'a girmeyi başaramadı. Son olarak Twitter, IP bazlı engellendi. Tabi IP bazlı engelleme de VPN servisleri kullanılarak aşılabildi.

Mahkeme TİB'e Twitter'ı hangi yetki ile yasakladığını sordu

Ankara 15. İdare Mahkemesi, 26 Mart'ta Twitter'ın TİB tarafından Türkiye'den erişime kapatılmasına ilişkin işlemin yürütmesini durdurdu. Türkiye Barolar Birliği'nin de aralarında bulunduğu davacıların "Twitter'ın erişime kapatılması işleminin durdurulması ve iptali" başvurusu için ara kararını verdi. TİB'e "Twitter'a erişimi hangi yetkiye dayanarak engellediğinin sorulması"nın da kararlaştırdığı ara kararda, TİB'den yasaklama işlemine dayanak gösterilen bilgi ve belgelerin gönderilmesi de istendi. Mahkemenin kararında, yürütmeyi durdurma kararı "işlemin ifade ve haberleşme hürriyetini kısıtlayacak nitelikte bulunması, davalı idarenin savunmasının beklenmesinin 'telafisi mümkün olmayan' zararlara sebep olacağı" gerekçesine dayandırıldı. Ancak mahkemenin verdiği "yasaklama işleminin yürütmesinin durdurulması" kararına rağmen, Twitter'a erişim engelinin akşam saatlerinde de sürmesi dikkat çekti. Yürütmeyi durdurma kararından sonra kararın geldiği Anayasa Mahkemesi ise, TİB'in Twitter yasağına ilişkin Ankara İdare Mahkemesi'nin aldığı yürütmeyi durdurma kararı nedeniyle bir karar alınmasına gerek görmedi. Yürütmeyi durdurma kararının ardından TİB'in Bölge Mahkemesi'ne itiraz etme hakkı bulunuyor ancak başvuruyu yapılamaz kadar erişime engelin kalkması gerekiyor.

Twitter: Yasağın yasal dayanağı yok, IP adreslerini vermiyoruz

Aynı gün (26 Mart) Twitter'dan ilk resmi açıklama yapıldı. Kurum adına Blog.twitter.com üzerinden açıklama yapan Twitter'ın Genel Hukuk Danışmanı Vijaya Gadde, Türkiye'de Twitter'a yaşanan erişim

kısıtlamasının yasal bir dayanağı olmadığına işaret edip erişim engellemesi süreci boyunca hiçbir IP adresi veya mail adresinin hükümetle paylaşılmayacağı söyledi. Açıklamada şöyle denildi: "Türk hükümetinin Twitter'a girişi engellemesinin üstünden 6 gün geçti. Bu süre boyunca Türk yetkilileriyle görüşme halindeydik. Onların endişelerini dinledik, platformumuzun ve prensiplerimizin nasıl işlediğine dair onları bilgilendirdik ve bu olayı çözmeye çalıştık. Ancak Türkiye'de sesini duyurmak için Twitter'a güvenen milyonlarca insan, hala bundan mahrum bırakılıyor.

Bir süredir bağımsız Türk avukatlarıyla beraber, bir başvuru metni üzerinde çalışıyorduk. Bugün de Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelere başvurarak, bu yasağa itiraz ettik. Bize Türk gazetecileri ve hukuk uzmanları, Türk vatandaşları ve uluslararası toplum da katıldı ve yasağın kalkması yönünde resmi talepte bulunduk. Yasağa sözde hukuki dayanak olarak, 3 farklı mahkeme kararı ve bir savcının kararı gösteriliyor. Ancak bunların hiçbirisi bize yasaktan önce bildirilmemişti. Bu 3 mahkeme kararından ikisi, bizim kendi kurallarımızı da çiğneyen içerikler hakkındaydı ve bu içerikler zaten kaldırıldı. Son mahkeme kararında ise, eski bir bakanı yolsuzluk yapmakla suçlayan bir hesabı kapatmamız isteniliyordu. Bu karar bizde endişe yaratıyor. Politik söylem, tüm söylemler arasında en önemlisidir. Özellikle de muhtemel bir hükümet yolsuzluğunu işaret ediyorsa. Bu yüzden bugün kullanıcılarımız adına mahkemeye başvurarak, bu kararın geri alınmasını talep ettik.

Karara itiraz ederken, söz konusu hesaba yönelik 'Country Withheld Content' (bir ülkede belli bir içeriğin görünmemesi için oluşturulan uygulama) aygıtımızı kullandık. Türkiye'de bunu ilk kez kullandığımızda, bir savcının ricası üzerine, bir vatandaşın güvenliği açısından önemli olan bazı Tweet'leri engellemiştik. Bu aygıt sayesinde, belli bir içerik yasal kısıtlamalar çerçevesinde bazı yerlerde gösterilmeyebiliyor. Bu esnada dünyaya görünür kalabiliyor. Böyle bir aksiyon alabileceğimiz konusunda söz konusu hesaplara halihazırda bilgi vermiş bulunuyoruz.

Mavi Kuş Düştü
twitter

21.03.2014 00:01

Bu gösterilmemelerle ilgili olarak, hukuki olarak yayınlama imkânımız olan her türlü bilgiyi de, Chilling Effects sayfasına ekliyoruz. Özellikle belirtmek isteriz ki, Twitter yasaklandığı andan itibaren Türk hükümetiyle hiçbir kullanıcının bilgisini paylaşmadık. Buna e-mail adresi ve IP adresleri de dahildir. Bu durum, Kullanıcı Gizliliği politikamızla da uyumludur.

Twitter'ın yasaklanmasına dayanak olarak gösterilen pek çok açıklama olsa da, Türkiye'de hizmetimizin engellenmesi için hiçbir yasal dayanak bulunmamaktadır. Ayrıca, Twitter'ın tamamına ulaşımın engellenmesi şeklindeki bu orantısız ve hukuksuz idari uygulamaların, bugün oluşan pozitif hukuki incelemeler çerçevesinde değişmesi sonucu, hükümetin Twitter'a ulaşımın yeniden sağlanmasını bekliyoruz. Böylece vatandaşlar, bu hafta sonunda yapılacak seçimler öncesinde açık bir diyalog ortamına tekrar kavuşabilir."

Ve YouTube'a önce yasak sonra mahkeme kararı

Başbakan Tayyip Erdoğan, 25 Mart'ta yaptığı bir açıklamada, Twitter'e erişimin engellenmesini değerlendirirken, "O zaman yasalara uysunlar biz de yasağı kaldıralım. Twitter dediğiniz olay nedir? Bir şirket. Bu olayın arkasında aslında Youtube var. Youtube'un avukatlarıyla çalışıyorlar" dedi. Dışişleri Bakanlığı'ndaki Suriye'ye olası bir operasyonun konuşulduğu toplantının ses kayıtlarının İnternet'te yayınlanmasından hemen

sonra "casusluk faaliyeti suçlamasıyla" TİB, 27 Mart 2014'te video paylaşım sitesi Youtube'a Türkiye'den erişim yasaklandı. TİB, YouTube'a erişimin engellenmesi yönündeki idari tedbir kararını erişim sağlayıcı şirketlere göndermesinin ardından video paylaşım sitesine erişim kesilmeye başladı.

Video paylaşım ve sosyal medya platformu YouTube.com hakkında idari tedbir kararı uygulandığını açıkladığı TİB'in İnternet sitesinde yer alan açıklamada, "5651 sayılı Kanun uyarınca yapılan teknik inceleme ve hukuki değerlendirme sonucunda bu İnternet sitesi (youtube.com) hakkındaki TİB'in 27 Mart 2014 tarih ve 490.05.01.2014.-48125 sayılı kararına istinaden TİB tarafından idari tedbir uygulanmaktadır" denildi.

Youtube'u TİB'in kapamasının ardından, Gölbaşı Sulh Ceza Mahkemesi'nden kapatma kararı alındığı ortaya çıktı. Güvenlik toplantısının illegal dinlenerek, buna ilişkin kayıtların Youtube'a yüklenmesinin ardından Dışişleri Bakanlığı, TİB'e başvurmuştu. TİB'in konuyu ilettiği Gölbaşı Cumhuriyet Başsavcılığı da Sulh Ceza Mahkemesi'nden Youtube'a erişimin engellenmesi talebinde bulundu. Mahkeme, Youtube'daki ilgili sayfalara erişimin engellenmesi, bunun mümkün olmaması halindeyse siteye erişimin engellenmesine yönelik karar verdi. TİB kararı 3G İnternet erişimi sağlayan GSM operatörleri ile İnternet erişim hizmeti veren TTNET ve Superonline gibi ISP şirketlere tebliğ edildi. DNS değişikliği, VPN ya da tarayıcı eklentisi olmadan Youtube'a girmeye çalışan İnternet

kullanıcıları, "TİB tarafından erişimi engellenmiştir" mesajıyla karşılaştı. Yasaklama kararında herhangi bir yargı kararı ve idari tedbire dayanak gösterilen içeriklere ilişkin bilgi bulunmaması dikkat çekti. Kullanıcıların günlük yaklaşık 65 bin yeni video klibi eklediği ve 100 milyona yakın video klibi izlediği YouTube, mahkeme kararlarıyla Türkiye'de 5. kez engellendi. Engellemelerin ilki 6 Mart 2007'de, ikincisi ise 16 Ocak 2008'de, üçüncüsü 17 Ocak 2008'de, dördüncüsü 30 Ekim 2010'da ve beşincisi de 27 Mart 2014'te oldu. Bu engelleme de Türkiye ve dünyada büyük tepkilere yol açtı.

TBD'den sağduyu çağırısı

Bilişim sektörünün en eski sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Bilişim Derneği (TBD) twitter yasağı üzerine İnternet sitesinde kısa bir açıklamada sağduyu çağırısı yaptı. TBD Yönetim Kurulu'nca yapılan açıklamada, "Ülkemizin bilişim çağında diğer uygar ülkelerle birlikte yer alması için ilerici adımların atılması beklenirken; geleceği görmeyen, toplumun bilişim alanındaki sinerjisini yok sayan, haber alma ve ifade özgürlüğü başta olmak üzere temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan engellemeci yaklaşımlara karşı olduğumuzu belirtiyor ve teknolojinin asla engellenemeyeceğini özellikle vurguluyor, internet ve sosyal medya erişimi başta olmak üzere, bilişim ve teknolojinin kamu yararına kullanılmasının önündeki engellemelerin bir an önce kaldırılması için ilgilileri sağduyuya davet ediyoruz" denildi

TÜBİSAD: Twitter'ın yasaklanması İnternet ekonomisinin gelişimi için bir engel ve ifade özgürlüğüne aykırıdır

Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği (TÜBİSAD) Türkiye'de Twitter'a erişimin engellenmesinin toplumun ve İnternet ekonomisinin gelişiminin önünde bir engel ve ifade özgürlüğüne aykırı olduğunu belirterek şu görüşleri dile getirdi:

"Çağımız, bilginin özgürce üretilip paylaşıldığı,

bu temel gerçeklik bazında toplumsal ve siyasal ilişkilerin etkilendiği bir çağdır. İnternet'in çok önemli rol oynadığı bilişim ekonomisi de çağımızın en büyük ekonomik sektörlerinden birisidir.

Geçtiğimiz 10 yılda haber alma ve haber yayma faaliyeti Twitter'ın da dahil olduğu sosyal paylaşım platformları aracılığıyla biçim değiştirmiş, milyonlarca kişinin karşılıklı etkileşimine dayanan yeni bir iletişim dönemi başlamıştır.

Bilginin özgürce paylaşılmasını sağlayan Twitter'a erişimin engellenmesi, Türkiye gibi, dışa açık bir büyüme ve demokratik bir hukuk devletine sahip olma iddiasındaki ülkemiz için de olumsuz bir gerektir.

'Twitter'ın yasaklanması' toplumsal gelişimin önünde bir engel olmanın yanı sıra, hukuki olarak da çok önemli sakıncalar içermektedir. 5651 Sayılı İnternet Kanunu'nda yapılan son değişiklikler ile artık sitelerin tamamının kapatılmayacağı, mahkeme kararı ile belirlenen 'hukuka aykırı' içeriğin kaldırılmasının URL temelli engellemeyle sağlanacağı belirtilmiştir. URL temelli engelleme yapılmadan Twitter'a erişimin tamamen engellenmesi, 5651 sayılı mevcut kanuna da aykırı bir durumdur. Ancak mahkeme kararı ile belirlenebilecek 'hukuka aykırı içeriğin' URL bazlı engellenmesi yerine, tüm sitenin kapatılarak diğer içeriklerin de engellenmesi hukukun evrensel

prensibi olan 'Ölçülülük prensibine' de aykırıdır.

Ayrıca, ülke sınırlarında faaliyet göstermeyen bir şirkete mahkeme kararlarının ne şekilde uygulanacağı Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde açıkça belirtilmiştir. Twitter'a erişimin engellenmesi Avrupa Birliği müktesebatına uyum yönünde hukuki taahhüdü olan bir ülke için tasvip edilemez bir uygulamadır.

İnternet özgürlüğü sadece hukuki açıdan değil aynı zamanda ülkemizin geleceği ve ekonomisi açısından da çok değerlidir. Ülkemizin 2023'de dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girme hedefini tutturabilmesi, ekonomik büyümenin itici gücü olduğuna inandığımız bilgi iletişim teknolojileri ve İnternet sektörünün sağlıklı ve özgür gelişimi ile mümkün olacaktır."

TBV: erişimin engellenmesi, yenilenen 5651 sayılı İnternet Kanunu'na aykırı

Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) 21 Mart'ta yaptığı basın açıklamasında şu değerlendirmelerde bulundu:

"Twitter'a erişimin engellenmesi, yenilenen 5651 sayılı İnternet Kanunu'na aykırıdır. Buna ek olarak, Avrupa Birliği müktesebatına uyum yönünde hukuki taahhüdü olan, Anayasasında düşünce ve ifade özgürlüğünü temel hak olarak sayan bir ülke için çok olumsuz bir gelişmedir.

İnternet Kanunu'ndaki son değişikliklerle, sitelerin kapatılmayacağı ve URL temelli engellemeyle sadece 'hukuka aykırı içeriğin' engelleneceği belirtilmişti. URL temelli engelleme, şu an kanuni temeli olan bir durumdur. Bu tür bir engelleme yapılmadan Twitter'ın kapatılması, 5651 sayılı kanuna da aykırıdır.

Türkiye dışında faaliyet gösteren bir şirkete mahkeme kararlarının ne şekilde uygulanacağı, Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde açıkça belirtilmiştir. Bu sözleşmeleri yok sayarak Twitter'a erişimi yasaklamak, asırlar boyu ciddi bir devlet geleneğine sahip Türkiye gibi bir ülkeye yakıştıramaz.

Türkiye ekonomisini bilgi temeline oturtarak, ekonomik büyümeyi, sosyal kalkınmayı, refahı, üretimi, rekabetçiliğimizi artırmanın yegâne yolu, sağlam bir hukuk devletiyle mümkün olur. Temel hak ve özgürlüklere saygılı, uluslararası uygulamalara ve evrensel hukuk ilkelerine uygun bir yasal altyapı geliştirmek zorundayız. Twitter'ı yasaklayarak bilgi toplumu olamayız.

Hiçbir çağdaş demokratik hukuk devletinde mahkeme kararıyla veya idari bir kararla, sosyal medya veya internet erişimi engellenmiyor. Bu durum, Türkiye'yi uluslararası toplum nezdinde hak etmediği bir duruma düşürüyor; İnternet'i, düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlayan anti-demokratik ülkelerle aynı sınıfa sokuyor. Dünyada hiçbir demokratik ülke Twitter'ı yasaklamazken, AB üyeliğine adaylık görüşmeleri yapan, Avrupa Konseyi kurucu üyelerinden Türkiye'nin yasaklaması, ülkemizi hak etmediği bir konuma taşıyor.

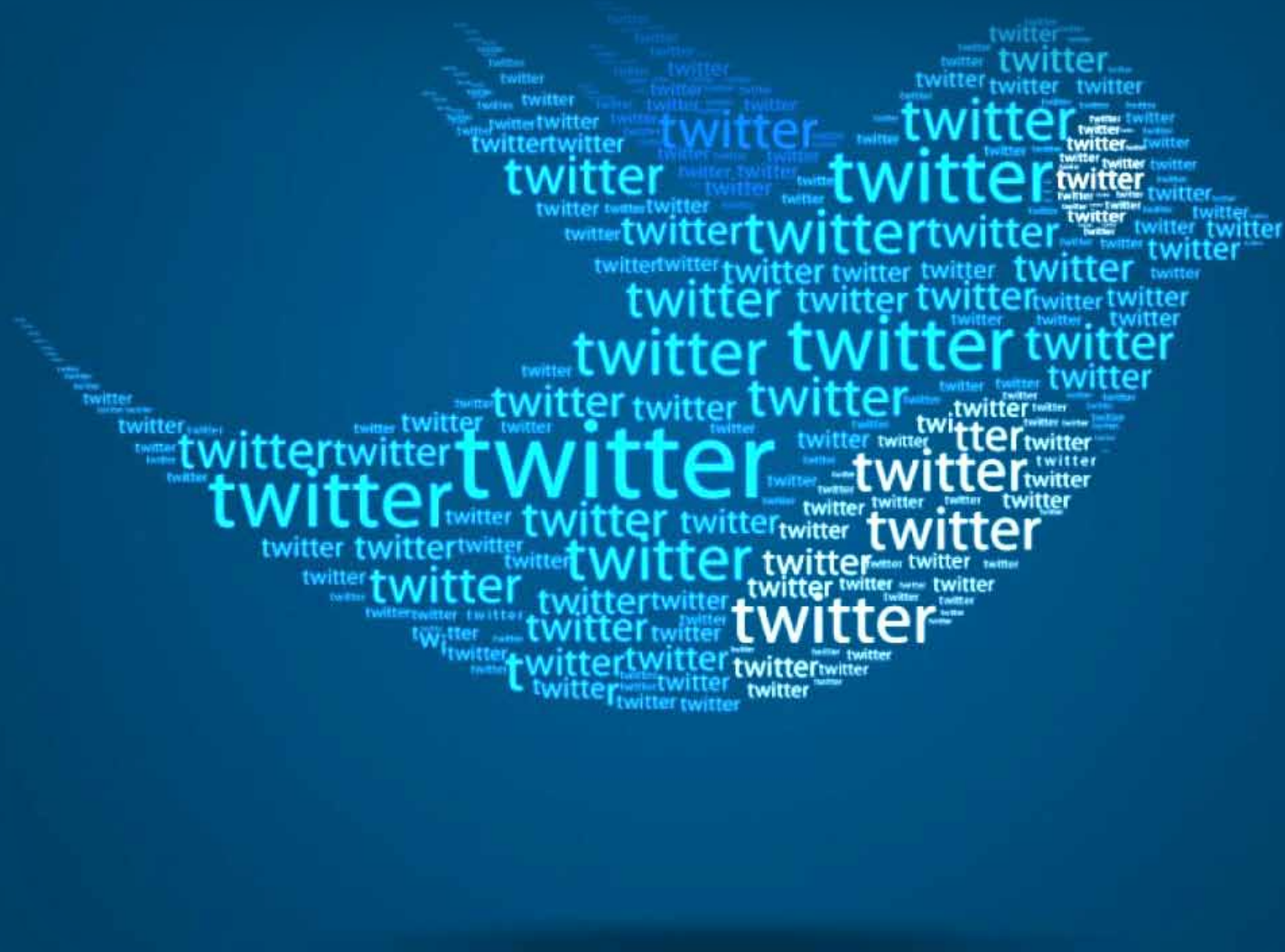
Hukukun temel ilkeleri, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, Anayasamız, yasa koyucunun iradesi, yüksek mahkeme kararları, özetle hukukun tüm kaynakları ittifakla 'ölçülülük' ilkesine dayanır. Milyonlarca kişiyi mağdur edeceği düşünüldüğünde, Twitter'ı kapatmanın, hukukun evrensel ilkesi olan 'ölçülülük' ilkesine aykırı olduğu kendiliğinden görülür.

Ülkemizde idari ve mahkeme kararıyla İnternet sitelerine erişimin engellenmesinin 'neden hukuka aykırı olduğu', bilimsel temellere dayanarak birçok kez ilgili makamlara ve kamuoyuna Vakfımız tarafından iletilmiştir. Ancak, yeniden tanık olduğumuz gibi, bu bilimsel görüşlerin, yasaların hazırlanması sırasında dikkate alınmadığını üzüntüyle izliyoruz.

Düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlamak ve yasaklamak, 20. yüzyılla beraber tarihe gömülmek zorunda. TBV olarak, Türkiye'nin, İnternet denetimi konusunda Avrupa Birliği standartlarında bir düzenleme ve uygulama geliştirmek zorunda olduğunu tekrar vurguluyor, yapılan büyük yanlışın bir an önce dönülmesini istiyoruz."

TİB , kamuya açık tweetleri arşivleyecek

Gizli statüsüne sahip olmayan veya doğrudan mesaj olarak gönderilmemiş tüm Twitter mesajlarının TİB tarafından arşivlenmeye başladığı öğrenildi.

Yeni "İnternet yasası" ile birlikte Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'nın (TİB) yetkileri de arttı. 5651 sayılı yasadaki değişikliklerle kendisine web sayfalarını mahkeme kararı olmadan engelleme hakkı (takip eden 24 saat içinde bir mahkeme kararı almak kaydıyla) verilen TİB gizli statüsüne sahip olmayan veya doğrudan mesaj olarak gönderilmemiş Twitter mesajlarını arşivlemeye başladı. Hacer Boyacıoğlu'nun Hürriyet'teki haberine göre, TİB herkese açık Twitter hesapları üzerinden gönderilen tweet'leri depolamak için 2 Aralıkta birkaç şirketle sözleşme imzaladı. Bu şirketlerin arasında NGİNE adlı bir şirketin de bulunduğu kaydedilirken sözleşmenin 9.5 milyon TL karşılığında gerçekleştirildiği de haberde yer alıyor. Ancak 17 Aralık sonrası yaşanan gelişmeler ve değişen yönetim nedeniyle bu sözleşmenin iptal edildiği de dile getiriliyor.

Atılan tweet'lerin arşivlenmesi zaten Twitter tarafından da gerçekleştiriliyor, hatta kullanıcılar istediğinde bu arşivi bilgisayarına indirebiliyor. Ancak TİB'in böyle bir arşivleme çalışmasına gitmesi tartışmalara neden oluyor. Elde edilen arşiv verilerinin iyi veya kötü yönde kullanılabileceği belirtiliyor. Üstelik kullanıcının Twitter'dan sildiği bir tweet'in TİB arşivinde depolanmış şekilde kalması da ihtimal dahilinde bulunuyor. Bu da isteyerek veya istemeyerek haddini aşan bir söz söyleyen, ancak hatasını anlayarak bu sözünü tweet'ini silerek geri alan kullanıcıların başına iş açabilir. Bu arada TİB'de atılan tweet'lerle ilgili bir sistem kurulduğunu ve işleyip işlemediğinin de bilinmediği kaydediliyor.

Bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmalar kamuya açık tüm tweet'lerin arşivinin tutulmasının mümkün olduğunu belirtirken, birçok firmanın da tweetler üzerinden analiz yaptığını ve kamuya açık paylaşımların arşivlenmesi ve analizlerde kullanılması noktasında yasal olarak bir sıkıntı bulunmadığına dikkat çekti.

Ngine: Evet sözleşme yaptık

2 Aralık'ta TİB'in önce imza attığı ancak sonra sözleşmeyi feshettiği NGİNE Firması Genel Müdürü Tahir Yılmaz da, "Sosyal medya arşivlemesi, atılan tweetler üzerinden analiz yapma, sosyal medya gündemini değerlendirme, trendleri ve olası gelişmeleri analiz etme" gibi konularda çalışmalar yaptıklarını söyledi. TİB'le yaptıkları sözleşmenin feshedilmesinin kendi bilgileri dışında basına yansıdığını kaydeden Yılmaz, "Bir sözleşme yaptığımız doğru. Ancak sözleşmenin içeriğine ilişkin bir bilgi veremem. Bu tür sözleşmelerde gizlilik esastır" dedi.

Elde atom bombası var

Atılan tweet'lerin arşivlenmesinin olayları ve gelişmeleri analiz etme noktasında önemli olduğunu belirten sektör temsilcileri, "Bu arşivleme iyi olarak da kullanılabilir, kötü olarak da. Bu tamamen elinizdeki bilgiyle ne yapmak istediğinizle bağlantılı. Atılan bir tweet sonradan silindiğinde, o tweetin arşivden de silinmesi gerekir. Ama silinen tweet'lerle ilgili TİB'de nasıl bir sistem kurulduğunu ve işleyip işlemediğini bilemeyiz" bilgisini verdi. Oysa TİB'in bağlı olduğu Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Dr. Tayfun Acarer, yeni İnternet düzenlemesi sırasında İnternet'te yüzde 100 yasaklamanın ancak kablo keserek olacağını belirterek, "Kablo kesmeden internette engelleme olmaz" demişti. Acarer yeni internet düzenlemesiyle TİB'e verilen yasaklama yetkisi çok nadir kullanılacak bir yetki demişti.

Twitter, Türkiye'deki robot hesapları silip temizliyor

Fake followers list

Türkiye'de seçim öncesi artan şikâyetler üzerine Twitter, gerçekçi görünen sahte hesapları ihbar olmasa bile toplu bir şekilde hızlıca silme kararı aldı.

Sosyal medyada 30 Mart 2014 yerel seçimler öncesinde siyasi amaçlı binlerce "robot hesap -gerçekçi görünen sahte hesap" oluşturulduğu iddiası üzerine Twitter harekete geçti. Manipülasyon yaptığı öne sürülen sahte hesaplar, 18 Mart'tan itibaren "ihbar" olmasa bile Twitter tarafından siyasi ayırım yapılmaksızın topluca siliniyor.

Hürriyet'te yer alan habere göre, Twitter'ın "kullanıcı hizmetleri" ekibi, artan şikâyetler üzerine konuyu incelemeye aldı. Süreç konusunda resmi açıklama yapmayı reddetse de, Twitter'dan iki kaynak Türkiye'deki sahte hesapların topluca silinmeye başladığını doğruladı.

Twitter'ın, Türkiye incelemesinde herhangi siyasi değerlendirme yapmadığı bildiriliyor. Sahte hesaplar, kimin taraftarı olduğuna bakılmaksızın ve "spam-istenmeyen posta" ihbarı gelmesi bile önceki günden beri topluca kaldırılıyor. Ocak ayında oluşturulan botnetteki (robot ağı) tüm sahte hesaplar silinirken, geçen ay kurulan botnetteki hesaplar dün itibarıyla faaliyetine devam ediyor. Son üç ayda yolsuzluk iddiaları ve seçim vaatleriyle ilgili onlarca Türkçe etiket, saatler boyunca dünya çapında TT listesinde yer aldı. Bu etiketlerin kabaca yarısı hükümetin söylemiyle, diğer yarısı Gülen hareketinin veya muhalefet partilerinin söylemleriyle uyuşuyordu. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 25 Şubat'ta partisinin Meclis grup toplantısında yaptığı konuşmada, "Sosyal medyada kurdukları robot lobisi, tweetlerle vuracaktı" demişti. Ak Parti'nin sosyal medya alanında aktif yer alacak 6 bin kişilik ekip oluşturduğunu ise geçen kasımda Anadolu Ajansı duyurmuştu.

Arkasında kimler var?

İnternetin, iz sürmeyi zorlaştıran doğası gereği kesin bir yanıt verebilmek pek mümkün değil. Çünkü ipuçları çoğu kez bir noktada belirsizleşiyor. Örneğin siyasi etiketleri seri şekilde paylaşan onlarca sahte Twitter hesabının, kendisi de benzer mesajlar gönderen @SMGAJANS1 tarafından takip edildiği görülüyor. Ancak İstanbul Fatih merkezli reklam ajansı SMG, hesabın kendileri ile ilgisi olmadığını söylüyor. Dijital medya alanında hizmet veren "Stüdyo 28" in İnternet sitesinde ise adres olarak Giresun'da bir posta kutusu gösteriliyor, fakat verilen telefon numarasına ulaşılamıyor ve e-postalar geri dönüyor. İletişim teknolojileri uzmanı Alman gazeteci Dieter Leder, "Bir Türk televizyon sunucusunun, İngiliz şarkıcı Robbie Williams veya ABD'li yıldız Megan Fox'un bugünlerde #Beylikdüzü etiketlerini Twitter'da paylaştığına şahit olursanız şaşırmayın. Profil fotoğraflarında bu kişiler görülse bile, rastgele Türk isimlerine sahipler. Çünkü bunlar siyasi amaçlarla oluşturulmuş sahte hesaplar" yorumunu yapıyor. Twitter'da herkes kolayca sahte hesap açabiliyor. Eğer bu sahte hesabın kontrolü programlı eylemleri yapması için bir yazılıma devredilirse, buna "bot" (robot) deniyor. Birbirinin kopyası olan botlara "klon" adı veriliyor. Çok sayıda botun, belirli bir etiketi gündemin üst sıralarına taşımak için eşzamanlı çalıştığı ağa ise "botnet" adı veriliyor. Birçok bot, otomatik olarak internette rastgele kişilerin fotoğrafını ve bir başkasının ismini kopyalayarak oluşturuluyor. İstenen mesaj ve etiketler binlerce hesaptan topluca ve programlanan bir zamanlamayla paylaşılıyor.

Devleti koruyacak “beyaz hacker”lar eğitilecek

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Işık, TSE’nin yetiştireceği “beyaz hacker”ların eğitimlerinin Mayıs’ta başlayacağı ve bu hackerların sistemdeki açıkları kapatarak devlete hizmet sunacağını bildirdi.

Artık devleti siber saldırılara karşı “beyaz hacker”lar koruyacak. Konuya ilişkin AA muhabirinin sorularını yanıtlayan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Türk Standartları Enstitüsü’nde (TSE) devletin siber güvenliği için çalışacak “beyaz hacker”ların yetiştireceğini açıkladı. Bakan Işık, “beyaz hacker”ların eğitimlerinin mayısta başlayacağı ve bu hackerların en kısa sürede hizmet vereceklerini söyledi. Siber güvenliğin artık devlet güvenliği haline geldiği, hatta bunu da aşan durumlar olduğunu kaydeden Bakan Işık, “Siber saldırılar, sistemlerin çökertilmesi, bilgilerin çalınması gibi pek çok alanda tehditler oluşturuluyor. Burada da olay, hackerların sisteme zarar veren değil de sistemi koruyan hale geçirilmesi. TSE, ‘beyaz hacker’lar diyor ama biz ‘iyi kalpli hacker’lar da diyebiliriz” dedi. Işık, TSE’ye 200 kişi başvurduğunu belirterek “Eğitimlerini başarıyla tamamlayan ve sertifikasını alan hackerlar sisteme girecek, açıkları tespit edecek ve bu açıkların kapatılması hususunda devlete hizmet sunacak. Biz de bu hizmetin bedelini ödeyeceğiz. Yani birisi bizim sistemimizi çökertmeden, riskli yerleri tespit edip, onaracağız” diye konuştu. TSE bünyesinde sunulacak eğitimi başarıyla tamamlayan “beyaz hacker”larla sözleşme yapılacağını bildiren Işık, bu hackerlar sayesinde güvenlik testi yaptıran resmi ve özel kurumlar, sistemlerindeki açık ve risklerin, yasa dışı sızmalar olmadan belirlenmesi olanağına kavuşacağını altını çizdi. Ekim 2013’te dönemin Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün de, bu konuda önemli bir adım attıklarını, kamu ve özel sektörde dijital verilerin güvenliğini sağlamak için TSE tarafından yürütülecek program ile “beyaz hacker” eğitimine geçileceğini duyurmuştu.

Basın Kanunu'nda "İnternet medyası" değişikliği, TBMM'de

15 yıllık gecikmenin ardından "İnternet medyası" ile ilgili düzenlemeleri içeren kanun tasarısı, TBMM'ye sunuldu. Artık İnternet haber siteleri Basın Kanunu kapsamında değerlendirilecek.

1990'lı yılların sonu ve 2000'li yılların başında İnternet ortamında yayın yapmaya başlayan haber sitelerinin oluşturduğu "İnternet medyası", yıllardır beklediği yasaya sonunda kavuşacak. Nihayet Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) gündemine getirilen tasarıyla, haber ve fotoğraf ajanslarına İnternet haber siteleri ile İnternet haber sitelerinin çalışanları da "Basın Kanunu" kapsamına alınıyor. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın birçok kez dile getirdiği ancak bir türlü çıkarılamayan "İnternet medyası" yasası, "Basın Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Tasarı, şimdiye kadar sadece "ceza hukuku" açısından "basın kuruluşu" olarak değerlendirilen İnternet haber sitelerinin de "Basın Kanunu" kapsamına alınmasını öngörüyor.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla 10 Şubat 2014'te imzalayıp 12 Mart'ta TBMM'ye sevk ettiği tasarı, genel olarak İnternet medyasını 5187 Sayılı Basın Kanunu ile 5953 Sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlar ile Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun kapsamına alınmasını amaçlıyor. Tasarı ile söz konusu yasalardaki, "haber ve fotoğraf ajansları" ifadesine "haber ve fotoğraf ajansları ve 5187 sayılı Basın Kanunu'na tabi İnternet haber siteleri" de ekleniyor. "Yürürlük maddesi" ile toplam 15 maddeden oluşan tasarının yasalaşmasıyla, İnternet medyasında çalışan gazeteciler de, kıdem, izin hakları ve "sarı basın kartı" alma olanağına kavuşacaklar. Kanun basılmış eserler ile İnternet haber sitelerinin yayını da kapsıyor. Bilişim çağının yarattığı İnternet medyasının 2004 tarihli 5187 Sayılı "Basın Kanunu" kapsamına alınması olumlu bir gelişme olarak değerlendiriliyor. Tasarıdaki, "içeriğin ilk kez sunulmaya başlandığı tarih, her erişildiğinde değişmeyecek şekilde içeriğin üzerinde belirtilir" hükmü de olumlu düzenleme. Ancak İnternet medyası çalışanlarının 13 Haziran 1952'de kabul edilen kanunla düzenlenmesinin, zamanın ruhunu yansıtmadığına dikkat çekiliyor. "Özgürlüklerin genişletilmesi" amacı taşımadığı, cezaların İnternet medyası üzerinde de uygulanmasını içerdiği iddia edilen tasarıda İnternet medyasında çalışanların geriye dönük hakları ve gazetelerin İnternet siteleri ile ilgili bir düzenleme olmaması da eleştiriliyor. Tasarı, İnternet medyasını basın kuruluşu kabul edip resmi ilan alabilmelerine olanak tanıyor.

Basın Kanunu'nu kapsamına alınan İnternet haber siteleri, tasarıda 4 Mayıs 2007 tarihli 5651 sayılı kanunun 2. Maddesindeki gibi, "İnternet ortamında haber ya da yorum niteliğinde yazılı, görsel veya işitsel içeriklerin sunumunu yapan süreli yayın" olarak tanımlanıyor. Tasarıyla, İnternet haber sitelerine sahibinin, varsa temsilcisinin veya sorumlu müdürünün adları, adresleri, haber sitesinin faaliyet gösterdiği işyeri adresi ile yer sağlayıcının adı, adresi ve ticari unvanı, kendilerine ait İnternet ortamında kullanıcıların ana sayfadan doğrudan ulaşabileceği şekilde ve iletişim başlığı altında bulundurma zorunluluğu getiriliyor. İnternet haber sitelerinde bir içeriğin İnternet'te ilk kez sunulmaya başlandığı tarih, her erişildiğinde değişmeyecek şekilde içeriğin

üzerinde belirtilecek. Tasarıya göre, İnternet haber siteleri, yönetim yerinin bulunduğu Cumhuriyet Başsavcılığı'na beyanname verme yükümlülüğü bulunuyor.

Yayın durdurma cezası yok

İnternet haber siteleri, gazete ve dergi gibi süreli yayınlara Basın Kanunu'na göre belirtilen beyanname yükümlülüğünü gereği gibi yerine getirmemeleri halinde uygulanan yayın durdurma cezası tabi olmayacak. İnternet haber sitesi sorumlu müdürü, hazırlanan düzeltme ve cevabı, kullanıcıların ana sayfadan doğrudan ulaşabileceği şekilde ve tekzip başlığı altında bir hafta süreyle yayınlamak. İnternet haber siteleri, düzeltme ve cevap yazısının yayınlanmaması halinde, hâkim, masraflar yayın sahibi tarafından karşılamak üzere bu yazının iki İnternet haber sitesinde yayınlanmasına karar verebilecek. Günlük süreli yayınlar ve diğer basılmış eserlerle ilgili davaları düzenleyen kanuna, İnternet haber siteleri ile ilgili düzenleme de dahil edilecek. İnternet haber siteleri yayınladıkları içerikleri, doğruluğu ve bütünlüğü sağlanmış şekilde 6 ay süreyle muhafaza edecek ve gerektiğinde, talep eden yetkili mercilere teslim edilmesi zorunda olacak. Yayının herhangi bir şekilde soruşturma ya da kovuşturma konusu yapılması halinde, bu işlemlerin sonuçlandığının yetkili mercilere, ilgili İnternet haber sitesine yazılı olarak bildirilmesine kadar soruşturma ya da kovuşturma konusu yayın kaydını saklayacak.

Tasarının 7. maddesi ciddi sorunlar yaratacak gibi görünüyor. Çünkü yeni 5651 sayılı Yasa uyarınca, "erişimin engellenmesi veya içeriğin yayından çıkarılması kararları nedeniyle sorumluları hakkında adli makamlarca kovuşturmaya başlanması" halinde haber siteleri için sağlanan resmi ilan ve reklam ile basın kartına ilişkin haklar ortadan kalkıyor. Yani, bir haber sitesinin yöneticileri hakkında kovuşturma açılması, iddianame hazırlanması, o sitenin haklarının ortadan kaldırılması için yeterli görülecek. İnternet haber sitelerinde de resmi ilan ve reklam yayınlatılabilecek. Yayına ilişkin esas ve usuller, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) görüşü alınarak Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenecek.

İnternet, erdi 25 yaşına

WWW

Mart 2014'te World Wide Web (İnternet) 25 yaşını doldurdu. Çeyrek asırlık sürecin sonunda 2,7 milyar kişiye ulaşan İnternet'i dünya nüfusunun yüzde 60'ı hâlâ kullanmıyor.

Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi (Fransızca Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire -CERN) bilim adamlarından İngiliz Tim Berners-Lee, bundan tam 25 yıl önce 12 Mart 1989'da "World Wide Web" (www) fikrini ortaya atarak İnternet'in kuruluşu için gerekli kodları hazırlayıp ilk tohumları attı.

Ancak İnternet 4 yıl sonra popüler hale geldi. İnternet gezgini Mosaic, 1994'te piyasaya çıkan Netscape için temel oluşturdu. Kullanıcısı sayısının hızla artmasıyla İnternet, ticari hayatın içine de girdi. Yine 1994'te Çin, ilk İnternet bağlantısını gerçekleştirdi ama hemen içeriği filtrelemeye başladı.

1996 yılında Nokia'nın geliştirdiği telefonla İnternet, cep telefonlarına da indi. Hayatın her alına hızla yayılan İnternet kanun yapımcılarını da harekete geçirdi.

Facebook 2004'te kurulurken ardından Twitter, Instagram ve Foursquare de hayatımıza girdi. 2007'de Estonya, dünyanın ilk on-line genel seçimlerini gerçekleştirdi.

En uzak paylaşım mesajı ise 2012'de geldi. Mars'a gönderilen Curiosity aracı, Kızıl Gezegen'den Foursquare'e kaydoldu. İ2012'de İnternet üzerinden yapılan ticaretin büyüklüğü 1 trilyon doları aştı. 2013'te Çince, İnternet'te en yaygın kullanılan dil olarak İngilizceyi geride bıraktı. 25 yıllık serüvenin sonunda geline nokta İnternet kullanıcısı sayısı 2,7 milyar kişiye ulaşmış durumda. Ancak dünya nüfusunun yüzde 60'ı hâlâ İnternet kullanmıyor.Tam dört yıl sonra Türkiye de İnternet ile tanıştı. 12 Nisan 1993'te 64 Kbps kapasiteli kiralık hat ile, ODTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı sistem salonundaki yönlendiriciler kullanılarak, ABD'de NSFNet'e (National Science Foundation Network) TCP/IP protokolu üzerinden Türkiye'nin ilk İnternet bağlantısı gerçekleştirildi. Türkiye İnternet'in 21 yaş gününü 7 Nisan'da kutlayacak.

“İnternet kullanıcı hakları” oluşturulması çağrısı

İnsan haklarına benzer bir önem taşıdığı düşüncesiyle İnternet’in mucidi Berners-Lee, kullanıcı haklarını korumak için çağrı yaptı.

İnternet ağının (World Wide Web-www) mucidi Sir Tim Berners-Lee, icadının 25. yıldönümünde dönümünde çevrimiçi sızıntılara karşı kullanıcıları hakları ve ifade özgürlüğünü korumak için bireysel hak ve özgürlükleri kısıtlamayan bir anlaşma çağrısında bulundu. Britanya Yayın Kuruluşu’nda (British Broadcasting Corporation- BBC) 12 Mart 2014’te sabah programı Breakfast’a katılan Berners-Lee, konunun insan haklarının önemine benzer bir önem taşıdığına işaret edip kullanıcıları korumak için bir İnternet hakları “Magna Carta”’sı yaratılmasını önerdi. Çevrimiçi temel ilkelerin garanti altına alınması için hak ve ifade özgürlüklerinin kısıtlanmaması gerektiğine inanan Bilgisayar bilimcisi Berners-Lee, Google, Facebook, Skype ve diğer şirketlerin hizmetlerinden yararlanan kullanıcıların kişisel verilerini izleyen NSA hakkında İnternet kullanıcılarının özgürlüğünün kısıtlandığına ve hükümetlerin artan sansür politikalarına da dikkat çekti. ABD Ulusal Güvenlik Dairesi (National Security Agency -NSA) eski çalışanı Edward Snowden’in başta ABD olmak üzere çoğu hükümetin istihbarat faaliyetlerine ilişkin bazı belgeleri sızdırmasını “kamu yararı” diyerek destekleyen Berners-Lee, insanların kendi hak ve özgürlüklerini korumaları için harekete geçmelerini ve bu tür gözetimi protesto etmeye çağırdı.

“Birbirine bağlı insanlık”

İnternet ortamının katılımcılarının artık bir kavşağa ulaştıklarını belirten Berners-Lee İnternet’in “biri bizi gözetliyor” hissi olmadan kullanılabilir “nötr” bir ortam olması gerektiğini söyledi. Berners-Lee, bu gözetimin İnternet’in demokratik doğasını tehdit edebileceği konusunda uyarıda bulunurken, 25 yıl önce İnternet’in insanların hayatında böylesine büyük bir rol oynayacağını söyleyene “deli” gözüyle bakıldığını söyledi. Berners-Lee, İnternet’in “birbirine bağlı insanlığı” temsil ettiğini ancak hem “harika” hem de “korkunç” yönler içerdiğini de kaydediyor.

You**Tube**'dan çocuklara özel sürüm...

Google, YouTube'un
10 yaşından küçük
çocuklar için yeni
sürümüyle alternatif
bir site tasarlıyor.

The Information, 2006'da YouTube'u satın alan Google'ın birçok video yapımcısı ile çocuklara özel videolar yapmaları konusunda görüşmelere başladığını belirtti. Dünyanın popüler video paylaşım sitesi YouTube, çocuklar için uygunsuz videolara erişimin engellenebileceği güvenilir yeni bir sürüm hazırlıyor. 10 yaşından küçük çocuklar için hazırlayacağı alternatif sitede çocuklar rahatlıkla yorum yapıp yaşlılarıyla video paylaşabilecekleri YouTube EDU adı verilen bu platformda küçük çocuklar için eğitici videolar bulunacak. YouTube EDU, YouTube'un yalnızca okullar için geliştirdiği ve içerisinde eğitimsel videoların bulunduğu bir paylaşım portalı. YouTube'un halen uygunsuz içerikleri gizleyen "emniyet" moduna sahip. Sitenin reklam içerip içermeyeceği ise henüz netlik kazanmadı. Sitenin nasıl bir arayüze sahip olacağı bilinmezken Google'ın ilerleyen günlerde açıklamam yapması bekleniyor.

Çocuklarımız

Her yıl 23 Nisan'da yöneticilerin yerlerini çocuklara bırakması gelenekselleşmiş bir uygulama olarak kabul görmüştür. Bilişim dergimizin nisan sayılarında bu bölümü, benzer biçimde çocuklara bırakmaktan yana oldum. Selin Özdemir, çocukların bilgisayar kullanması hakkındaki yazısı ile köşemize renk kattı. Ayrıca, kendileri kalbimizde yer alan, artık anılarımızda yaşayan ve yaşayacak olan çocuklarımızı bir kez daha anıyorum...

21 . yüzyıl Türkiye'sinde çocuklarımızın pisi pisine öldüğü bu görüntüler altında "Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı"nı kutlayacağız. Çocuklarımız, bizim çocuklarımız izliyor, okuyor, görüyor, biliyor, biliyorlar... Kimisinin ellerinin altında eğitimleri için verdiğimiz bilgisayarlar, tabletler, kimisinde ise akıllı telefonlar var.

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Simge

Twitter ve Youtube kapandığı için müzik dinleyemeyen, ödevlerini yapamayan, çizgi film izleyemeyen çocuklara bunların neden kapatıldığını anlatmakta zorlanan büyüklerin kendileri anlamışlar mıdır? Mart ayında yasaklanan, erişimi engellenen bu sosyal medya araçlarının kapanması "pire için yorgan yakmak" değil midir? Biz çocuklarımıza nasıl anlatacağız, bilgiye erişmenin bir demokratik hak olduğunu, demokrasiyi, ulusal egemenliği, kardeşliği, sevgiyi... Yaşamlarının bir parçası olan bu medyadan koparılmaclarını nasıl anlatacağız?

Bilginin "güç" olduğu, mart ayı içinde, yerel seçimler öncesinde ortaya çıkan konuşma ve görüntü kayıtlarının toplum üzerindeki etkisi ile bir kez daha ortaya çıktı. Bunların çeşitli nedenlerle yasaklanmak istenmesinin, bunun için sosyal medyanın, internetin kapatılmaya çalışılmasının, toplumun bilişme hakkının elinden alınmasının yeni dünya düzeninde yaşamımızı saran sanal ağlar nedeniyle olanaksız olduğu bir kez daha görüldü.

Nisan ayıyla birlikte ülkemizde yeni filizlerin açacağı, 21. yüzyıla yakışan bir anlayışın yerleşeceği, çocukları örnek alan yetişkinlerin bulunacağı, savaşı, gerilimsiz, barış ve kardeşlik içinde güçlü ve özgür bir ülkede yaşamak hepimizin dileği olmalı.

Unutmayalım "Bilişim Toplumu" insanı eşit düzeyde eğitim almış, dünyayı tanıyan, bilen, gönenç içinde yaşayan, kalkınmış bir ülkenin insanı olacaktır. Bu toplumu gerçekleştirmenin anahtarı ise bugünün çocuklarının elindedir. Çocuklarımız geleceğimizin simgesidir.

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
Türkiye Bilişim Derneği
Yönetim Kurulu İl. Başkanı

Gürpınar'da (Van) aniden ateşlenen 3 yaşındaki Muharrem Taş, yolların kapalı olması nedeniyle hastaneye götürülemeyince hayatını kaybetti. Çağrılan yetkililer köye gelmediği için hayatını kaybettiği iddia edilen küçük Muharrem, son yolculuğuna da bir çuvalın içinde, ailesinin sırtında gitti [1]. (6 Şubat 2014)

ÇOCUKLAR AĞLAMASIN

Bu ülkede kaç çocuk yarasına tuz basarak ağlar bilir misin? Kaç çocuk acıyan küçücük yüreğiyle Tanrıya sığınır.

şiddet gören, ya da tacize uğramış bir çocuğun yüreğine dokunabildin mi? Duyabildin mi içindeki sessiz çığlığı? düşlerine ortak olabildin mi? çocuklar neden kanar bilir misin?

Dokunmayın onlara, çekin pis ellerinizi, çocuklar uçurtma uçurmalı mavi gökyüzünde, özgürce... ıslanan kirpiklerin yerine mutlu rüyalara dalmalılar, şekerde yiyebilmeliler.

Bir çocuğun gülüşünde ki, aydınlığı görebildin mi? ya da oyun oynarken ki mutluluğunu izledin mi hiç? çocuklar hep gülebilmeli, hep mutlu olabilmeli, çünkü mutluluk en çok onlara yakışır..

Dokunmayın bayım, çekin pis ellerinizi, o tertemiz dünyayı kirletmeyin kötü emellerinizle, karartmayın o pespembe düşleri...

Melike Melis [1]

"Ürkek bir serçe gibi eğme başını. Kaldır başını ve dimdik dur. Bu senin değil, ülkemin ayıbı. Hırpalanmış yerlerinden öperim çocuk."

N.Hikmet

Çocukların Bilgisayar Kullanması

SELİN ÖZDEMİR

Fevzi Özbey Ortaokulu
Beysukent, Ankara
6-C Sınıfı Öğrencisi

Annem-babam anlatırlar. Ben dört yaşımıdayken, annem babama aradığı bir bilgiyi nereden bulabileceğini sorduğunda ben atılmışım ve "anne Google'a baksana" demişim. Annem aradığı bilgiyi orada bulmuş. Babamın mesleği gereği kendimi bildim bileli bilgisayarlarla içiçe bir dünyada yaşıyorum. Babam sürekli bilgisayar başında yazılım geliştiriyor, web sitesi geliştiriyor veya bir şeyler yazıyor. O yüzden, ben bilgisayarın sadece bir oyuncak olmadığının hep farkındaydım.

Üçüncü sınıfı bitirdiğim sene tatilde katıldığım robot yaz kampında robot yapmayı ve onları programlamayı öğrenmişim. Ardından, üç boyutlu tasarım yapmayı öğrendim. Şu anda çok basit şeyleri üç boyutlu olarak tasarlayabiliyorum. Yakın zamanda bilgisayar programı yazmayı da öğrenmek istiyorum. Bilgisayarımda Youtube'dan klip izlemek veya Facebook'ta arkadaşlarımla bir şeyler paylaşmanın yanında, bilgisayarımın bir şeyler üretebilmek çok keyifli.

Dünyanın en ünlü bilgisayar uzmanlarının program yazmayı küçük yaşlarda öğrenmiş olduğunu biliyorum. Bilgisayar dünyasında başarılı olmak için erken yaşlarda başlamak gerekiyor ve bunu yapmak o kadar da zor değil.

Türkiye Bilişim Derneği'nin başlattığı "Programlama Çocuk Oyunağı" projesi, biz çocukların daha ilkökul ve ortaokul yıllarında program yazmayı öğrenmesini sağlayacak.

[1] Şiir ve fotoğraflar sosyal medyadan alıntıdır.

İnternet ve bilişimde “1 Nisan”

Bilişim sektöründeki kişiler, nasıl “1 Nisan” esprileri yapar? Merak mı ediyorsunuz? Buyrun, ilgiyle okuyacağımız yanıtlar...

Aslıhan Bozkurt

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) aylık sanal yayını BİLİŞİM Dergisi'nin Nisan 2014 sayısına biraz mizah unsurları katmak istedik. Bu nedenle sektörden tanıdığımız 50'ye yakın kişiye, “açık uçlu” ve “mizah yapılabileceğini düşündüğünüz” 14 soru yönelttik. Sorularımıza şöyle yanıtlar aldık:

Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) eski Yönetim Kurulu Başkanı Gölay Şakiroğulları “Başbakan, ‘İnternet özgürlüktür’ dedi” şekline manşet atarken Ekşi Sözlük'ün kurucusu, yazarı ve yöneticisi Sedat Kapanoğlu'nun manşeti, “Türkiye’den bir ilk daha: İnsansız İnternet” oldu. Türkiye Bilişim Derneği (TBD) İkinci Başkanı İlker Tabak, “Son kullanma tarihi geçmeyen tweet atılmaz” derken TBD eski Başkanı Nezih Kuleyin ise “Samsung, cep telefonunda Aselsan’la rekabet edemeyeceğini açıkladı” manşeti attı.

Bilgi Sözlük kurucusu Bülent Cumhur Erol da, “5652 no’lu yeni bir yasa ile 5651’in hükmünün kaldırıldığını öğrendiğimizde” çok sevineceğini vurguladı.

1 Nisan soruları

- 1- “Bir Nisan” ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız? (Bilişimle ilgili tabii).
- 2- “Son nefesime kadar İnternet’e gireceğim.” Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?
- 3- “Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk” neden kapandı?
- 4- 5651 sayılı “İnternet Yasasını” ne zaman seveceğiz?
- 5- Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).
- 6- Hangi durumda tweet atılmaz?
- 7- Facebook’ta sevgilinizi bir başkasıyla görürseniz...
- 8- Hangi ülkede bir yerli KKY yazılımı çalışmıyor?
- 9- Facebook’ta evlilik teklifi alırsanız ne yaparsınız?
- 10- “Hollogram Müzesi”nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?
- 11- Üç boyutlu yazıcıda ne üretmek istersiniz?
- 12- “Çip” nereye takılmaz?
- 13- Neyin şakası bile hoş değil (Bilişimle ilgili)
- 14- Yerli yazılımlarımızı korumamak için üç neden belirtiniz...

İnternet
ve bilişimde

“1 Nisan”

ŞA
KA
LA
RI

Bilgi Sözlük kurucusu

Bülent Cumhur Erol

5652 no'lu yeni bir yasa ile 5651'in hükmünün kaldırıldığını öğrendiğimizde

-“Bir Nisan” ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız (Bilişimle ilgili tabii).

“Bir Nisan. Çocuklarınıza ‘DNS nedir, VPN nedir?’ öğretmeninin tam günü. Unutmayın, bugün bunlara sizin ne kadar ihtiyacınız varsa, yarın çocuklarınızın da o kadar ihtiyacı olabilir.”

-“Son nefesime kadar İnternet’e gireceğim.” Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?

Yüksek ihtimalle Melih Gökçek. İnternet’in ve Twitter’ın olmadığı bir dünyada yaşaması, soluk alması imkânsız.

-“Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk” neden kapandı?

Kız arkadaşımın bir başkasının gönderisini like ettiğini görünce ani bir sinirle ben hackleyerek kapattım. Sonradan pişman oldum tabi ama ne fayda.

-5651 sayılı “İnternet Yasasını” ne zaman seveceğiz?

5652 no'lu yeni bir yasa ile hükmünün kaldırıldığını öğrendiğimiz zaman. Gerçi ben gene sevmezdim.

-Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).

Oy atılamaz. Atılabilseydi çok güzel olurdu yalnız.

-Hangi durumda tweet atılmaz?

Hali hazırdaki partinin iktidar olduğu durumlarda.

-Facebook’ta sevgilinizi bir başkasıyla görürseniz...

Artık benim değildir. (Seviyorsan serbest bırak, dönerse senindir felsefesinden hareketle)

- Hangi ülkede bir yerli KKY yazılımı çalışmıyor?

Kuala Lumpur. Evet var böyle bir ülke.

- Facebook’ta evlilik teklifi alırsanız ne yaparsınız?

Kendisini hemen Farmville oynamaya davet ederim. Önce ev kadınlığı konusunda becerilerini görmek şart.

-“Hologram Müzesi”nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?

Kate Upton ve en az kendisi kadar güzel iki kız daha.

-Üç boyutlu yazıcıda ne üretmek istersiniz?

Kate Upton.

-“Çip” nereye takılmaz?

Bir diğer çipin içine.

-Neyin şakası bile hoş değil (Bilişimle ilgili)

Şahan Gökbağkar’ın bilişim ile alakalı bir film çekeceği konusu.

-Yerli yazılımlarımızı korumamak için üç neden belirtiniz...

Yerli yazılımları koruma kanunu yoktur. Benzer ve hatta çok daha yüksek işlevli yabancı yazılımlar dörtte bir fiyatındadır. Siz bana var olan işlevsel yerli yazılım söyleyin, ben her şekilde onu korurum.

Türkiye Bilişim Derneği

(TBD) İkinci Başkanı

İlker Tabak

Son kullanma tarihi geçmeyen tweet atılmaz

-“Bir Nisan” ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız (Bilişimle ilgili tabii).

TBD’nin 43. yaşı kutlu olsun

-“Son nefesime kadar İnternet’e gireceğim.” Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?

Çevirmeli bağlantı ile İnternet’e girmeye çalışırken ölen biri

-“Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk” neden kapandı?

Türkler yüz vermediği için

-5651 sayılı “İnternet Yasasını” ne zaman seveceğiz?

Yürürlükten kaldırıldığında

-Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).

Dalga geçilmez

-Hangi durumda tweet atılmaz?

Son kullanma tarihi geçmeyen tweet atılmaz

-“Hologram Müzesi”nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?

Müze müdürü, bekçi ve diğerleri

**İnternet
ve bilişimde**

“1 Nisan”

**ŞAKA
KALARI**

**Ekşi Sözlük'ün kurucusu,
yazarı ve yöneticisi
Sedat Kapanoğlu**

Türkiye'den bir ilk daha: İnsansız İnternet

- "Bir Nisan" ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız (Bilişimle ilgili tabii).

-Türkiye'den bir ilk daha: İnsansız İnternet

"Son nefesime kadar İnternet'e gireceğim." Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?

-Dramatikliğinden Kanuni Sultan Süleyman söylemiş gibi duruyor.

"Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk" neden kapandı?

-Adını bile duymamıştım ama adı bile çok kötüymüş. Ondan olabilir.

- 5651 sayılı "İnternet Yasasını" ne zaman seveceğiz?

Hukukçu ve STK'lar tarafından tasarlandığında. Kullanıcıyı İnternet'ten korkutmak yerine İnternet'i daha verimli kullanmasını sağladığında. Özel sektörü İnternet tabanlı girişim üretmek için teşvik eder hale geldiğinde.

-Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).

Twitter'a girilemez.

-Hangi durumda tweet atılmaz?

Türkiye'de yaşarken.

-Facebook'ta sevgilinizi bir başkasıyla görürseniz...

"Yazıklar olsun! Hem de bizim albümümüzde!" diye yorum eklerim. Sonra kendi yorumumu beğenirim.

-Hangi ülkede bir yerli KKY yazılımı çalışmıyor?

Tahmin edeyim: Somali.

-Facebook'ta evlilik teklifi alırsanız ne yaparsınız?

"Daha yeni evlendim teşekkürler" diye kibarca reddederim.

- "Hologram Müzesi"nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?

Hologram müzesi fikri beni hiç çekmedi. Çok karanlık ve göz yorucu bir yer olurmuş gibi geldi. Ama tarihte unutulmamasını istediğim isimler olacak olursa en başta Gezi'de hayatlarını yitirenlerin olması gerekir.

-Üç boyutlu yazıcıda ne üretmek istersiniz?

Başka bir üç boyutlu yazıcı. Böylece sonsuz üç boyutlu yazıcımla olabilir. O kadar çok olunca da ev de yaparım araba da stadyum da.

-"Çip" nereye takılmaz?

Kafaya çok takılmaz. Çok takmamak lazım yani. Çip bu sonuçta. Nereden bilsin.

-Neyin şakası bile hoş değil (Bilişimle ilgili)?
İnternet'sizliğin.

**Bilgisayar Mühendisleri
Odası (BM0) eski Yönetim
Kurulu Başkanı
Gölay Şakiroğulları**

Başbakan, "İnternet özgürlüktür" dedi

- "Bir Nisan" ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız (Bilişimle ilgili tabii)

Başbakan, "İnternet özgürlüktür" dedi

- "Son nefesime kadar İnternet'e gireceğim." Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?

Mustafa Akgül

- "Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk" neden kapandı?

İçinde "Türk" geçtiği için ayrılıkçı olarak şikâyet edildi

-5651 sayılı "İnternet Yasasını" ne zaman seveceğiz?

İptal edildiği zaman

- Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).

3 çocuk yapılamaz

- Hangi durumda tweet atılmaz?

Böyle bir durum yaşanmadı

- Facebook'ta sevgilinizi bir başkasıyla görürseniz...

"Beğen" tuşuna basarım

-Hangi ülkede bir yerli KKY yazılımı çalışmıyor?

Türkiye'de

-Facebook'ta evlilik teklifi alırsanız ne yaparsınız?

Beğenen ve paylaşanların sayısına bakarım

- "Hologram Müzesi"nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?

Recep Tayyip Erdoğan hariç herhangi bir 3 kişi

- Üç boyutlu yazıcıda ne üretmek istersiniz?

Annemi

- "Çip" nereye takılmaz?

Ağaca

-Neyin şakası bile hoş değil (Bilişimle ilgili)

Twitter tüm bilgilerini Türk hükümeti ile paylaşmayı kabul etti

**İnternet
ve bilişimde
"1 Nisan"**

**ŞA
KA
LA
RI**

**TBD eski Başkanı, SEMOR Organizasyon
Yönetim Kurulu Başkanı
Nezih Kuleyin**

Samsung, cep telefonunda Aselsan'la rekabet edemeyeceğini açıkladı

-“Bir Nisan” ile ilgili dergimize bir manşet atar mısınız? (Bilişimle ilgili tabii).

Samsung, cep telefonunda Aselsan'la rekabet edemeyeceğini açıkladı

-“Son nefesime kadar İnternet’e gireceğim.” Sizce bu cümleyi kim söylemiş olabilir?

Recep Tayyip Erdoğan.

-“Dünyanın 1 numaralı sosyal medya yazılımı FaceTürk” neden kapandı?

Mahkeme gönderilen içerikleri yüklemeyi belirledi.

-5651 sayılı “İnternet Yasasını” ne zaman seveceğiz?

İnternet tamamen yasaklandığında.

-Akıllı telefonlarla ne yapılamaz? (Örneğin boşanma olmaz).

Yemek pişirilemez.

-Hangi durumda tweet atılmaz?

Twitter kapalıyken.

-Facebook’ta sevgilinizi bir başkasıyla görürseniz...

Sosyal medyanın önemini yeniden anlarım.

-Hangi ülkede bir yerli KKY yazılımı çalışmıyor?

Türkiye’de.

-Facebook’ta evlilik teklifi alırsanız ne yaparsınız?

1 Nisan da mı diye bakarım.

-“Hologram Müzesi”nde görmek istediğiniz 3 kişi kimdir?

Aydın Köksal, Kaya Kılan ve Necdet Kesmez.

-Üç boyutlu yazıcıda ne üretmek istersiniz?

Başka bir üç boyutlu yazıcı.

-“Çip” nereye takılmaz?

Çöpe.

-Neyin şakası bile hoş değil (Bilişimle ilgili)

İnternet’in de yasaklanacağını.

- Yerli yazılımlarımızı korumamak için üç neden belirtiniz

- a) Bırakalım insanlar kullanmaya alışsınlar,
- b) zaten koruyamıyoruz.
- c) koru koru nereye kadar

İnternet
ve bilişimde
“1 Nisan”

**ŞA
KA
LA
RI**

Türküler yaktım sana

Anımsayan kaldı mı, bilmem. Yirmi beş yıl kadar oldu; oysa üzerinden yüzyıllar geçmiş gibi. Kişisel bilgisayarlar İstanbul'da, Ankara'da kullanılsa da bizim buralarda, fabrikalarda pek yoktu. Anabilgisayara bağlı uçbirimlerin¹ sayısı bile azdı; onları da özenle eğittiğimiz birkaç kullanıcıya dağıtmıştık. Nerede öyle renkli, süslü, simgelerle² dolu ekranlar... Ekranlar yeşil, yazılar beyaz...

Bir gün anabilgisayar birdenbire durdu. Sistem odasına doluştuk, ne olduğunu anlamaya çalışıyoruz. Her kafadan bir ses çıkıyor. Derken kapı açıldı, üst kattaki kullanıcı girdi içeri. Başı önünde, tir tir titiyor... "Ben" dedi, süklüm püklüm "bir şey yaptım, galiba ona kızdı." Sustuk, hepimiz ona döndük; ağzından çıkacakları bekliyoruz. "Ekran tertemiz, yemyeşildi. Öyle güzeldi ki kendimden geçmişim. 'Yeşil başlı gövel ördek' yazıverdim..."

C:\

■ İşte biz, böyle sevdik makineleri. İçselleştirdik, benimsedik. Telgrafın tellerine, kara trenlere, denizlere açılan gemilere türküler yaktık. Ezgilerimizde, koşuklarımızda kara sabanları, kağınları anlattık. Başka türlü de olamazdı. Atatürk'ün Türk Dil Kurumu'nun unutulmaz başkanlarından Prof. Macit Gökberk açıklıyor nedenini:

"Teknik ile insanın özü arasında zorunlu bir bağlantı vardır. (...) İnsanın özü, çıplak doğa içinde bulunmamış, her zaman yalın doğa üstünde kendi yapma doğasını, en dar, en yoksul kadrosu ile de olsa, kendisi için ikinci

bir doğa olan kendi 'kültür'ünü kurmuştur, kurmak zorunda kalmıştır. (...) Bütün bunlar, insan zekâsının nesneleşmesidir. (...) Çağdaş kültürün ana özelliği teknik karakterli oluşudur."³

Ne yazık, ben bugün ekranlara, cep telefonlarına baktığımda içimden türküler, şarkılar söylemek gelmiyor. İçinde yoğrulduğum bilişim uygulamalarına gittikçe daha uzak düşünüyorum. Çeviriler bir yana özgün yazılımlarda bile Türkçeyi ara ki bulasın. Acımasızlık etmeyeyim; çoğu yabancı yazılımın

kullanıcı arayüzü -Türkiye'nin büyük bir pazar olduğu düşüncesiyle- Türkçeye başarıyla çevrilmiştir. Gelgelelim dışalım⁴ edindiğimiz cep telefonlarında kullanılan dil üzücüdür. Cep telefonları için çeviri yapanlar, Türkçesi olmasına karşın yabancı sözcükleri yeğleyerek büyük bir yıkıma yol açıyor; Türkçemizi unutturmakla kalmıyor, bozuyorlar. Örnekleyelim: mesaj (ileti), cevap (yanıt), hafıza (bellek), detay (ayrıntı), isim (ad), soyisim (soyadı)... "Soyisim" özel bir ilgi gerektiriyor; çünkü böyle bir sözcük yok! Kim, nereden buldu bunu? Daha kötüsü, Türkçesini kullandığını sananlar da "soyad" diyerek/ yazarak bir yanlış daha yapıyor. Doğrusu "soyadı."

Klavyeleri (tuştakımlarını) ise hiç sormayın; karalar bağlatıyor! "F" klavye tartışmasını geçtim, üzerinde Türkçe yazan tuşlar yok! Türkiye'de satışa sunulan klavyelerde neden "Ctrl, Pause, Break, Insert, Delete, Home, End..." yazar ki?⁵ Hem, bu yazılar neden kimseleri rahatsız etmez? Yadırgamaz mıyız, kanıksadık mı?

Sonrası? Onu da Macit Gökberk yorumlasın: "Bugün gençlerimizin bilgilerini ve düşüncelerini gerektiği gibi anlatıp yazamadıklarından yakınılıyor. Bunda dilimizin elbette ki büyük payı var. Bugünün

1-Uçbirim: "Terminal"in Türkçesi.

2-Simge: "İkon"un Türkçesi.

3-Macit Gökberk, Değişen Dünya, Değişen Dil, YKY, 6. Baskı, Ekim 2008, s. 11-13.

4-Dışalım: "İthalat"ın Türkçesi.

5-"Klavye" (tuştakımı), bilişim tarihimizde başlı başına bir savaşım konusudur. İlgilenenlere öncelikle Prof. Aydın Köksal'ın yazılarını, yapıtlarını öneririm.

6-agy s. 80.

7-Beni esinleyen Tarsus yöresinin bu güzelim anıları için okul arkadaşım, can dostum Ümran Akınan Peksomlu'ya sonsuz teşekkürler.

Türkçesi varken

Hülya Küçükakas

Dil Derneği Genel Yazmanı
TBD Özenli Türkçe Çalışma
Grubu Başkan Yardımcısı

genci anlamını açıkça bilmediği, ancak yarım yamalak sezdiği bir yığın yabancı sözü ezbere kullanıyor. Onun okuduğu ve taklit ederek kullandığı dilde, doğrudan doğruya yaşadığı anadilinin öz değerleri, yer yer, 'dır, değildir, etmek, yapmak, kılmak...' gibi sadece yabancı sözlerin kımıldamasına yardım etmekten ileriye geçemeyen bir 'harç' rolünü oynuyorlar. Bu genç, bir Arapça sözcüğün anlamını bir Frenkçe özadla karıştırıyor diye, iki Arapça sözcük arasında bağlantı kuramıyor diye, çarpıklaşmış Frenkçe sözleri ağzında dolaştırıyor diye alay konusu oluyor. Burada bir alay konusu karşısında değil, üzerine çok ciddi olarak eğileceğimiz bir konu karşındayız. Yarınki Türk zekâsını karartan bu durumdan nasıl sıyrılacağız?"⁶

İşimiz çok, yolumuz uzun... Olsun varsın, uğraşacağız; caymak yok! Yavrularımızı, yarınlarmızı aydınlığa kavuşturmak için türkülerimize, şarkılarımıza dört elle sarılıp -gerekirse- her şeye yeniden başlayacağız.

Yabancıyı bizim kılma öykümüze ekranla başladık, tuşlarla bitirelim:

Başı sıkışmış, çağırdı. "Nasıl yaptın, anlat" dedim. Yanıtladı: "Kolay, çok kolay. Yazıp yazıp entere çöktün mü oluyor..."⁷

“Yerli sosyal ağ sitesi” Connected2.me kurucusu Ozan Yerli:

İnsanların anonim olarak anlık iletişim kurmasını sağlıyoruz

Altı girişimden sonra edindiği deneyimleri birleştiren Yerli, 2011’de Connected2.me’yi kullanıma açtı. 50 bin kişi tarafından ziyaret edilen, 2.3 milyon üyesi bulunan sosyal ağ sitesinin iOS platformundaki mobil uygulaması bu ay yayınlandı. Ağı kullananlar kimlikleri gizli olarak iletişim kuruyorlar.

Arzu Kılıç

“Yerli Facebook” olarak da adlandırılabileceğimiz Connected2.me, 2011’de Ozan Yerli tarafından kuruldu. 1989 doğumlu, Bilkent Üniversitesi Fizik mezunu olan Yerli’nin kurduğu sosyal ağ sitesi her geçen gün artan kullanıcı sayısı ile dikkat çekiyor.

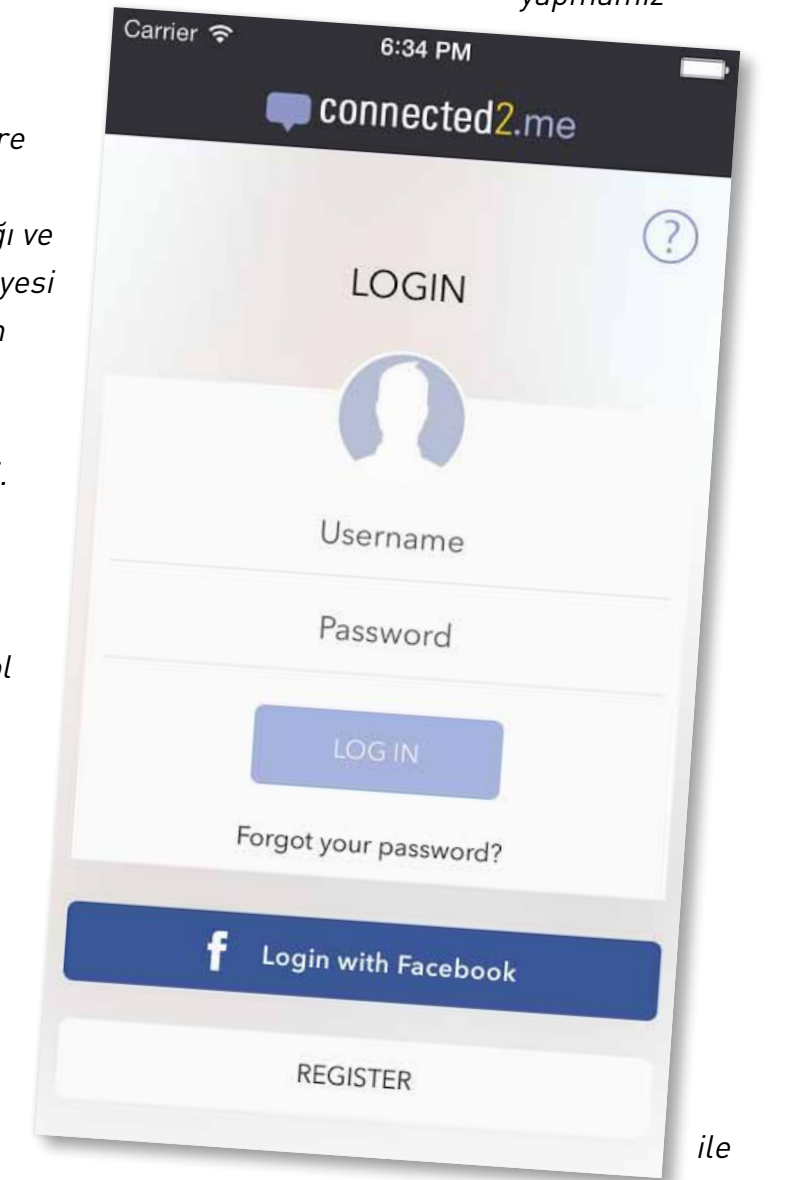
Connected2.me insanların sizinle anonim olarak anlık iletişim kurmasını sağlayan bir sosyal ağ sitesi. İnternet girişimciliği ile uzun yıllardır ilgilenen Yerli, altı tane girişim denemesinden sonra edindiği deneyimleri birleştirerek Connected2.me’yi kurmuş.

Yerli’ye, Connected2.me’nin kuruluşunu, Facebook ile benzerlik ve farklılıklarını, Türkiye’den uluslararası bir girişimin çıkması için neler gerektiğini, son günlerde sosyal medyadaki erişim engellemeleri sorduk. Yerli, kendi yolundan ilerlemek isteyen genç girişimcilere çeşitli önerilerde bulundu.

Sitenin en çok gençler tarafından kullanıldığı ve halen yarısı yabancı ülkelere 2.3 milyon üyesi olduğunu söyleyen Yerli, Connected2.me’nin yurtdışında da izlendiğini bildirdi. Geleceğin mobil platformlarda olduğuna dikkat çeken Yerli, siteyi mobile taşımak istediğini belirtti. Birebir iletişim sağladığı için konuşmaların içeriğine herhangi bir müdahalede bulunulmayan sitede sadece kullanıcıların profil fotoğraflarındaki müstehcenlik kontrol ediliyor. Connected2.me’de tanıdığınız veya tanımadığınız insanların sizin hakkınızdaki düşüncelerini objektif olarak anlık iletebildiğini anlatan Yerli, soruların sitenin yapısından dolayı anında yanıtlanabildiğini ve bunun yararlı ve eğlenceli bir deneyim olduğunu söyledi.

Yerli, sitede yeni insanlarla tanışmak için kullanılabileceğiniz, o sırada on-line (çevrimiçi) olup kimse konuşmayan üyeleri gösteren “Shuffle”

isimli bir kısmın mevcut olduğunu belirtti. Uluslararası alanda marka olmuş bir ürün çıkarabilmek için ürünün mutlaka önemli, özgün yanları olması gerektiğini vurgulayan Yerli, İnternet üzerinde bir siteyi yerel olarak engelleme teknolojik açıdan kolay olmadığını altını çizdi. Yerli, Android ve diğer mobil platformlar için de çalışmalara devam ettiklerini kaydetti.

ile

- Ozan Yerli kimdir? Kısaca kendinizden söz eder misiniz?

1989 doğumluyum. 2011 yılında Bilkent Üniversitesi Fizik Bölümü'nden mezun oldum. 2013 yılında yine aynı bölümde master programını tamamladım. Şimdi de yine Bilkent Üniversitesi Fizik Bölümü'nde doktora yapıyorum. Yaklaşık 10 yıldır web tabanlı ve mobil uygulamalar geliştirmekteyim. İnternet girişimciliği ile uzun süredir ilgileniyorum. Altı tane girişim denememden sonra edindiğim deneyimleri birleştirerek Connected2.me'yi kurdum.

-Basında "yerli Facebook"un kurucusu olarak gündeme geldiniz. Connected2. me adlı sosyal ağ sitesini ne zaman ve neden kurdunuz? Facebook ile benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

Connected2.me, 26 Ağustos 2011 tarihinde kullanıma açıldı. Açıldığı ilk gün Türkiye'de herhangi bir reklam bütçesi olmadan hızlı bir viral

yayılım gerçekleştirdi ve 50 bin kişi tarafından ziyaret edildi. O zamandan bu yana yeni eklenen özelliklerle birlikte diğer ülkelere de yayılması hızlı bir şekilde devam ediyor. iOS platformundaki mobil uygulaması bu ay yayınlandı.

Connected2.me insanların sizinle anonim olarak anlık iletişim kurmasını sağlayan bir sosyal ağ sitesidir. Aynı zamanda iOS platformunda mobil uygulama olarak da hizmet vermektedir. Sitede hesap açtıktan sonra size bir profil adresi verilir. Bu adresi arkadaşlarınızla paylaşırsınız. Bu adrese gelen arkadaşlarınız sizinle kimlikleri gizli olarak iletişim kurarlar. Bu sayede sizin hakkındaki düşüncelerini, eleştirilerini size rahat bir şekilde iletebilirler.

Sitede yeni insanlarla tanışmak için kullanabileceğiniz, o sırada on-line (çevrimiçi) olup kimse ile konuşmayan üyeleri gösteren "Shuffle" isimli bir kısım da mevcuttur. Ayrıca kullanıcılar siteye kayıt olan uzmanlara konuları hakkında

merak ettiklerini sorarak onlardan hızlı bir şekilde bilgi alabilmektedirler. Bazı kurumlar Connected2.me'yi müşterilerinden ürünleri hakkında geribildirim almak için kullanmakta. Mevcut sosyal ağlarda, diğer kullanıcılarla iletişime geçebilmek için bir kimlik kullanmanız gerekmektedir. Bu durum sizin bazen kendinizi objektif olarak ifade edebilmenizi engeller ve üzerinizde bir baskı oluşturur. Bu sorundan yola çıkarak, anonim olma imkânı veren bir sosyal ağ olması amacıyla Connected2.me'yi geliştirmek için çalışmalara başladım. Connected2.me'de tanıdığınız veya tanımadığınız insanlar sizin hakkınızdaki düşüncelerini objektif olarak size anlık olarak iletebiliyorlar. Size sormak istediklerini sorduklarında sitenin anlık yapısından dolayı anında onlara cevap verebiliyorsunuz. Bu normalde elde edemeyeceğiniz faydalı ve eğlenceli bir deneyim yaratıyor.

-Connected2.me'nin hedef kitlesi kimler? Şu an ki aktif kullanıcı sayısı nedir? Sitenin Türkiye dışındaki ülkelerde kullanıcıları var mı?

-Connected2.me en çok gençler tarafından kullanılmakta. Şu anda 2.3 milyon üyesi var. Bu üyelerin yarısı Türkiye'den diğer yarısı ise yurtdışından. Yurtdışında özellikle Güney Amerika ve Avrupa'da yoğun olarak kullanılıyor.

-Connected2.me'de paylaşımları veya görselleri denetleyen veya sansürleyen bir mekanizma var mı?

-Connected2.me birebir iletişim sağladığı için konuşmaların içeriğine herhangi bir müdahalede bulunulmuyor. Sadece kullanıcıların profillerinde kullandıkları fotoğrafları müstehcen bir içerik olmaması için denetliyoruz.

-Özellikle bilişim sektöründe, uluslararası alanda marka olmuş yerli ürün konusunda toplum olarak özgüven eksikliğinden söz ediliyor. Türkiye bu konuda uluslararası camiada neden adından çokça söz ettiremiyor?

-Öncelikle uluslararası alanda marka olmuş bir ürün çıkarabilmek için o ürünün mutlaka önemli özgün yanları olmalı. Mutlaka diğer yaygın ürünlerle benzeyen noktalar olacaktır fakat kendini öne çıkaran özgün yanları olmazsa dünya çapında yaygın olarak kullanılması pek mümkün değil. Bunun dışında girişimcilerin

direk uluslararası piyasayı hedefleyerek ürünü çıkarmaları gerekiyor. Mesela Connected2.me'yi ilk açtığımızda tamamen İngilizce olarak hazırlamıştık. Daha sonra yaygınlaştınca Türkçe dil desteğini ekledik. Uluslararası bir girişimin çıkması için daha özgün ve dünyayı hedefleyen projeler üstünde çalışmamız lazım.

-Devletlerin sıkı sansür politikaları ile sosyal medyayı engelleme çabalarını doğru buluyor musunuz? Sosyal medya veya İnternet hangi durumlarda sansürlenebilir? Sosyal medya/ İnternet siteleri sansür ve engellemelere karşı nasıl mücadele edebilir?

-Zaten İnternet üzerinde bir siteyi yerel olarak engellemek teknolojik açıdan kolay olmadığı için bu çabalar yerine ilgili sitelerle sağlıklı iletişim kanallarının kurulmasını daha faydalı buluyorum. Sansürlemeye çalışmak yerine zararlı içerikler ilgili siteye iletilirse makul bulunan istekler zaten değerlendirilmektedir. Engellemelere karşı zaten bir sürü kullanılabilecek yöntem biliniyor, bunları da kullanıcılar yine sosyal medyayı kullanarak hızlı bir şekilde yayabiliyorlar, bu sebeple sansür sonuçsuz kalıyor.

-Genç bir girişimci olarak connected2.me ile ilgili planlarınız nelerdir?

-Connected2.me web tabanlı olarak oldukça başarılı oldu. Fakat geleceğin mobil platformlarda olduğunu düşündüğümüz için şimdi onu mobile taşımak istiyoruz. Bunun için iOS uygulamasını yeni çıkardık, hızlı bir şekilde kullanıcı kazanmaya başladı. Android ve diğer mobil platformlar için de çalışmalara devam ediyoruz.

-Son olarak sizin yolunuzda ilerlemek isteyen genç girişimcilere önerileriniz nelerdir?

-Zaman kaybetmeden en kısa sürede ürünlerini kullanıma açmalılar. Sonuçta fikir ne kadar güzel görünürse görünsün, girişimin başarılı olup olmayacağını kullanıcılar belirleyecek. Hızlı bir şekilde ürün pazara sunulduğunda çok değerli geribildirim alma fırsatı yakalanıyor. Projenin detayları ile vakit kaybetmek yerine, en can alıcı olduğunu düşündükleri özelliklerini tamamlayıp kullanıma açmaları gerekiyor. Diğer detay kısımlar zaten proje belli bir kitle tarafından kullanılmaya başladıktan sonra kullanıcıların da yönlendirmesiyle kolay bir şekilde tamamlanabilir.

Bulutların arasındaki masaüstü

Amazon'un Workspaces hizmeti masaüstünü buluta taşıyor

Yaklaşık on yıl önce tanıştığımız bulut bilişim hizmetleri hızla büyümeye devam ediyor. Bulut bilişimde dünyanın en büyük firmalarından birisi olan Amazon yeni servisiyle masaüstünü de buluta taşımaya hedefliyor. Firma geçtiğimiz hafta yaptığı açıklamasıyla Workspaces adlı masa-üstü bulut servisini kullanıma açtığını duyurdu. Amazon geçtiğimiz Kasım ayından bu yana servisin beta uygulamasını çalıştırıyordu.

Her cihazdan erişim mümkün

Amazon Workspaces'e kullanıcılar ister tablet, ister cep telefonu isterseler de masaüstünden ulaşabiliyorlar. Workspaces'deki uygulamalar da istenildiği gibi değiştirilebiliyor. Workspaces standart olarak Windows işletim sistemi ve Microsoft Office yazılımı ile beraber geliyor.

Workspaces'in en büyük avantajı herhangi bir ön yatırım yapmadan binlerce kullanıcıya hızlı, güvenli ve yönetilebilir bir masaüstü kullanım imkanı sunması. Masaüstü uygulamalarını Workspaces'e taşıyan şirketler veri güvenliği, yedekleme, yazılım güncelleme gibi konulara zaman harcamak zorunda kalmıyorlar.

Amazon'un bulut tabanlı masaüstü çözümüne Mac Os, Windows, IOS ve Android tabanlı cihazlarla bağlanılabiliyor. Workspaces'in uzaktan iletişim altyapısını ise Teradici firmasının geliştirdiği PCoIP protokolü oluşturuyor. PCoIP protokolü kullanıcının bulut masaüstünü sıkıştırıyor, şifreliyor ve en hızlı şekilde uzaktaki lokasyona aktarıyor. Bu teknoloji sayesinde kullanıcılar sanki yerel bir bilgisayarı kullanırcasına internetteki masaüstlerine erişebiliyorlar.

Sınırsız veri alanı

Amazon veri depolama hizmetini Workspaces'e entegre etmiş. Workspaces'deki tüm veri depolama alanı Amazon'un AWS bulut sunucuları üzerinde saklanıyor. Kullanıcılar istedikleri zaman veri depolama alanını genişletebiliyorlar. Ayrıca bu veri depolama alanı sürekli olarak yedekleniyor.

Workspaces kullanıcı ihtiyaçlarına göre kolaylıkla şekillendirilebiliyor. CPU, RAM ve sabit disk sistem yöneticisi tarafından ayarlanabiliyor. Böylece farklı ihtiyaçlara yönelik farklı özelliklerde masaüstüler oluşturulabiliyor.

Active Directory entegrasyonu Workspaces'in en önemli özelliklerinden birisi. Şirketlerin mevcut

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylem@bilisimdergisi.org

Active Directory yapılarıyla uyumlu olarak çalışan Workspaces'e kullanıcılar mevcut kullanıcı isimleri ve şifreleriyle girebiliyorlar. Active Directory entegrasyonu sayesinde erişim kontrolü başarılı bir şekilde sağlanıyor.

Bulut tabanlı masaüstü çözümleri farklı ihtiyaçlara çözüm sunma amacıyla geliştirilmiş teknolojiler. Amazon Workspaces'i kurumsal alanda kullanmanın çeşitli avantajları var. Bunların başında mobil cihazlardan erişim geliyor. Günümüzde tablet kullanımı çığ gibi büyüdü. Ama bu tablet cihazlarda kurumsal yazılımlar çalışmıyor. Workspaces kullanan bir tablet kullanıcısı çok kolay bir şekilde kurumsal masaüstüne erişebiliyor ve tabletinde bu yazılımları kullanabiliyor. Workspaces kullanmanın sunduğu bir diğer avantaj ise güvenlik. Geleneksel masaüstü bilgisayarlar dışarıdan ve içeriden gelecek saldırılara açık durumda ve şirketler bu bilgisayarlara yüklenen yazılımları kontrol edemiyorlar. Tüm masaüstü bilgisayarlar bulut üzerinde olduğu zaman bunların kontrolü ve güvenliği de çok etkin bir şekilde sağlanabiliyor.

Günümüzde uzaktan çalışanların sayısı iyice arttı. Bazı şirket çalışanları ofise sadece belli günler geliyor ve diğer zamanlarda uzaktan çalışıyor. Bu durumlarda Workspaces büyük avantaj sağlıyor. Uzaktan çalışan, masaüstüne istediği zaman istediği yerden erişebiliyor.

Fiyatlar aylık 35 dolardan başlıyor

Amazon Workspaces şu an için sadece ABD'nin bazı bölgelerinde kullanıma sunuldu. Önümüzdeki dönemde hizmet alanının genişlemesi planlanıyor. Workspaces'in fiyatları ise donanım özelliklerine göre masaüstü başına aylık 35 ile 70 dolar arasında değişiyor.

XP'ye veda zamanı

Microsoft 8 Nisan'da XP'ye destek vermeyi bırakacak. Hackerların hedefi haline gelecek XP'lerle vedalaşma zamanı geldi.

Microsoft 8 Nisan'da Windows XP'ye destek vermeyi bırakacak. İşletim sistemi için herhangi bir yapa yapılmayacak ve güvenlik güncellemeleri çıkarılmayacak. Dünyada hala milyonlarca XP kullanıcısı bulunuyor ve XP kullanmakta direnenleri büyük tehlikeler bekliyor.

Yaşlı ve yorgun

Microsoft'un en başarılı işletim sistemlerinden biri olan Windows XP, 2001 yılında piyasaya sürülmüştü. Devrimsel yenilikler taşıyan XP kısa sürede kendini geniş kitlelere sevdirdi ve 2006 yılında 400 milyon lisanslı kullanıcı sayısına ulaştı. Net Applications'ın araştırmasına göre Windows XP, Ağustos 2012'ye kadar dünyada en çok kullanılan işletim sistemiydi. Ağustos 2012'de Windows 7, Windows XP'yi tahtından indirdi ama

milyonlarca kullanıcı XP kullanmaya devam etti. 2008 yılında satışlarının bitmesine rağmen kullanıcıların XP'yi bırakmamakta diretmemesinin bir kaç nedeni bulunuyor. Bunlardan en önemlisi XP'nin eski bilgisayarlarla sorunsuz çalışması. Windows 7 ve 8'e göre çok daha az donanım gücü isteyen XP 10-15 senelik makinelerde sorunsuz çalışıyor.

Durum böyle olunca makina parkını yenilemek istemeyen şirketler XP'den ayrılmak istemiyorlar. XP'de kalmanın bir diğer nedeni de lisans maliyetleri. Özellikle kamuda yoğun bir şekilde XP kullanılıyor ve bu makinelerin Windows 7 veya 8'e geçmesi büyük lisans maliyetleri oluşturuyor. XP'de direktmenin bir diğer nedeni ise şu an piyasada olan yazılımların neredeyse tamamına yakının XP'de çalışıyor olması. Kullanıcılar yazılımları kullanabildikleri için yeni bir işletim sistemine geçmek istemiyorlar.

8 Nisan Windows XP kullanıcıları için hayati önem taşıyan bir gün. Bu tarihten sonra XP kullanıcıları tamamen kaderleriyle baş başa kalacaklar. İşletim sistemi güncellenmeyeceği için bütün saldırılara açık olacak. Hackerlar bunu bildikleri için yen virüs ve truva atlarını 8 Nisan'dan sonra dağıtmaya hazırlanıyorlar. Microsoft'un desteğini çektiği ama hala geniş kitleler tarafından kullanılan XP bir anda virüslerin, truva atlarının ve internet saldırılarının açık hedefi haline gelecek.

SonicWall hazırladığı bir raporda Windows XP'yi 2013 yılının en fazla açığa sahip olan işletim sistemi olarak tanımladı. 8 Nisan'da Microsoft'un desteğinin bitmesi ile XP kullanmanın riski daha da artacak.

Çoğu şirket XP kullanmaya mali nedenler yüzünden devam ediyor. Başlangıçta mevcut makine parkını tutmak ve yatırım yapmamak karlı gözünebilir ama saldırılar olduğu zaman kaybedilecek verim ve iş gücü yatırım yapmaktan çok daha fazla olacaktır.

Duyarlı olmak gerekli

Eski ve güvensiz işletim sistemlerini kullanmaya devam etmek sadece kullanıcının kendisine değil herkes için bir risk teşkil etmektedir. Nasıl 30 senelik bir aracı yollarda kullanmak diğer sürücüler için risk oluştursa eski işletim sistemlerini kullanmak da aynı riski oluşturur. Hackerlar DDOS saldırıları için genellikle XP'leri hedef seçmektedir ve zombi bilgisayar haline gelen XP'ler tüm dünya için tehlike saçmaktadır. Bu yüzden kurumların duyarlı davranıp bir an önce XP ile vedalaşmaları gerekiyor.

Mobil pazar tam gaz ileri

Ericsson'un raporuna göre mobil veri kullanımı 2019 yılına kadar 10 kat artacak

Ericsson'un geçtiğimiz ay açıkladığı bir rapora göre 2019 yılında mobile şebekelere bağlı olan cihazların sayısı 9.3 milyara ulaşacak. Akıllı telefonlar bu cihazların 5.6 milyarını oluşturacak.

Ericsson'a göre bu büyümenin büyük bir kısmı gelişmekte olan ülkelerde yaşanacak. ABD, Avrupa ve Kore Japonya gibi bazı Asya ülkelerinde akıllı telefon alanında doyum noktasına gelmiş durumda. Gelişmekte olan pazarlarda ise çok büyük bir potansiyel bulunuyor. Teknoloji şirketleri de bu yüzden gözlerini gelişmekte olan pazarlara dikmiş durumda. Özellikle Google ve Nokia bu pazarlara özel önem veriyor. Android'in en son versiyonu 512 MB bellekli telefonlarda bile çalışmak üzere geliştirildi. Bu Google'ın gelişmekte olan ülke pazarlarına verdiği önemin bir göstergesi. Nokia da ucuz akıllı telefonlar geliştirerek Hindistan ve Çin pazarında hakimiyet elde etmek istiyor.

Akıllı telefonlara olan talebin artmasıyla mobil bantgenişliğine olan talebin de artması bekleniyor. Ericsson'un raporuna göre mobil internet bant genişliği kullanımı 2013 ve 2019 yılları arasında 10 kat artacak. Ericsson mobil şebekelerde dolaşan veri miktarının 10 exabyte'a ulaşacağını öngörüyor. Bu veri artışının en fazla videodan gelmesi bekleniyor. Dünyada video trafiği her sene yüzde 55 oranında artıyor. Özellikle HD videoların yaygınlaşması ile bu miktarın daha da artacağı öngörülüyor. Ericsson'a göre 2019 yılında dünyadaki mobil veri iletişiminin yarısını video trafiği oluşturacak.

Mobil veriye olan ihtiyacın artması cep telefonu şebekelerini de büyütecek. 2019 yılında dünya nüfusunun yüzde 90'ı WCDMA/HSPA mobil şebekelerine erişebilecek. Nüfusun yüzde 65'i de LTE 4G'ye ulaşabilecek.

Ericsson raporunda artan ihtiyaçlara göre sinyal spektrumlarının yeniden belirlenmesi ve altyapı hazırlıklarına hız verilmesine de dikkat çekiyor. Önümüzdeki yıllarda mobil iletişim hayatımızda daha büyük rol oynayacak gibi gözüküyor.

Bir ürün yaratmak

Geçen hafta sonu kanalların birinde Nermin Bezmen vardı ve aklımda kaldığı kadarıyla bir roman yazmaya başlamadan önce yaptığı hazırlığı aktarıyordu. Diyordu ki, "Ben önce romanımın geçtiği dönem hakkında ayrıntılı bir tarih bilgisine sahip olmaya çalışırım sonra olayın geçeceği dönemin müziği varsa onu bulur ve onu müziğin yarattığı havayı anlama çalışırım. Bir de eğer olanaklı ise o dönemin eşyalarından bulur dönem insanlarını o eşyalarla ilişkisini düşünür sonra da romanımı yazarım."

Nezih KULEYİN
nezih@semor.com.tr

Roman yazmak denilen olayın sadece yazı yazma yeteneğinin gelişmiş olması dışında başka birçok işlevin bileşkesi olduğunu anlıyoruz bu açıklamadan. Aslında her iş birçok işlevin doğru zamanda ve yerde bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Yeni bir ürün geliştirmek ya da yeni bir ürün keşfetmekte böyle bir şeydir.

Önce ortamın iyi olması gerekiyor. Ortamın iyi olması iki önemli bileşenin her ikisinin de iyi olmasını gerekli kılıyor. Birinci bileşen olarak üretmeyi düşündüğünüz ürün ile ilgili araştırma ve geliştirme ortamına sahip olunması gerekiyor. Bunun için de konuyu tartışabileceğiniz yeterli ortam, düzey, sayı ve nitelikte insana gereksiniminiz var. Yani yeni bir ürün yaratacaksanız önce iyi bir ortama gerekmeniz var.

İkinci etmen ise diğer disiplinlerin sizin ürününüze olan etkileri. Eğer tasarım konusunda ciddi bir birikiminiz yoksa çok işlevsel bir ürünü sadece tasarımı kötü olduğu için piyasada tutunmasını sağlayamazken tersi de olabilir yani tasarımı çok iyi yapılmış bir ürün işlevini yerine getirirken ortaya çıkan sorunlar nedeniyle ticari bir ürün haline gelemeye bilir.

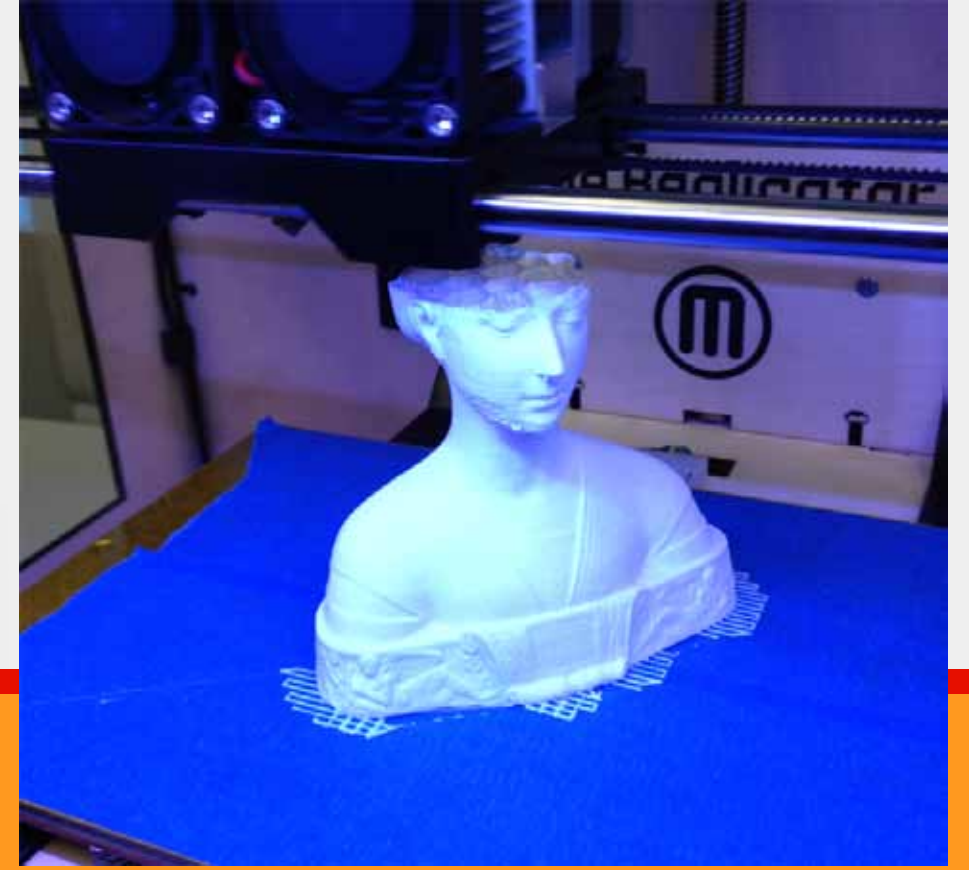
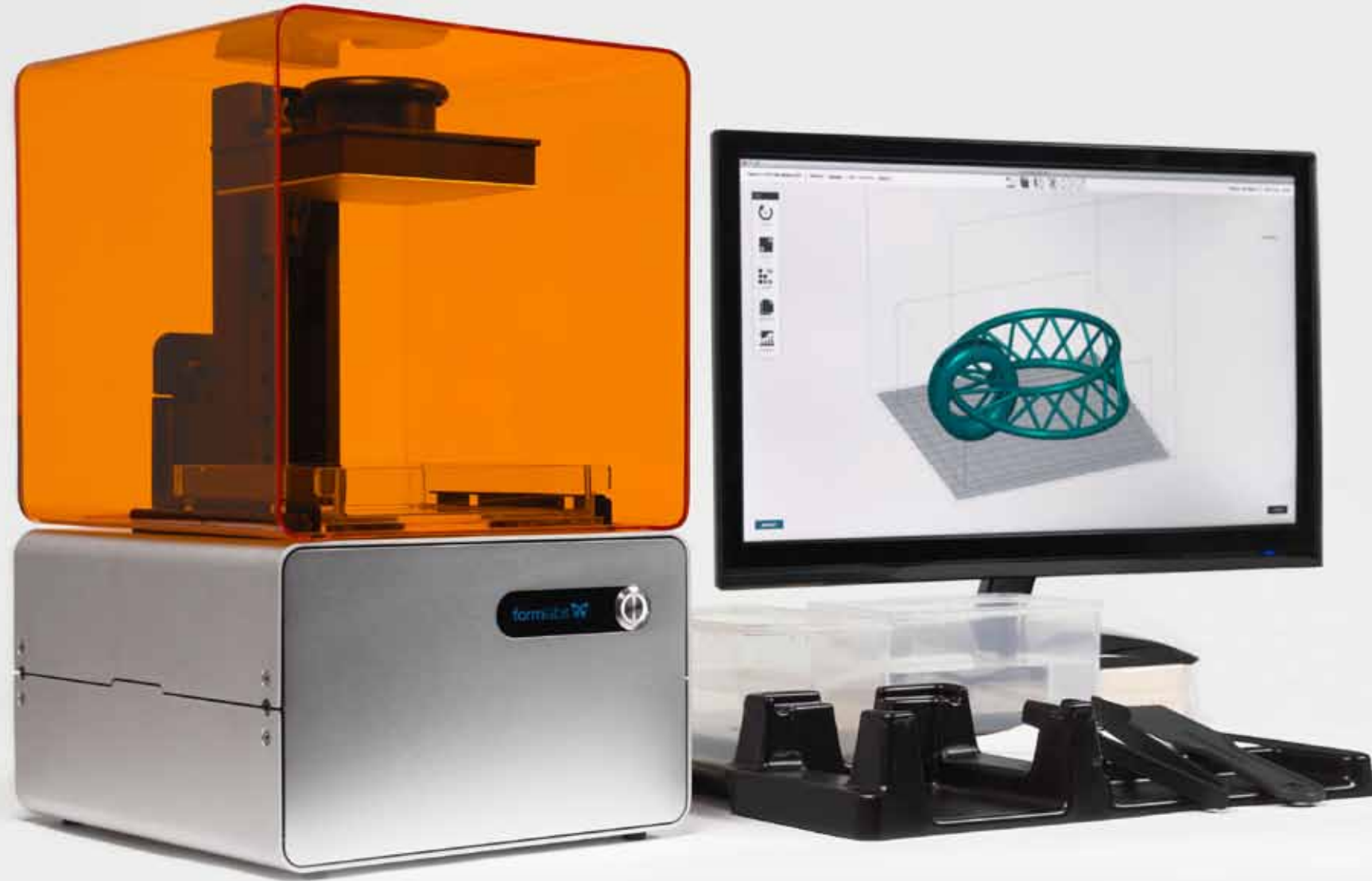
Yaşanılan toplumun kültürel özellikleri de ortaya çıkan ürünün ticarileşip ticarileşemeyeceği konusunda önemli bir etmendir. Bu konu ile ilgili olarak bilişim sektörüne atıldığım zaman birkaç arkadaşın PC üretmek için yola çıktıklarında PC'ye marka olarak "boncuk" adını vermelerinin başarısızlıklarını etkilediğini gördüm. Aselsan'ın ilk ürettiği cep telefonu da Türklerin Türk mallarına karşı gösterdikleri olumsuz yaklaşımdan dolayı başarısız olduğunu gözledim. Sonra ortaya çıkan markalar Casper gibi Air Ties gibi bu aksaklığı gidermeyi başararak ticari bir marka oldular.

Bundan önceki yazılarımızda da çok söz ettik ama bir ürünün, ürün olarak ortaya çıktıktan sonra önce ulusal pazarda sonra da uluslararası pazarda yer tutabilmesi büyük bir parasal yatırım gerektiriyor. Üzülerek söylemek gerekirse bu kaynaklara ya hiç erişilemiyor ya da pahalı olarak erişilebiliyor.

Uluslararası pazarlarda finansman maliyeti bize göre çok düşük. Yeni bir ürünü uluslararası rekabete sokmaya kaktığınızda çok iyi bir ürün yaratmış olsanız bile bunun büyütülmesi konusunda hem kısıtlı kaynaklardan finansman bulmak, bulsanız bile buna çok yüksek maliyetler ödemekle karşı karşıya kalabiliyorsunuz. Kamunun yatırımcılara düşük maliyetle sunduğu parasal olanaklar ise diğer ülkelere göre yok denilebilecek kadar az.

Sonuç olarak yazıyı bir yakınma yazısından bir çözüm yazısına dönüştüreceksak elbirliğiyle yapacağımız şeyin ne olduğunu belirmemiz gerekiyor. O da, yatırım ortamının en azından kültürel olan kısmının hep beraber düzeltebileceğimizin farkında olmamız gereğidir. Yaratıcı zekânın gelişmesine vereceğimiz en ufak destek belki de diğer olumsuz etmenlerin yok edilmesinde üreticilere bir dayanak olabilir.

Hayat, 3 boyutlu yazıcıların yaratacağı sınırsız dünyayla **değişiyor**

“3. sanayi devrimi” olarak adlandırılan 3 boyutlu yazıcılarla objelerin yazdırabildiği bir gelecek geldi bile. Tasarladığın, düşlediğin herhangi bir ürüne dakikalar içinde ulaşabilmek artık daha mümkün. Temel üretim yöntemleri arasına giren 3 boyutlu yazıcı sektörünün 2012’deki 2.2 milyar dolar olan büyüklüğünün 2016’da 3,1 milyar, 2021’de ise 10.8 milyar dolara yükselmesi öngörülüyor. Türkiye’de de bu alanda örnek uygulama ve ilkler söz konusu.

Aslıhan Bozkurt

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

21. yüzyıl, özellikle teknoloji alanında her geçen gün farklı birçok gelişme ve değişik ürünlerin hayatın içine girmesine sahne oluyor. 3 boyutlu film ve oyunlardan sonra şimdi tüm dünyada 3 boyutlu yazıcılar yaşamımıza girdi. Matbaanın icadından itibaren yaşanan en büyük değişimlerden biri olarak gösteriliyor 3B yazıcılar.

Üretime getirdiği olanaklar sayesinde yeni bir endüstriyel devriminde habercisi olarak gösterilen 3 boyutlu yazıcılarla yaratıcı fikir ve tasarımlar, gerçek model, ürün, parçalara ve prototiplere hızla dönüşüyor. Aslında genel olarak bir ürünün piyasaya sürülmeden önceki son halinin neye benzediği hakkında tüm teknik detayları milimetrik çizimler kullanılarak üreticiye vermeyi amaçlayan 3 boyutlu yazıcılar, son birkaç yıldır önemli çalışmalara imza atıyor.

Üretimde “devrim” yaratacak ölçüde değişiklik ve yenilikler getiren üç boyutlu yazıcılar insanoğlunun hayal gücünü ve sınırları zorluyor. Bu teknoloji sadece tasarımcı ve

mühendislere değil, isteyen herkese keşfetme ve yenilik yapma fırsatı sunuyor.

Akla gelebilecek her türlü ürünün yanı sıra çok özel ve ilginç ürünleri ortaya çıkaran bu yeni nesil teknoloji, geleceğimizi inanılmaz biçimlerde şekillendirecek gibi görünüyor. Geleneksel üretim yöntemlerinde üretilmesi zaman alan ve karmaşık yapıda olan modeller için özel bir ortam gerektirmeden ev koşullarında bile üretilebilmesine olanak sağlayan 3 boyutlu yazıcıların giderek yaygınlaşması, hayal gücünün sınırları ile çevrelenmiş metaları hayatımızın bir parçası haline getirdi. Özellikle tıp ve mühendislik sektörlerinde kullanılacak olan bu teknolojide şimdilik birçok prototip üretildi. 30 yıllık bir gelişim süreci sonunda yoğunlukla tasarım ve tıp sektörlerinde rastlanılan 3 boyutlu modelleme ile plastik cerrahi operasyonlar geliştirilebiliyor.

Uzmanlar, çok yakında evlere de girebilecek bu yazıcılarla kaybolan veya olmayan bir eşyanın baştan yapılabileceğine işaret ediyor. 3 boyutlu yazıcıların sınırsız bir dünya yaratacağı, geleceği şekillendireceği, en az

endüstri devrimi kadar önemli bir atılıma yol açacağı, hem kişisel iş yaşamları hem de şirketler üzerinde yönlendirici olacağına dikkat çekiliyor. Eskiden sadece üniversite ve büyük şirketlerin kullandığı 3 boyutlu yazıcıların önümüzdeki yıllarda pek çok alanda dünyaya en büyük yenilikleri sunacağı vurgulanıyor.

Günümüzde önemli ekonomistler, 3 boyutlu yazıcılar ve eklemeli üretim yöntemlerini “3. sanayi devrimi” olarak adlandırıyor. Bu yeni teknoloji, 3 boyutlu çizimleri sentetik malzeme kullanarak kalıpsal olarak baskı alan yeni makinelerden oluşuyor. Prototipleme ve üretim amacıyla kullanılan 3 boyutlu yazıcılar, endüstriyel tasarım, otomotiv, havacılık, uzay, savunma, mühendislik, mimari, inşaat, dişçilik, medikal, biyoteknoloji (yapay doku), robot, heykel, moda, ayakkabı, bisiklet, mücevher, aksesuar, oyuncak, kimyasal madde, ilaç, eğitim, gıda, tıbbi protez hatta silah gibi aklınıza gelebilecek birçok alana girmiş durumda. 3 boyutlu yazıcı ile basılması planlanan organ listesi her geçen gün uzuyor. Yakın geçmişte insan vücuduna nakledilmek üzere tasarlanan yapay organlar bile üretebildi. Yüksek teknoloji endüstri ve araştırma ürünlerinden sanat eserlerine, ev aletlerine hatta potansiyel silahlara kadar her çeşit objeyi 3B yazıcılarda basmak mümkün.

Dünyanın “göz bebeği” ve “ilgi odağı” haline geldiği 3 boyutlu yazıcılara verilen önem katlanarak artıyor. Bir konuşmasında “geleceğin sanayi devrimini yapacağız” diyen ABD Başkanı Barack Obama hükümeti, bu teknolojinin gelişmesini sağlamak için 2012’de National Additive Manufacturing Innovation Institute’yi (NAMII) kurdu.

Gartner araştırma şirketinin öngörülerine göre, halen yılda 5-10 bin 3 boyutlu yazıcı üretilip satılıyor. Bunun önümüzdeki yıllarda katlanarak artacağı ve 2017’de dünyada 1 milyondan fazla 3 boyutlu yazıcı üretilip satılacağı öngörülüyor. Forbes dergisinin bir haberinde ise 2016 yılında 3 boyutlu yazıcılar pazarı 3,1 milyar dolar olacağı aktarıldı.

Türkiye’de de son yıllarda giderek hızlanan akademik ve endüstriyel çevrelerden büyük ilgi gören 3 boyutlu yazıcı konusuna odaklanan ve bu teknoloji üzerine özelleşen firma ve uygulamalara tanık oluyoruz.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

TBD BİLİŞİM Dergisi olarak bu sayımızın "Gündem" sayfalarında geleceğe şekil verecek en önemli buluşlardan birisi olarak görülen "3 boyutlu yazıcılar" konusunu irdeledik. "3 boyutlu yazıcıların kullanım alanı, nasıl çalıştığı, 'yeni sanayi devrimi' olup olmayacağı, bu yazıcılarla neler yapılabileceği? Uygulama örnekleri" ne yer verdiğimiz sayfalarımıza, 3boyutlu biyo-yazıcı ile canlı hücreler kullanarak doku yapısı üreten Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (SUNUM), Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Üretim Sistemleri Programı Öğretim Üyesi Bahattin Koç ve ekibi katkı verdi.

METUM Başkanı ve GATA Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. Erbil Oğuz ise "Sanayi de yeni bir devrim, 'üç boyutlu yazıcı teknolojisi' ve GATA-METÜM" başlıklı yazısıyla genel bir değerlendirme yaptı. Oğuz, gazilerin kaybettikleri uzuvların tedavi ve rehabilitasyonunda kullanılacak, kişiye özel biyo-malzemelerin tasarım ve üretimi amacı ile kurulan METÜM'ün çalışmalarını da aktardı. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Enformatik Bölümü Öğretim Görevlisi ve Somutdüş Atölyesi kurucusu Kemal Şahin ise, Türkiye'nin ilk, 3 boyutlu yazıcı destekli çocuk atölyesi olma özelliği taşıyan "İlk Uçağım Çocuk Atölyesi" ile projelerini anlattı.

Yenilikçi bir üretim teknoloji

3 D (dimension-boyut), geniş anlamda 3 boyutun olması yani yükseklik, derinlik ve genişliğin olması anlamına geliyor. 3 boyutlu yazıcı; sayısal ortamda tasarlanmış ya da 3 boyutlu tarama teknikleri sayesinde sayısal ortama aktarılmış model verilerinin, birçok farklı malzeme kullanarak çok hızlı üretilmesini sağlayan yenilikçi bir üretim teknoloji" olarak tanımlanıyor. 3 boyutlu yazıcılar; bilgisayar ortamında hazırlanan 3boyutlu çizimleri, 3 boyutlu katı nesneler haline getiren cihazlar olarak biliniyor.

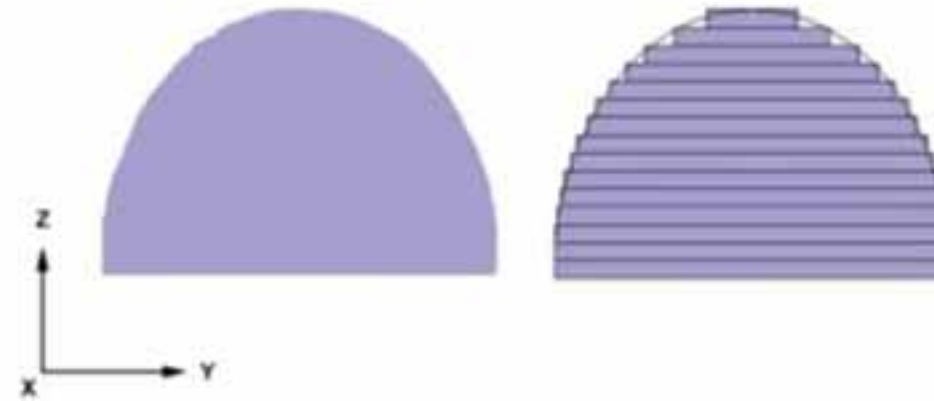
Bilgisayar datasını katı, elinizle tutabileceğiniz gerçek nesnelere dönüştüren bir makine olan 3 boyutlu yazıcı teknolojisi geleneksel imalat yöntemleri gerçekleştirilmesi mümkün olmayan geometrileri üretebiliyor. Genellikle petrol atığı olan Termoplastik ve Foto polimer gibi sanayi ürünlerini kullanan yazıcılar, 3 boyutlu modelin en altından başlayarak en üst noktasına kadar modelin çevresini milimetre kare bazında yüzlerce kez dolaşarak yazdırabilme özelliğine sahip. Yakın bir gelecekte yalnızca sentetik ürünlerin değil metal, titanyum, seramik tozu gibi işlenmesi zor olan maddelerle de çizim yapabilecek olan yazıcılarda birçok farklı teknoloji

kullanılıyor. Bu teknolojiler, seçici lazer sinterleme (selective laser sintering- SLS), bileşimli yığma (fused deposition modelin), polimer kürlleme ve stereolithography olarak sıralanıyor. En çok bileşimli yığma tekniği ile çalışılan cihazlar kullanılıyor. Bu teknikte bilgisayarda üç boyutlu çizilen model, iki boyutlu katmanlar halinde yığılarak üç boyutlu ürün haline geliyor. Kullanım alanına göre bariz fiyat farklılıkları görülen yazıcıların fiyatları 500 dolarla birkaç milyon dolar arasında değişiyor. 3 boyutlu yazıcıların tarihi, 2005'te İngiltere'de University of Bath'ta bir profesör olan Adrian Bowyer'ın başlattığı açık kaynaklı Reprap

Projesi (Replicating rapid prototyper) ile değişti. "Kendi kendini kopyalayabilen uygun maliyetli kolayca üretilebilen bir makine yapmayı" amaçlayan Reprap projesi ile birlikte 2006 yılında ise SLS (selective laser sintering) adı verilen ve profesyonel makinelerde kullanılan yöntem ortaya çıktı. Bu yöntem endüstriyel makinelerde çok hızlı bir şekilde ilerledi ve yaygın kullanılan bir yöntem oldu. 2009'da ilgili patentin süresinin dolmasıyla, Reprap kitleri satan birçok şirketin önü açıldı. Türkiye'de de 3 boyutlu yazıcılara odaklanan ve bu teknoloji üzerine özelleşen firma ve kurumlar faaliyet gösteriyor. Kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte üretim yatırımları ile fiyatların uygun miktarlara düşmesi bekleniyor.

Öncelikle prototipleme alanında kullanılan 3 boyutlu yazıcılar, artık temel üretim yöntemleri arasında yer almaya başladı. 3 boyutlu yazıcı sektörünün 2012'deki yaklaşık büyüklüğü 2.2 milyar dolar seviyesinde oldu. Bu büyüklüğün 2021'e kadar 10.8 milyar dolara yükselmesi öngörülüyor. 3 boyutlu yazıcılar nasıl çalışır? Modelleme: Üretilen ürün 3 boyutlu tasarım programları (CAD) ya da 3 boyutlu tarama sistemleri ile bilgisayar datası oluşturulur. Oluşturulan model genellikle STL dosya formatına çevrilerek 3D baskı sürecine geçilir. 2-3D Baskı: 3d baskı işleminde obje katmanlar halinde üst üste serilerek oluşturulur. Günümüz teknolojisinde bu katmanlar plastik ergitme, laset sinterleme, sterolitografi gibi farklı yöntemler ile gerçekleştirilebilmektedir. Makinenin bu katmanlar sırasındaki takım yolunu takip etmesi için STL dosyası hazırlanmış model dilimleme yazılımı ile katmanlara ayrılır.

3d printer ve dilimleme
3-Yüzey iyileştirme:
3D printer ile
gerçekleştirilen objeler
geleneksel teknolojiler
ile karşılaştırıldığında
boyutsal açıdan daha
hatalı olabilmektedir. Bu
nedenle kritik objelerde
don bir yüzey temizleme,
iyileştirme ve son
ölçüye getirme işlemi
uygulanabilmektedir

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Üç boyutlu yazıcı ile ne yapılabilir?

Kullanım alanı oldukça geniş olan 3 boyutlu yazıcıların kullanılacağı bazı uygulamalar şöyle sıralanıyor:

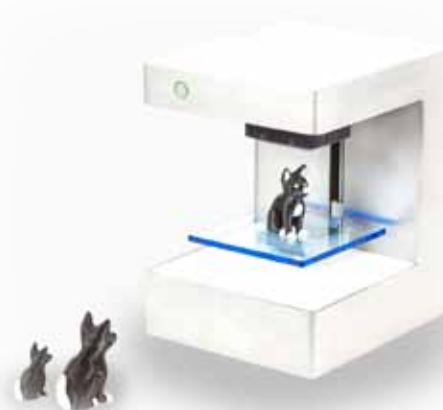
- ◆ **Ürün geliştirme ve tasarımcılar:** Yeni ürün tasarımı için tasarımı yapılmış ürünleri gerçekleştirmek için kullanılır.
- ◆ **Kalıpcılar:** Kalıp maliyetini düşürmek için prototip baskı yapmak için kullanılır.
Mimarlar ve inşaat firmaları: Yeni bir projenin maketini ucuz ve hızlıca gerçekleştirmek için kullanılır.
- ◆ **Yedek parça ve sanayi:** Herhangi bir ürünün veya makinenin parça tasarımı veya
- ◆ **Medikal uygulamalar:** medikal sektörde birçok uygulaması olan 3 boyutlu yazıcılar, protezler, plastik alçı vs.
- ◆ **Oyuncak sektörü:** Özelleştirilmiş oyuncak baskı yapılır.
- ◆ **Kişiyi özelleştirilmiş hediye tasarımı**
- ◆ **Maket yapımı ve robot tasarımı**
- ◆ **Kuyumcular için takı tasarımı**

3 boyutlu yazıcıların 30 yıllık tarihi

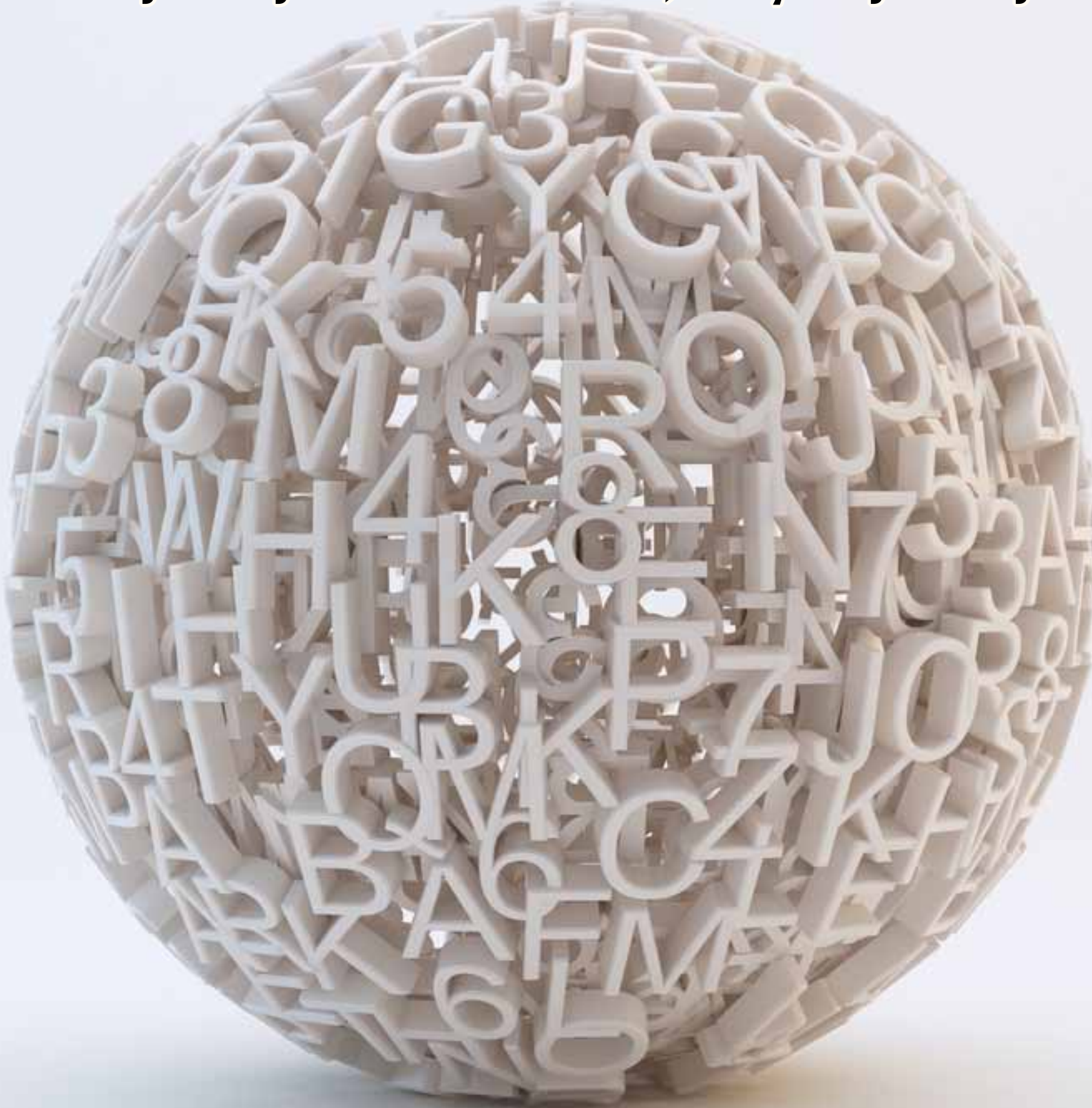
3 boyutlu baskı teknolojisine bakıldığında başlangıç noktası olarak kendisinden önce gelen ve 1976 yılında yaygınlaşan inkjet baskı yöntemi gösteriliyor. Günümüzde bilinen haliyle bu teknolojinin temelleri 1984'te Charles Hull tarafından atıldı. 3 boyutlu yazıcıların 30 yıllık tarihi şöyle:

- 1984** - Charles Hull tarafından sayısal bilgi kullanarak 3 boyutlu obje üretimi geliştirildi.
- 1986** - Charles Hull Stereolithografi yöntemini geliştirip patentini aldı.
- 1986** - Charles Hull 3D Sytems şirketini kurdu ve ilk ticari 3boyutlu yazıcı makinesini geliştirdi. Bu makinenin adı stereolithografi cihazıydı.
- 1988** - 3D Systems şirketi genel kullanıma yönelik ilk modeli SLA-250'yi geliştirdi.
- 1988** - Scott Crump Fused Deposition Modeling (FDM) "Ergitmeli Model Yığma" teknolojisini icat etti.
- 1989** - Scott Crumb Stratasys şirketini kurdu.
- 1991** - Helisys şirketi ilk katmanlı obje üretim sistemini sattı.
- 1992** - Stratasys ilk FDM makinesini sattı.
- 1992** - DTM şirketi ilk SLS sistemini sattı.
- 1993** - Solidscape mürekkep püskürtme mantığı ile çalışan bir cihaz üretme amacı ile kuruldu.
- 1993** - "MIT" Mürekkep püskürtme yöntemil ile 3 boyutlu obke üretimi ile ilgili bir patent aldı.
- 1995** - Zcorp MIT'nin patentini lisansladı ve bu teknoloji ile çalışan 3D printerları üretmeye başladı.
- 1996** - Stratasys "Genisys" modelini piyasaya sürdü.
- 1996** - Z Corporation "Z402" modelini piyasaya sürdü.
- 1996** - 3D systems "Actua 2100"ü piyasaya sürdü. 3D yazıcı kelimesi ilk kez bu yılda kullanılmaya başlandı.
- 1997** - EOS Stereolithografi şirketini 3D Systems şirketine sattı ancak halen Avrupa'nın en büyük üreticilerinden biri.
- 2006** - Açık kaynak ilk 3D yazıcı projesi başladı (Reprap). Kendi parçalarını da kopyalayabilme özelliğine sahip bu makine sayesinde birçok ev kullanıcısı 3D yazıcı sahibi olacaktı.
- 2008** -Reprap'ın ilk versiyonu tamamlandı. Kendi parçalarının yüzde 50'sini üretebiliyordu. Türkiye'de de artık 3 boyutlu yazıcılara odaklanan ve bu teknoloji üzerine özelleşen firmalar görülmeye başladı. Özellikle sağlık alanında dünyada ilk olarak gösterilen bazı projeler uygulamaya konuldu.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Sanayi de yeni bir devrim, “ üç boyutlu yazıcı teknolojisi” ve GATA-METÜM

10 yıl öncesine kadar “rüya” gibi algılanacak örneklerden yola çıkarsak, üç boyutlu yazıcı teknolojisi ile aklımıza, hayalimize gelebilecek her türlü cismin iç ve dış yapısıyla kopyalanması mümkündür diyebiliriz. Üretilen malzemelerin hangi saha ve amaçlar için kullanılabileceği ise, “hayal gücümüzle sınırlıdır”.

Doç. Dr. Erbil Oğuz
METUM Başkanı ve GATA
Ortopedi ve Travmatoloji
Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

10 yıl öncesine kadar rüya gibi algılanacak örneklerden yola çıkarsak, üç boyutlu yazıcı teknolojisi ile aklımıza hayalimize gelebilecek her türlü 3 boyutlu cismin iç ve dış yapısı ile birlikte kopyalanması mümkündür diyebiliriz. Üretilen malzemelerin hangi saha ve amaçlar için kullanılabileceği, “hayal gücümüzle sınırlıdır”.

“Üç boyutlu yazıcı teknolojisi” bir cismin iç ve dış yapısı ile birlikte birebir kopyasının yapılmasına imkân sağlayan ve geleceğin sanayi devrimi olarak adlandırılan bir yeniliktir. Bu teknoloji ile 3 boyutlu olarak resmi çizilebilen her türlü cismin modeli yapılabilir. Günümüz bilgisayar teknolojisinde iki boyutlu yazıcı ile bir görüntünün kopyasının alınması; tarayıcıdan geçirilen bir resmin kopyasını yazıcıdan almak şeklinde özetlenebilir. Oysaki üç boyutlu yazıcı teknolojisi kısaca özetlenemeyecek kadar karmaşık bir konsepttir. Bu nedendir ki “sanayi de yeni bir devrim” olarak gösterilmektedir. Bunu daha somut birkaç örnekle açıklayalım:

En basiti içinde boşluk barındırmayan bir vida, yemek çatalı, bardak vb. solid yapıların birebir kopyasının üretilmesidir. Oysa ki günümüz teknolojisinde, 3-5 eksenli CNC tezgâhlarda da bu malzemeler kolayca kopyalanabilir. Peki iç yapısı homojen olmayan boşluklar ve asimetrik başka başka oluşumlar içeren cisimlerin iç ve dış yapısını birebir kopyalamak istersek; örneğin bir incir meyvesini içindeki tüm çekirdeklerinin anatomik konumları ile birlikte bir bütün olarak kopyalamak istersek? Benzer şekilde; bütün bir ekmeği içindeki tüm boşlukların gerçek konumları ve büyüklükleri ile kopyalasak? Ya da bir ağacın kökünden en yüksekteki dalına kadar, dallarındaki meyvelerin hamını, olgununu, çürüğünü, yapraklarındaki damarları, yaş-kuru yaprakları birbirinden ayırabilecek kalitede kopyalayabilirsek? Üstelik bu kopyalamaları yaparken cisimleri parçalamadan bu

işi başarabilirsek? Bundan 10 yıl öncesine kadar rüya gibi algılanacak bu örneklerden yola çıkılarak diyebiliriz ki: üç boyutlu yazıcı teknolojisi ile aklımıza hayalimize gelebilecek her türlü 3 boyutlu cismin iç ve dış yapısı ile birlikte kopyalanması mümkündür.

Arşimet kaldıraç formüllerini oluştururken “Bana bir dayanak noktası verin dünyayı yerinden oynatayım” diyordu. Üç boyutlu yazıcı teknolojisinin kapsamında benzer şekilde “Bana uygun büyüklükte üç boyutlu bir tarayıcı ve yazıcı verin bütün bir gökdeleni içindeki tüm katları, tüm odaları, tüm insanları tarama yapıldığı konumları ile kopyalayayım”. “Gökdelenin odalardaki eşyalarını, eşyaların içindeki malzemeleri, içindeki yüzlerce insanın kemiklerini, damarlarını, sinirlerini, varsa böbreklerindeki taşları, varsa beyinlerindeki tümörleri, bu tümörlerin hangi damar ya da sinirle komşu olduğunu, normal beyin yapısını ne derecede sıkıştırdığını... size birebir kopyalayayım” diyebiliriz.

Temel terminoloji ve teknik bilgi

Bu teknolojiye 3 boyutlu modelin oluşturulmasında 4 aşama vardır. Öncelikle modellenen cisimden, uygun tarayıcılar, bilgisayarlı tomografiler veya manyetik rezonans ile 3 boyutlu dijital görüntüler elde edilir. İkinci aşama da bu görüntüler yazıcının işleyebileceği şekilde iyileştirilir ve prototipin görüntüsü elde edilir. Üçüncü aşamada bu modeli kullanacak kişi ile beraber modele üretim öncesi son şekli verilir. Dördüncü ve son aşamada bu veriler yazıcıya yüklenerek modelin üretimi yapılır.

Üç boyutlu yazıcıya gönderilecek dijital bilgiler, uygun yazılım programları ile yüksek çözünürlük ve artefaktlarından arındırılmış Stereolithography (STL) formatına dönüştürülür. Yazıcılar bu bilgileri kullanarak iki ana yöntemle çıktı verirler (imalat yaparlar) a) Fused Depositing Modelling (FDM) cismin 2 boyutlu kesitlerinin tabandan tavana yığılması ile ya da b) Selective Laser Synterisation (SLS) katmanların serpiştirilen metal tozlarının lazer ile alt katmana kaynatılması ile yapılır. Hammadde olarak, kullanım amacı ve yazıcı kabiliyetine bağlı olmak şartı ile başta metal olmak üzere, plastik, silikon, seramik gibi

birçok malzeme ile üretim yapılabilir. Üretilen malzemelerin hangi sahalarda hangi amaçlar için kullanılabileceği son günlerin moda tabiri ile “hayal gücümüzle sınırlıdır”.

GATA Medikal Tasarım ve Üretim Merkezi (METÜM)

Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) 115 yıllık tarihinde birçok ilklere imza atmıştır. Üç boyutlu yazıcı teknolojisinin tıp alanında kullanımında bu ilklerden biri olmuştur. METÜM; gazilerimizin kaybettikleri uzuvların tedavi ve rehabilitasyonunda kullanılacak, kişiye özel biyo-malzemelerin tasarım ve üretimi amacı ile kurulan modern bir merkezdir. Finansmanı ELELE vakfınca karşılanan bu merkez, 2011 yılında kurulmuştur.

GATA Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalında başkanlığında bilgisayar, makine, biyomedikal, elektronik ve mekatronik mühendislerinden oluşan profesyonel bir ekip aşağıda belirtilen programları efektif bir şekilde kullanmakta ve yine aşağıda belirtilen makine parkımızdaki cihazlar ile bilgisayar ortamında oluşturulan 3 boyutlu modeller yapılmaktadır.

Geçen zaman içinde GATA bünyesindeki çeşitli bilim dallarından uzmanlar ile sivil üniversitelerden başvuran onlarca araştırmacının ihtiyaçları doğrultusunda hastalara uygulanacak kişiye özel implantlar, eğitimde kullanılacak modeller, ameliyat öncesi planlamalar için, hastalıklı, tümörlü organ modelleri, ameliyatlarda kullanılacak yenilikçi ürünler, TÜBİTAK projeleri için prototip tasarım ve üretimleri, sayısız dış hekimliği uygulamaları neticesinde, METÜM kabına sığmaz bir merkez halini almaya başlamıştır.

Özellikle 2014 yılı başlarında yapılan TV haberleri sonucunda yurt genelinde çeşitli üniversitelerden bilim adamları ve öğrenciler METÜM’ü ziyarete gelerek bilgi almaktadırlar. METÜM çalışanları olarak her gün sayısı daha da artan sivil kaynaklı proje ve ortak çalışma isteği ile karşılaşmaktayız. Bu kapsamda GATA METÜM, bilim insanları ve hastalara yol gösterme ve projelerinde çözüm ortağı olma konumundadır.

METÜM kabiliyetleri ve üretim örnekleri

METÜM, sahasında Türkiye’de ve yakın coğrafyasında başka bir örneği olmayan bir kuruluş. Tek olmasını sağlayan özelliği A dan, Z ye tüm aşamaların aynı çatı altında yapıyor olmasıdır. Merkezimizde yukarıda bahsedilen 4tasarım-üretim aşamasının tamamı aynı çatı altında yapılabilir. Üretilen materyaller hastaların eksik uzuvlarının yerine geçecek spacerler olduğu kadar, fonksiyonel implantlar, onarıcı implantlar ya da ameliyatta kullanılacak el aletleri olmaktadır. Bunun yanı sıra hastalıklı ya da sağlıklı eğitim amaçlı modeller üretilmektedir. Ayrıca TÜBİTAK ve Sanayi Bakanlığı destekli Ar-Ge projeleri için tasarlanan yenilikçi medikal ürün projelerinde prototip dizaynı ve üretimi aşamasında bilim adamlarına destek sağlamaktadır. Merkezimiz sadece GATA için değil tüm ülke çapında hizmet vermektedir. Merkezimizden sıklıkla ortopedi ve travmatoloji, beyin cerrahisi, plastik cerrahi ve diş hekimliği kökenli araştırmacılar yararlanmaktadır. Bunun yanı sıra adli tıp, antropoloji alanında da bilim adamları desteklenmektedir.

Merkezimizde; plastik, silikon, krom kobalt ve titanyum olarak üretilen;

- Eğitim amaçlı 3 boyutlu plastik ve silikon modeller,
- Defektli kemik bölgeleri veya tümöre bağlı rezeke edilecek kemik parçalarının yerine aplike edilecek, anatomik olarak dizayn edilmiş spacerler,
- Ameliyat önce planlama yapmak üzere tümörlü dokuların anatomisini ortaya koyan modeller,
- Yenilikçi bir implantın prototipinin üretimi,
- Yeni tasarlanacak bir el aletinin prototipinin üretimi,
- Dental sahada implantların tasarımı ve üretimi yapılabilir.

Aşağıda verilen makine parkı ve bilgisayar programları bu sahada yapılan yayınlarda dünya çapında akredititesi olan ürünlerdir.

Mühendislerimiz yurt içi ve yurt dışı eğitimler ile bu programları ve makinaları efektif bir şekilde kullanabilmektedir. Bu tarz bir merkez kurmayı tasarlayan kurumların aşağıda bahsedilen ekipman ve makinelere sahip olması gerekir. Makine parkımızda; Dental Tarayıcı (Smartoptics / Activity 102, Topografik Yüzeysel Tarayıcı (3DMD/ 3dMDcranial System), Cranial Tomografi sistemi MoritaAccuitomo 170, Lazer Kaynak Makinesi (Alpha Laser / ALS 100-S), Plastik Modelleme Makinesi (Zcorp / Z650), 5 eksenli Yenadent DC50 5X CNC, Metal Modelleme Makinesi (ConceptLaser / M2 Cusing), Silikon Modelleme Makinesi, (MTT/ 5/04 withallNylon Op) bulunmaktadır.

Kullandığımız bilgisayar programları ise sıralanmaktadır: Ameliyat Planlama Yazılımı (Materialise / Surgicase), Tersine Mühendislik Yazılımı (XOV + XOR), 3D Tasarım Yazılımı (Materialise / 3-Matic), Sonlu Elemanlar Yazılımı (MSC / NASTRAN, Dental Planlama Yazılımı (Materialise / Simplant), 3D Medikal Görüntüleme Yazılımı (Materialise / Mimics), Bilgisayarlı Tasarım Yazılımı (AutodeskInventor), Akışkanlar Dinamiği Yazılımı (ESI/ CFD), E-RP Ürün Veri Yönetim Yazılımı, STL Optimizasyon Yazılımı (MaterialiseMagics RP).

ISO 13485:2003 Tıbbi Cihazlar İçin Kalite Yönetim Sistem Sertifikası’na sahip olan merkezimizin üreteceği krom kobalt ve titanyum malzemelerin invitro uyumluluk testleri yapılmıştır. Ve hastalarda kullanımında sakınca yoktur. Alternatif üreticilerle rekabet edebilmek ve yurt çapında yaygın olarak tercih edilebilme adına, ürünlerimizin SUT kapsamına girmesi ve Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından ödeme programına alınması için yoğun bir şekilde çalışmaktayız.

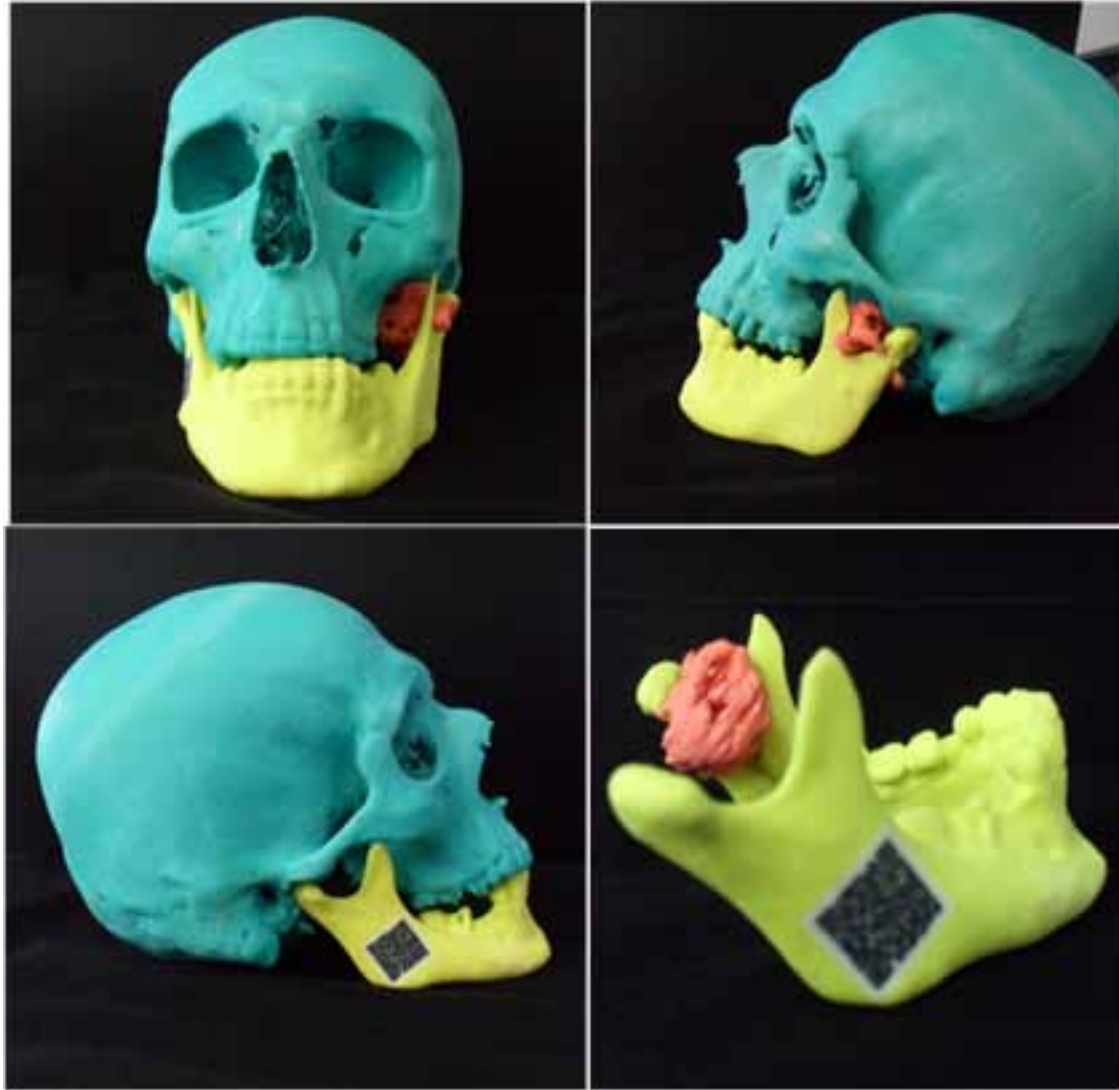

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Yapılacak projelerin medikal platformlarda tanıtılması ve tıp literatürüne yapılacak katkılar neticesinde Gelecekte ülkemizin ve GATA-METÜM'nin ülke sınırlarını aşan bir konuma gelmesi, GATA-METÜM'ün GATA Medikal Tekno Park şekline dönüşmesi yakın gelecekteki hedefimizdir.

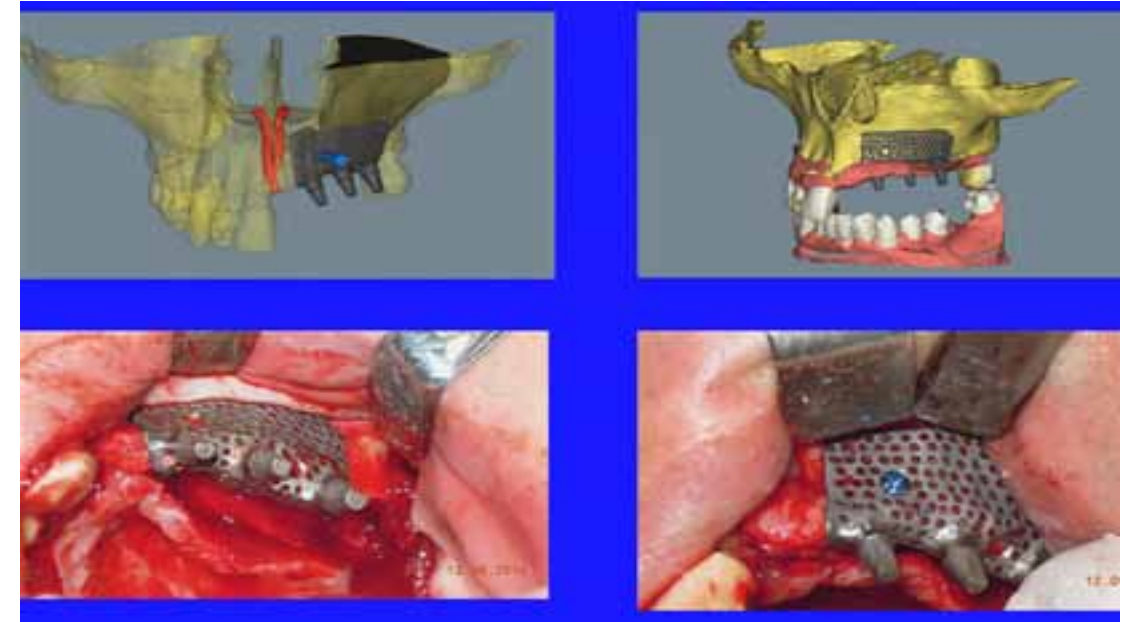
Bu tanıtım yazısı vesilesi ile bizi tanıma fırsatı bulan tasarım, üretim, mühendislik ve tıp alanında görev yapan bilim adamlarını merkezimize davet ediyoruz. Önceden randevu almak şartı ile merkezimize gelebilir ve üretimlerimizi yerinde inceleyerek yeni ufuklara yelken açabilir ve yenilikçi ürünler ve el aletlerinin tasarımı konusunda ilham alabilirsiniz.

Solmandibular eklem seviyesinde kanserli bölgenin plastik modeli. Hekimler bu model üzerinde yapacakları ameliyatı planlamaktadırlar. Tümörün yerleşimi ve diğer dokulara komşuluğunun bilinmesi ile cerrahi işlem daha kolay olmakta, tümörün tamamı çıkarılmakta ve mümkün olduğuna fazla doku korunmaktadır.

GATA'dan 3 boyutlu devrim başlığı ile yapılan haber programından bir kesit.

Açık ofis şeklinde dizayn edilen tasarım kısmında mühendisler uygulayıcı cerrahlarca birlikte projeleri hayata geçirmektedirler.

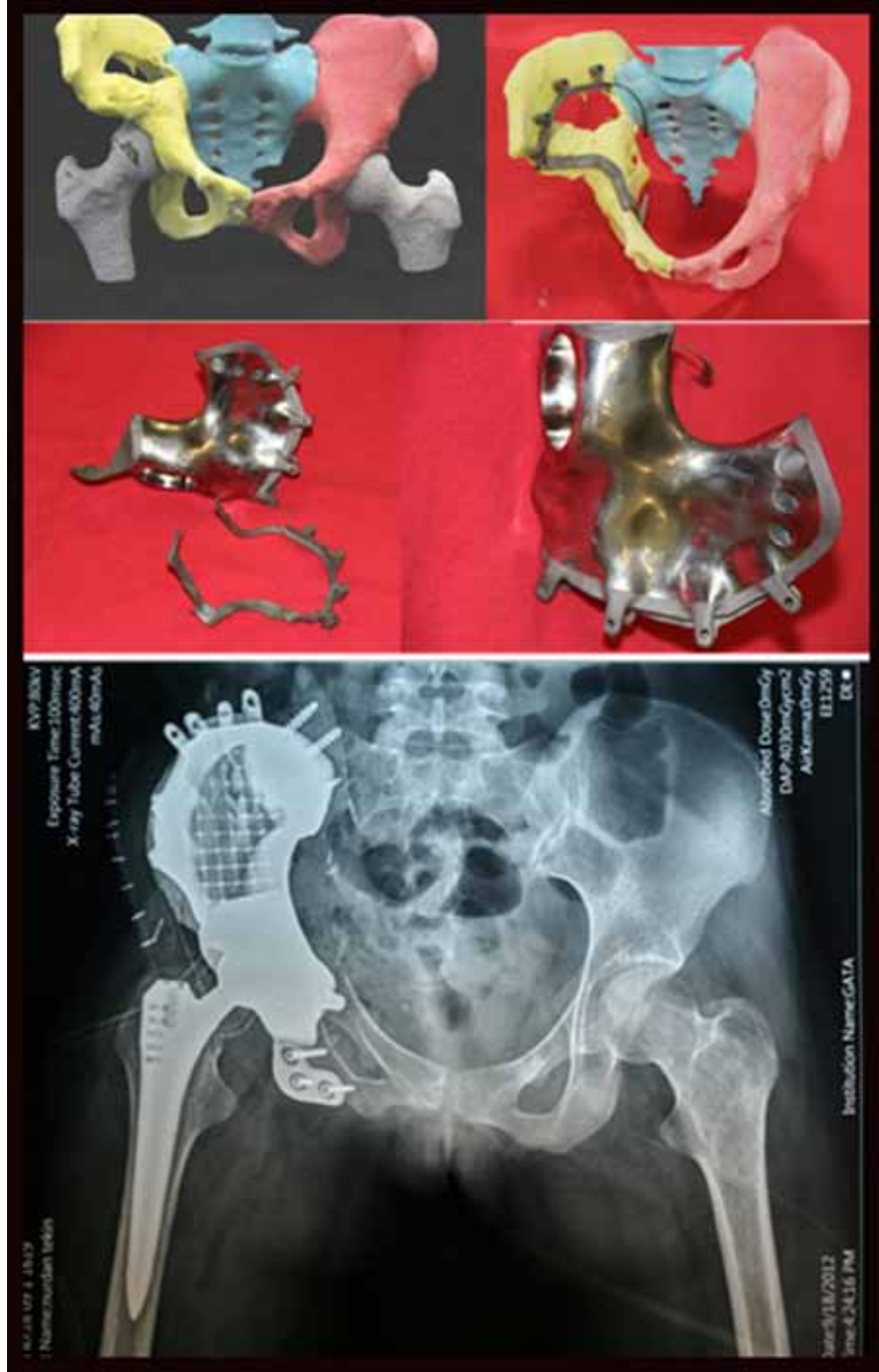

Merkezimiz diş hekimliği sahasında kullanılan irili ufaklı sayısız implant tasarlanmış ve üretilmiştir. Diş hekimleri, temelde alçı kalıp üzerinden, benzeri çalışmaları daha çok el becerisine dayanan geleneksel yöntemlerle yıllardır yapmakta olduklarından bu teknolojiyi daha kısa sürede algılamakta ve efektif olarak kullanabilmektedirler.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Pelvis bölgesinde Osteosarkom (kemik kanseri) nedeni ile geniş kemik eksizyonu yapılmış bir hastaya merkezimizde üretilen spacer yerleştirilmiştir. İmplantın ana iskeleti sağlam iliak kanatın ayna görüntüsü üzerinde oluşturulmuştur. Vida yerleri tespit edilirken kemik stoğunun uygun olduğu yerler ilgili cerrah tarafından tespit edilmiştir.

Kafatasında travma ve ateşli silah yaralanmaları sonrasında defektler oluşmaktadır. Böyle bir defekt için merkezimizde yapılan titanyum implant hastaya başarı ile uygulanmıştır. Bu implantlar yapılırken önce plastik modeli oluşturulmakta daha sonra bu hastanın kafatasının birebir kopyası olan model üzerinde test edilmektedir. Yukarıdaki örnekte plastik prototipteki vida delikleri ve uzantıların asıl implantta restore edildiği açıkça izleniyor.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Sabancı Üniversitesi'nden 3 boyutlu doku ve organ basımı mümkün

Dünya ve Türkiye'de ilk defa Sabancı Üniversitesi SUNUM'da 3boyutlu biyo-yazıcı ile canlı hücreler kullanarak doku yapısı üretildi. "Üç Boyutlu Doku ve Organ Basımı Projesi" ile vücudun yapay organı reddetmesi tarih olacak.

Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (SUNUM), Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Üretim Sistemleri Programı Öğretim Üyesi Bahattin Koç ve ekibi, "Üç Boyutlu Doku ve Organ Basımı (3D Tissueand Organ Printing) Projesi" kapsamında canlı hücreler kullanarak üç boyutlu biyo-basım yöntemi ile aort benzeri, anatomik yapısına uygun büyük yapay damar dokusu üretmeyi başardı. Sabancı Üniversitesi'ndeki araştırmacılar geliştirdikleri "kendi-kedini" destekleyen 3B yapılar ile dokunun basılması ile dünyada bir ilke imza attı. Ekip MR datalarını kullanarak, MR'daki anatomik yapıya uygun olarak Türkiye ve dünyada ilk kez Aort damarı doku örneğini, hücreleri ve destek yapılarını kat-kat üç boyutlu basarak oluşturdu. Projenin ileriye dönük en önemli hedefi, 3boyutlu biyo-yazıcı ile hastanın kendi normal hücrelerini veya kök hücrelerini kullanarak, gereken doku hatta organının birebir kopyasını üretebilmek. Böylece hastanın kendi hücreleri ile üretilen yapay doku veya organı hastanın vücudunun reddetmesi gibi bir durumu ortadan kaldırmak.

Üç Boyutlu (3B) Doku ve Organ Basımı Projesi ekibi, aort doku örneğini 3B olarak basmak için canlı insan fibroblast hücrelerini biyo-mürekkep olarak kullandı. İnsan damar dokusu genel olarak üç farklı hücre tipinden oluşmaktadır: Fibroblast, endotel ve düz kas hücreleri. Fibroblast hücreleri bağ dokusunun ana hücreleridir. Dokular için gerekli olan ekstraselülmatriks yapısının ve kolojen proteinin oluşumunu sağlar. Endotel hücreleri ise damarların ince iç tabakasını oluşturan hücrelerdir. Düz kas hücreleri damar, yemek borusu, bağırsak gibi iç organlarda bulunan kas hücreleridir. Bir sonraki aşama olarak fibroblastların yanı sıra endotel ve düz kas hücrelerini de kullanarak oluşturulacak damar dokusunu biyoreaktörde güçlendirmek için çalışmalar devam ediyor.

Disiplinlerarası bir çalışmanın sonucu olarak üretim sistemleri, biyoloji, nanoteknoloji, malzeme, gibi konularda çalışan yüksek lisans öğrencileri ile araştırmacıların yer aldığı dört kişilik ekip, projede ayrıca biyoloji konusunda Yeditepe Üniversitesi ve tıbbi konularda GATA'daki danışmanlarından destek alıyor.

Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Üretim Sistemleri Programı Öğretim Üyesi Koç'un 3B yazıcı ile üretim araştırmalarına yaklaşık 16 yıl önce başladı. Doku mühendisliği ile ilgili çalışmalarına Amerika'da University at Buffalo'da (SUNY) yaklaşık 7 yıl önce başladı. Amerikan Savunma Sanayi (U.S. Department of Defense) tarafından desteklenen yapay deri ve yaraların iyileşmesi için scaffold adı verilen 3B destek yapılarının tasarımı ve üretimi üzerinde çalışmalar yaptı. Yaklaşık 2 yıldır da bu proje üzerinde, doğrudan canlı hücreleri 3B basımı ile yapay doku ve organ üretimi üzerinde çalışıyor. Koç, 3 boyutlu yazıcılarla canlı hücreler kullanılarak aort doku yapısı üretimi projesi ile ilgili sorularımızı yanıtladı.

-Sabancı Üniversitesi Nanoteknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi (SUNUM), "Üç Boyutlu (3B) Doku ve Organ Basımı Projesi" kapsamında, dünyada bir ilk olarak 3B biyo-yazıcı ile canlı hücreler kullanılarak aort doku yapısı üretti. Proje ne zaman başladı ve hedefi nedir?

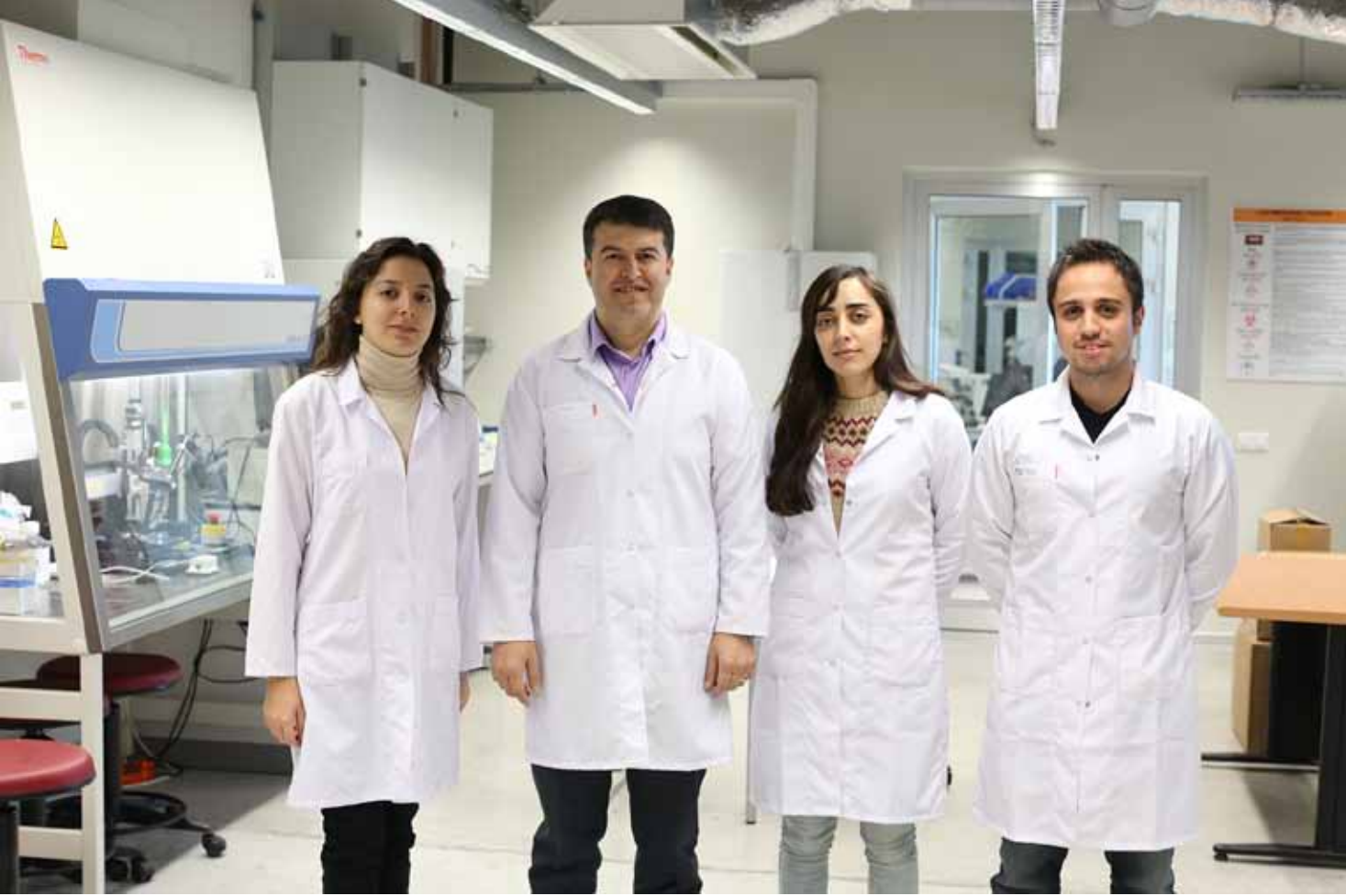
-Aslında biz ilk olarak aort damarı yapısını anatomik yapısına uygun olarak, canlı hücreleri birbirlerine destek olacak şekilde hidrojel dediğimiz yapılar ile beraber 3B bastık. Bu proje yaklaşık 2 yıl önce başladı ama daha öncesinde bu projeye destek olacak yaptığımız uzun süreli çalışmalar vardı. İleriye

dönük hedefimiz; laboratuvar ortamında bir doku veya organının bir bölümünü, anatomik yapısına uygun olarak üç boyutlu biyoyazıcı ile hastanın kendi normal hücrelerini veya kök hücrelerini kullanarak basmak. Ana hedefimiz anatomik yapıya yakın ve fizyolojik gereksinimleri karşılayabilecek yapay aort damar dokusunun elde edilmesi. Projede fonksiyonel organ veya doku yapmıyoruz ama birebir doku veya organın bir parçasını, geliştirdiğimiz algoritma ve programlar ile tasarlıyoruz. Daha sonra 3B

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

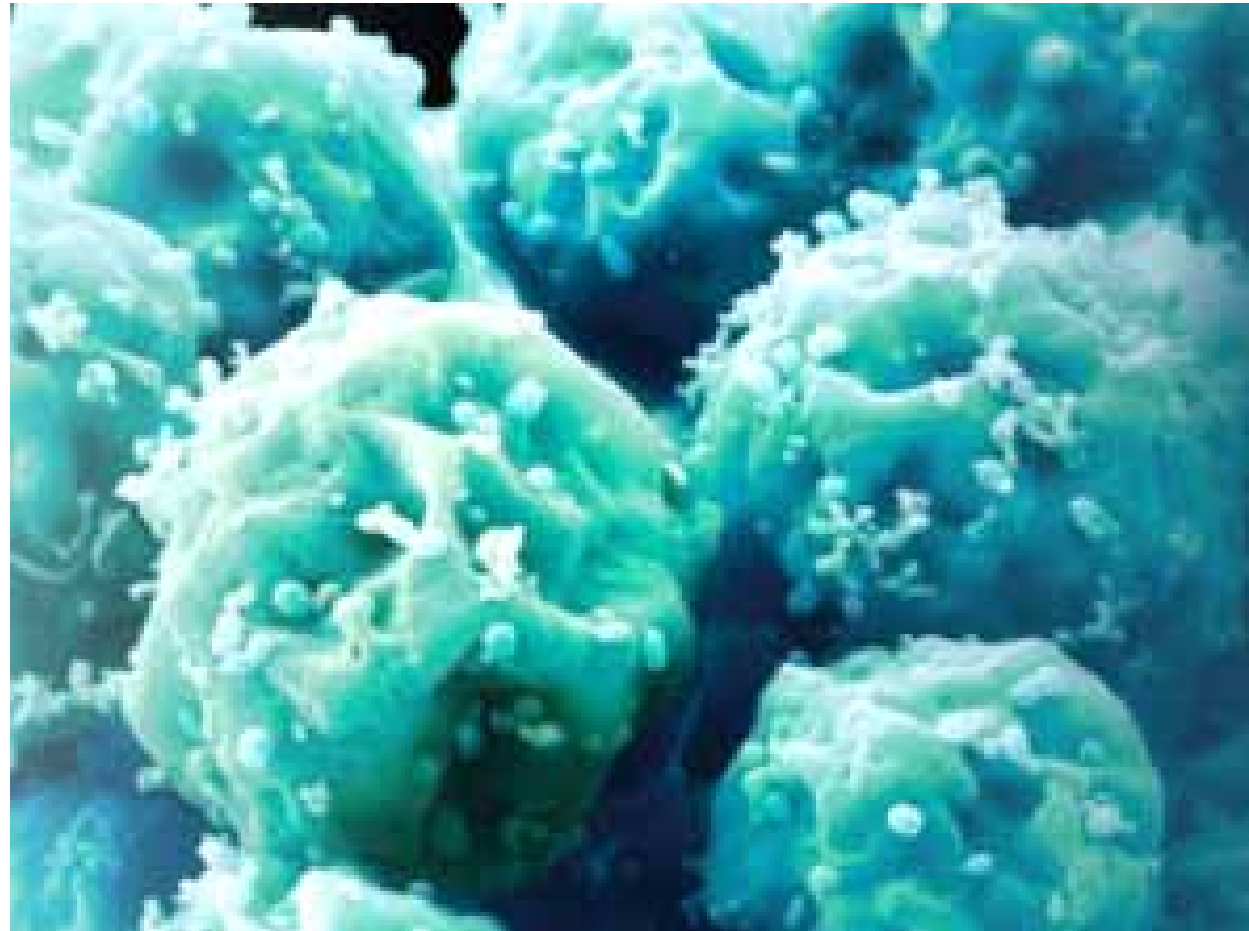

biyoyazıcıyı kontrol edecek komutlar haline getirip, kat-kat canlı hücre ve biyomalzemeler ile basımını gerçekleştiriyoruz.

-Üç boyutlu yazıcı ile canlı hücreler kullanılarak üretilen proje nedir, proje kapsamında neler yapıldı?

- Bu proje kapsamında, medikal görüntüler kullanarak, medikal görüntülerdeki doku veya organın anatomik yapısına uygun olarak Aort damarı doku örneğini, hücreleri ve destek yapılarını kat-kat üç boyutlu basarak oluşturduk. Daha önce yapılmış doku mühendisliği çalışmalarından farklı olarak, biz, 3B basımda canlı hücreleri biyomürekkep olarak kullanıyoruz. Geliştirdiğimiz algoritmaları kullanarak üreteceğimiz dokunun anatomisine göre hücrelerin basım yollarını en optimum şekilde hesaplıyoruz. Aynı zamanda hücreleri desteklemek için, destek yapılarını belirliyoruz. Yine diğer çalışmalardan en büyük farkımız, tüm hücreler tamamen birbirini desteklemiş şekilde dokunun üç boyutlu anatomisine uygun

olarak belirliyoruz. Biyoyazıcıyı kontrol etmek için komutlar dosyaya kaydediliyor. Daha sonra bu komutları kullanarak biyoyazıcının nereye hücre, nereye destek yapısı basacağını kontrol ediyoruz. Geliştirdiğimi

yöntem ile canlı fibroblast hücreler kullanarak 3B bio-basım yöntemi ile aort benzeri, anatomik yapısına uygun, büyük damar doku yapısı ürettik.

-3B biyo-yazıcı ile canlı hücreler kullanılarak aort doku yapısı üretilmesinin tıp dünyasındaki önemi nedir?

-Bu çalışmaya öncelik vermemizin iki temel sebebi var: Birincisi, Aort insandaki en büyük ve tek damar olduğu için, bunun otologgreft ile tedavisi maalesef mümkün değil. Bunun tedavisi için şu anda plastikden (dacron) yapılmış sentetik damarlar kullanılıyor ve bunlar hiçbir zaman normal insan damarı gibi olmuyor.

İkinci sebep, eğer 3B yapay doku veya organ üretecek isek, bu doku veya organların beslenmesi için öncelikle damar dokusunun oluşturulması gerekiyor. Bu aşamada tam fonksiyonlu bir yapay doku üretme aşamasında

değiliz ama bunun için çalışmalarımız devam ediyor.

Yaptığımız çalışmalar ile ileriye dönük 3B doku veya organ basımı çalışmalarına katkıda bulunacağına düşünüyoruz.

-Önümüzdeki yıllarda üç boyutlu yazıcılar, tıpta ne gibi projelerle adından söz ettirebilir?

-Bu konu hızla gelişiyor. Yakın gelecekte bu yapılan doku benzeri yapıların ilaç sanayinde, farklı ilaçların denenmesinde kullanılabilir. Böylece uzun süre hayvan klinik testler yapılmadan ilaçların testleri bu doku örneklerinde denenebilir. Klinik uygulamaları uzun yıllar alabilir ama ileride yapay doku veya organ basımı bu ve benzeri çalışmalar ile mümkün olabilir. Bu tür çalışmalarda doğrudan hastanın kendi normal hücrelerini veya kök hücrelerini kullanarak 3B biyo-basım yapıldığı için, böylece hastanın kendi hücreleri ile üretilen yapay doku veya organı hastanın vücudunun reddetmesi gibi bir durumu ortadan kalkabilir.

- 3 boyutlu yazıcı çözünürlüğü nedir, neden önemlidir? Çözünürlük baskıyı nasıl etkiler?

-Farklı 3B yazıcılarda farklı çözünürlükler var. Bizim kullandığımız biyo-yazıcı da çözünürlük 25 mikron civarı. Çözünürlük önemli çünkü yapabileceğiniz en küçük boyutu belirliyor.

Bizim şu anda geliştirildiğimiz yeni bir biyo-yazıcı ile bu çözünürlüğü 1 mikron seviyelerine indirmeyi planlıyoruz.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Somutdüş Atölyesi kurucusu Kemal Şahin: Tamamen siber kültürün günlük hayat ile ilişkisi üzerine odaklanmış bir oluşumuz

Yaratıcı, yenilikçi ve özgün sonuçlar elde etme hedeflerinin ilk ürünü olan “İlk Uçağım Çocuk Atölyesi” ile 3 boyutlu yazıcıları çocuklarla buluşturduklarını söyleyen Şahin, atölyede çocukların kâğıt üzerine hayal edip çizdikleri figürlerin bilgisayar ortamında canlı olarak modellendiğini belirtti.

Türkiye'nin ilk, 3 boyutlu (3 Dimension- 3D) yazıcı destekli çocuk atölyesi olma özelliği taşıyan “İlk Uçağım” ebeveynlerin çocukları ile birlikte geçirebilecekleri teknolojik, yaratıcılık ve eğitim dolu bir hafta sonu amaçlıyor. Atölyede katılımcılar, endüstriyel üretimde köklü değişimlerin mimarı olacağı düşünülen 3 boyutlu yazıcıların üretim sürecine tanıklık edip uçaklarının bir bölümünü bu yazıcılardan üretiyorlar. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Enformatik Bölümü Öğretim Görevlisi ve Somutdüş Atölyesi kurucusu Kemal Şahin, yaratıcı, yenilikçi ve özgün sonuçlar elde etme hedeflerinin ilk ürünü olan “İlk Uçağım Çocuk Atölyesi” ile Türkiye’de yeni ses getirmeye başlayan 3 boyutlu yazıcıları çocuklarla buluşturduklarını anlattı. Proje tabanlı işbirlikçi öğrenme modeli ile hareket eden atölyede çocukların kâğıt üzerine hayal edip çizdikleri figürler bilgisayar ortamında canlı olarak modellendi.

Kendi tanımıyla “Devinim içerisinde inandığı dijital ütopya ile dünya ahalisinin yansımalarından esinlenen ve gelecekte beslenen mekânsız ve zamansız bir oluşum” olan Somutdüş, kültür, sanat, insan, toplum üzerine İnternet, tasarım, teknoloji ve elektronik tabanlı bilimsel çalışmalar yürütüyor.

2005 yılında profesyonel hayatına kurumsal projelerle başlayan Atölye, 2014 itibarıyla tamamen siber kültürün günlük hayat ile ilişkisi üzerine odaklanmış. Katılıma daima açık ve disiplinlerarası sosyal bir çalışma ortamı olan atölyenin yürüttüğü tüm çalışmalarda 5 adımlık bir yaşam döngüsü metodu uygulanıyor.

Şahin, çalışmaları, amaçları, hedefleri ile 3 boyutlu yazıcıların dünya ve Türkiye pazarındaki durumu ve geleceğine ilişkin sorularımızı yanıtladı. “Bu teknoloji, geleneksel imalat yöntemleri gerçekleştirilmesi mümkün olmayan geometrileri de üretebildiği için elde edilecek soyut objelerin görselleştirilmesini mümkün kılıyor” diyen Şahin, ilerleyen dönemlerde Ar-Ge çalışmalarında bulunacaklarını, çeşitli müdahalelerle cihazı özelleştirip alınacak baskıların tasarımsal açıdan niteliğini artıracaklarını vurguladı.

3 boyutlu teknoloji-sinde yaşanan “müthiş, hızlı” gelişmelerin çok yakın ge-lecekte birçok bilimsel gelişmeyi de beraberinde ge-tireceğini öngören Şahin, bazı ülkelerde sağlık sektöründe katman tabanlı üretim yapan yazıcı kullanımının yasaklanmasının kullandığı pigmentlerin çok çeşitli olması nedeniyle engel veya yasağın çok fazla ömürlü olmadığını gösterdiğine işaret etti.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

-Somutdüş ne zaman, nerede kuruldu? Amacınız, misyonunuz ve hedefiniz nedir?

-2005 yılında profesyonel hayatına kurumsal projelerle başlayan Somutdüş, 2014 itibariyle tamamen siber kültürün günlük hayat ile ilişkisi üzerine odaklanmış bir oluşumdur. Kültür, sanat, insan ve toplum üzerine; İnternet, tasarım, teknoloji ve elektronik tabanlı bilimsel çalışmalar yürütmekteyiz.

İlgili olduğu alanlar üzerine bağımsız ve özgür etkinliklerin, projelerin, araştırmaların ve ürünlerin geliştirildiği sosyal bir ortam olma özelliğini taşıyoruz. Katılıma daima açık ve disiplinlerarası sosyal bir çalışma ortamımız var. İnandığımız bir dijital ütopya ve sürekli bir devinim içerisinde dünya ahalisinin yansımalarından esinlenen ve gelecekte beslenen mekânsız ve zamansız bir yapımız mevcut. O nedenle sabit olarak şu noktada daima varız diyemeyiz. (Sadece iletişim için toplandığımız ve tüm planlama çalışmalarımızı yürüttüğümüz bir ofisimiz var. Bu adrese İnternet sitemizden erişebilirsiniz.)

Geliştirdiğimiz projelerin veya içerisinde bulunduğumuz çalışmaların muhakkak insana veya topluma katma değer katması hususunda özen gösteriyoruz. Bu noktadan hareket ile yaratıcı, yenilikçi ve özgün sonuçlar elde etmek en büyük hedefimizdir. Tüm bu yaklaşımımızın ilk ürünü "İlk Uçağım Çocuk Atölyesi" idi. Türkiye'de yeni yeni ses getirmeye başlayan 3 boyutlu yazıcıları çocuklarla buluşturan çok özel bir atölye gerçekleştirdik.

-Çocuk atölyesinde ne gibi faaliyetler yapıldı? İçeriğinden biraz söz edebilir misiniz?

-Türkiye'nin ilk "3 boyutlu yazıcı" destekli çocuk atölyesi olma özelliği taşıyan "İlk Uçağım"da ebeveynlerin çocukları ile birlikte geçirebilecekleri teknolojik, yaratıcılık ve eğitim dolu bir hafta sonu amaçladık. Atölye diğer çocuk atölyelerinden farklı olarak ebeveynlerin katılımına da açık olarak gerçekleştirildi. Böylece, atölye çalışmasındaki tüm işlemler anne veya babanın çocuğuyla birlikte geçirebilecekleri unutulmaz bir anıya dönüştü. Modern çağın telaşı içerisinde, çocuklarına yeterli zamanı yetiştiremeyen ebeveynler için kaliteli, nitelikli ve anlamlı zaman dilimi yarattığımıza inanıyoruz.

Katılımcılardan aldığımız geri dönütlerde bu inancımızı pekiştirdi. Proje tabanlı işbirlikçi öğrenme modeli ile hareket eden atölye esnasında çocuklarımızın kâğıt üzerine hayal edip çizdikleri figürler bilgisayar ortamında canlı olarak modellendi.

Atölyenin en dikkat çeken anlarından biri, eğitim alanında 3Dörtgen tarafından özel olarak kurulan 3 boyutlu yazıcı ile örnek bir kurabiye kalıbının hazırlanması oldu. Katılımcılar, bizim özel olarak hazırladığımız bir şablon üzerine uçaklarının arka kuyruğunu çizdiler. Şablon üzerindeki kendi el çizimleri, bilgisayar ortamında o an canlı olarak aktarıldı. Daha sonrasında, 3 boyutlu yazıcıdan üretilen kuyruklar uçaklara monte edilecek hale geldi. Tüm bu süreç ilgiyle ve merakla takip edildi. Diğer bir açıdan baktığımız zamanda, bu durum teknolojinin yaratıcı süreçleredahil edilmesi konusunda da güzel bir örnek teşkil etti.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

İLK UÇAĞIM

Çocuklara Yönelik 3D Yazıcı Destekli Uçan Uçak Yapım Atölyesi

8 Mart
Cumartesi
Sınırlı Kontenjan

Detaylı Bilgi:
ilk-ucagim.somutdus.com

Uçaklar tamamen el yapımı ve gündelik malzemeden üretildi. Yani tüm katılımcılarımız benzer bir uçağı istedikleri her an çok basit malzemeler ile tekrar yapabilecekler. Bir uçağın temel olarak uçabilmesi için gerekli olan tüm aksanları birebir elde hazırlandı. Yani her şeyi ile "el emeği göz nuru". Pervane hariç hiçbir özel malzeme kullanılmadı. Tüm malzemeler ya 3 boyutlu yazıcı yazıcıdan üretildi veya var olan materyaller işlemden geçirildikten sonra kullanıldı.

Atölyenin en özel anlarından biri, ebeveynlerin çocukları ile ortak projeye odaklanmalarıydı. Çocuklarımızın yaş grubu biraz düşük olması ve 3Dörtgen'in ortamının fazla cazibesinden ötürü zaman zaman dikkatleri dağıldı. Bazı kesim ve düzenleme işlerinde ebeveynler daha aktif rol alırken tüm ölçümler çocuklarımız tarafından gerçekleştirildi. Üzülerek belirtiyoruz İlk Uçağım Atölyesi fiziksel ortamda bireysel talepler için tekrar etmeyecek. Ancak kurumsal ve grup halindeki talepler için tekrar organize edeceğiz. Atölyeyi mobil hale de getirdik. Pek yakında kutu eğitim şeklinde olacak ve çocuklarımız bu uçakları kendi evlerinde yapabilecekler. Ayrıca, bu kutu eğitiminde de 3 boyutlu yazıcıların kullanılabileceği bir senaryo geliştirdik.

- Peki, 3 boyutlu yazıcı destekli başka ne tür eğitimler olacak mı? Kimler katılabilir?

-Tabii olacak. "İlk Uçağım" bu tip eğitimlerin bir başlangıcıydı. 3 boyutlu yazıcı yazıcıları odak olan yine proje tabanlı ve üretimi tetikleyen bir dizi eğitim hazırlığı içerisindeyiz. Bunlardan biri processing programlama ortamı ile verileri görselleştirilerek sonucunda elde edilen yüzey veya cisim 3 boyutlu yazıcılardan basılacak. Bu teknoloji, geleneksel imalat yöntemleri gerçekleştirilmesi mümkün olmayan geometrileri de üretebildiği için elde edilecek

soyut objelerin görselleştirilmesini mümkün kılıyor.

Öte yandan 2006 yılında başlayan REPRAP Projesi sayesinde birçok sıradan kullanıcı, hobi sever, "kendin yap" kültürüne sahip kişiler bu cihazları kullanmaya başladı. Bu projenin başlangıcından 3 yıl gibi kısa bir süre sonrasında bir çok şirket açık kaynak olarak 3 boyutlu yazıcıları üretmek ve satmak için REPRAP projesine dahil olmaya başladığını gözlemledik. Bu neden geniş bir komünite ve herkesin katılımına açık bir organizasyon var. Tamamen açık kaynak bir kurguda ilerlediği için yazıcılara çeşitli modifiyeler yapıp daha fazla özelleştirebiliyorsunuz. Biz de ilerleyen dönemlerde bu tip Ar-Ge çalışmalarında bulunmak istiyoruz. Çeşitli müdahalelerle cihazı özelleştirip alınacak baskıların tasarımsal açıdan niteliğini artırma peşindeyiz.

-Çalışmalarınızda "3 boyutlu yazıcı" desteğini nasıl alıyorsunuz?

-Her atölyenin kendine ait koşulları olduğu ve bu koşulları sağlayan özel bir mekân olduğu düşüncesindeyiz. O nedenle mekânsız olmamızı teşvik ediyor. O nedenle 3 boyutlu yazıcılar konusunda bir eğitim programı hazırladığımız zaman en doğru mekânı seçebilmek için oldukça çalıştık sonunda 3Dörtgen'de karar kıldık. 3Dörtgen, hem 3 boyutlu yazıcıları kullanabileceğiniz hem de bu teknoloji konusunda derinlemesine bilgi alabileceğiniz özel bir mekân. Ayrıca, atölye çalışması için özel bir bölümünü de bize tahsis ettiler.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Böyle bir atölyenin 3Dörtgen gibi bir mağaza da gerçekleşmesi de bizim için çok önemi ve kıymetliydi. Çünkü 3Dörtgen; Türkiye'nin ilk ve tek 3 boyutlu yazıcı mağazası olma özelliğini taşıyor. Ayrıca, sadece 3 boyutlu yazıcıların satışı noktasında değil, bu ürünlerin eğitimi, geliştirilmesi, desteği, yaygınlaşması gibi birçok açıdan hizmet veriyor. Sıradan bir satış mağazasından çok daha fazla teorik ve pratik bilgiye sahipler. Ayrıca, bu işi severek yapıyorlar. Olaya bakış açıları ve yaklaşımları, Türkiye'de birçok kuruma örnek teşkil etmeli düşüncesindeyiz.

Mağaza, sıcak ve samimi bir ortam içerisinde 3. endüstriyel devrime yakından tanıklık edebileceğiniz her türlü olanağı ve ürünü barındırmakta. Neyle ilgileniyorsanız ilgilenin sadece yenilenmek adına bile uygun bir vaktinizde ayarlayıp özel olarak ziyaret etmeniz gereken bir mekân. Tüm bu nedenlerden ötürü yenilikçi ve özgün nitelikler barındıran böyle bir atölye için başka bir yer düşünemeyiz bile.

-Dünya geneline bakıldığında 3 boyutlu yazıcı pazarında durum nedir? Türkiye özelinde 3 boyutlu yazıcılarla ne üretirse dünya pazarında bir fark yaratabilir?

-Dünya genelinde ciddi ve ivmelenen bir büyüme gerçekleştiğini gözlemleyebiliyoruz. Pazar araştırması veya sektörel analiz yapan Reportsn Reports sitesinin yayınladığı "3D Yazıcı Pazarı Büyüme Raporu" ile bu durumda açık ve net olarak gözükmemekte. Idtechex gibi araştırma şirketlerinin gerçekleştirdiği çeşitli araştırmalar ve gelecek öngörülleri dünya çapında 2017 projeksiyonu anlamamıza fayda sağlamaktadır.

Bu raporlara göre 2017 yılına kadar her yıl için yüzde 20 büyüme ile yılda yaklaşık 5 milyar dolar öngörülmektedir. Bu pazarda yeni teknolojilerin eklenmesi ve

katkı malzemelerin fiyatlarındaki azalma pazar oranını yükseltecektir. Geliştirilen yeniliklerin büyük üreticiler üzerinde baskı yaratacağı yeni bir dönem içerisine girmiş bulunuyoruz. Bu baskının çoğunlukla üretim tasarımı ve prototipleme alanında olacağı düşünülmektedir. 3D baskı hızlarının artmasını sağlayacak teknolojik yeniliklerin doğrudan üretimi artıracak bir unsur olarak kabul edilebilir.

Diğer taraftan tüketici baskılarının da arttığını belirten raporda masaüstü 3 boyutlu yazıcıların fiyatlarının azalması ile tüketicilerin, küçük işletmelerin, ev matbaacılarının satın alma eğiliminin artacağı öngörülmektedir.

3 boyutlu baskı ile üretimini önümüzdeki yıllarda artarak devam edeceği kullanım oranının düşük olduğu ülkelerde ve bölgelerde pazar payında ciddi artışlar gözleneceği beklenmektedir. Yıllık büyümenin en yüzde 20'lerde gerçekleşeceği düşünülen ve pazar payının her geçen gün artacak ve geleceğin üretimi olacaktır.

Bu raporlar öyle gösteriyor ki pazar payı hızla büyüyen bu teknolojinin yan ürünleri ile ilgili de önemli gelişmeler olacaktır. Bununla birlikte bu teknolojiyi sanayi kullanıcılarının yanı sıra ev tipi, masa üstü yazıcılar olarak kullanılabilmesi için yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ham madde birim fiyatlarının, masa üstü tipi yazıcıların daha geniş kitlelere uygun fiyatlarla sunulmasının sağlanması pazar payında bahsi geçen ilerleme oranını artıracak olduğunu göstermektedir.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Türkiye’de yaygınlaşmaya başlayan bu teknoloji kullanımının, üretim yatırımları ile daha uygun fiyatlara düşürülmesi öngörülmektedir. Teknoloji transferi ve üretimi önemli olduğu kadar teknolojinin kendisinin de geliştirilmesi ve üretilmesi 3 boyutlu yazıcılarının kullanımının yanında teknik destek, servis ve bakım maliyetlerine de etkili bir katkı sağlayacaktır.

Cihazların tedariki ve Türkiye’de resmi olarak satışı için bir firmanın çalışma gerçekleştirdiği görülebiliyor. Bazı firmalar sadece çevrimiçi ortamda 3 boyutlu yazıcı satışı gerçekleştirirken bazı firmalar bu konuda özelleşmiş konsept mağazalar açarak konuya olan ilgiyi değerlendirme gayretindedir. Bu tip firmalara örnek olarak 3bfab (www.3bfab.com) ve 3Dörtgen (www.3dortgen.com) verilebilir.

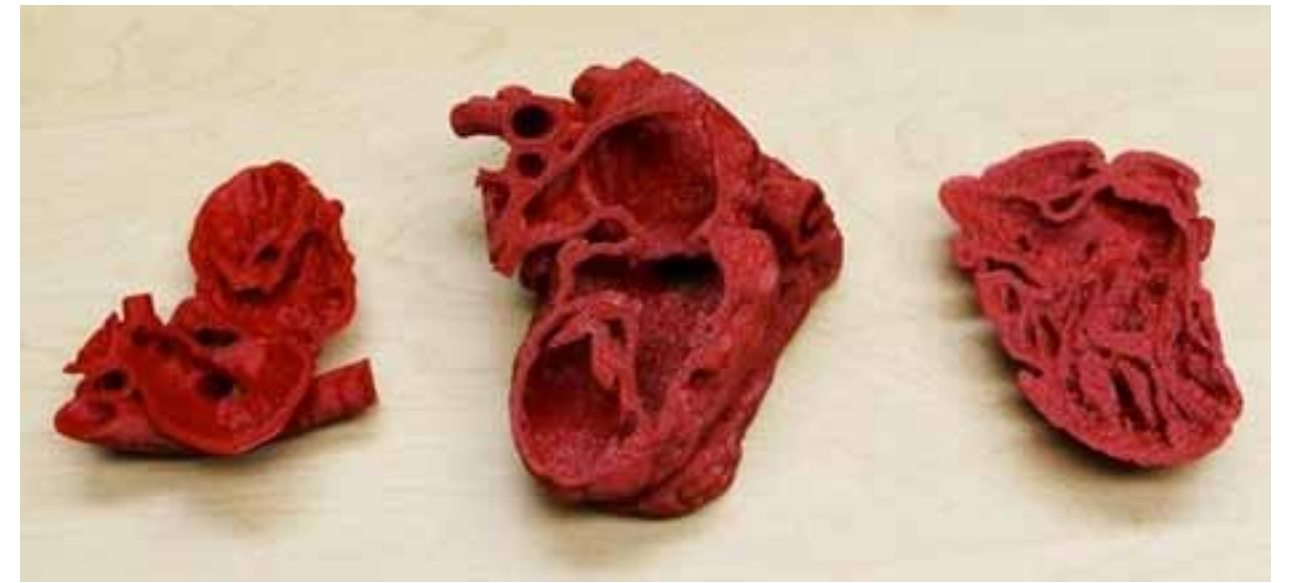
Yazıcıların üretim gücüne yönelik çeşitli girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimler sayesinde, kullanıcılar çevrimiçi ortam üzerinden üretiminin yapılmasını istediklerini modellerin sayısal formattaki halini yollayıp 3 boyutlu yazıcıdan üretim yaptırabilmektedir. Bu iş sürecini en iyi sayısal ortama aktaran en iyi örnek olarak formhane adlı projeyi gösterebiliriz. (www.formhane.com.tr)

Teknolojinin çok yeni olması ve üretim devrimi etkisinin Türkiye’den pek iyi anlaşılmamasından dolayı “Ne üretilirse fark yaratılabilir?” sorusuna net bir yanıt vermek çok zor. Şu an için yedek parça veya CNC ile yapılan ekipman üretimlerinde ciddi bir alternatif üretim metodu oluşturduğunu söyleyebilirsiniz. Ayrıca, bizim yaptığımız gözlemler sonucunda birçok mimari ofis maket yapımı sürecinde 3 boyutlu yazıcılardan destek almaya başladı.

-Önümüzdeki yıllarda üç boyutlu yazıcılar, tıpta ne gibi projelerle adından söz ettirebilir?

-3 boyutlu yazıcıların, tıp sektöründe biyolojik dokuların ve yapay organ üretiminde hücrelerin tutunabileceği kalıpların hazırlanmasında, kimyasal bileşik veya ilaç üretiminde, biyokimyada çok farklı fonksiyonla-ra sahip protein moleküllerinin tasarlanmasında, nano teknolojide ve biyomedikal sektöründe ise parça üretiminde rahatlıkla kullanılabileceği düşünülüyor. ABD’li bir araştırmacı geçtiğimiz yıl içinde bir hasta-dan alınan dokuları işleyerek, altı saat içerisinde 3 boyutlu yazıcıdan böbrek çıkarmayı başarmış. Belçika’da yapılan bir araştırmada ise iki ayrı hastaya 3 boyutlu yazıcı-da üretilen yüz ve çene takılmış. Yine ABD’de solunum yetmezliği çeken bir bebek, 3 boyutlu yazıcıdan üretilen implant sayesinde hayata döndü. Hayata döndü deniyor çünkü kalbine ve akciğerlerine bağlı atardamarlarında bozukluk olan bebek, hayatının ilk üç ayını ölüm tehlikesiyle geçirmiş. Minik bebeğin yardımına Michigan Üniversitesi’nde Biyomedikal Mühendisi olan Profesör Scott Hollister ve meslektaşları yetişti. Hollister, bebeğin hava yolunu açık tutmaya yarayacak, elektrikli süpürgesi hortumuna benzeyen küçük bir implant hazırladı. 3 boyutlu implant Şubat 2012’de ameliyatla vücuduna yerleştirilen bebek, solunum destek cihazından ayrıldı ve hiç sıkıntı yaşamadan nefes alıp vermeye başladı. Beyin hastalıkları veya ağır travmalar nedeniyle kafatası zedelene hastalar, 3boyut teknolojisiyle çok daha kolay bir şekilde sağlıklarına kavuşabilecek. ABD merkezli Oxford Performance Materials şirketi, ABD Gıda ve İlaç İdaresi’nden aldıkları izin kapsamında 3D yazıcılarda üretilen materyal ile ilk ameliyatta başarılı oldu. Discovery News’in haberine göre, 18 Şubat’ta alınan iznin ardından, 4 Mart’ta yapılan bir ameliyatta kullanılan materyal, bir hastanın kafatasının yüzde 75’ini onarmak için kullanıldı.

Bunların yanı sıra çene kemiği, kulak, göz gibi protezlerin üretimi de insan hayatını kolaylaştırması açısından oldukça fayda sağlıyor. Yakın zamanda araştırmacılar, mühendisler ve dişçilerin bir araya gelerek “kel kartal” olarak bilinen bir yırtıcı kuş türünün gagası tasarladı ve 3 boyutlu yazıcılar kullanılarak üretildi. 3 boyutlu teknoloji-sinde yaşanan müthiş hızlı gelişmeler, çok yakın gelecekte birçok bilimsel gelişmeyi de beraberinde ge-tireceğe benziyor.

operasyon öncesinde kalp cerrahı Erle Austin’in üzerinde çalışma yapmasına ve farklı yöntemler geliştirmesine olanak sağlamıştı. Operasyonun gayet başarılı geçtiği ve 1 Bawi’nin sağlık durumunun iyiye gittiği söyleniyor. Operasyonu gerçekleştiren Dr. Austin ise, operasyon öncesinde yapılabilen böyle bir denemeyi özellikle karmaşık kalp hastalıkları açısından “oyun değiştirici” olarak nitelendirdi ve oldukça başarılı buldu. Bawi’nin operasyonu ve benzer nitelikteki operasyonlar 3 boyutlu yazıcıların tıpta hızlı bir şekilde

Son olarak yakın bir zamanda gerçekleşen güzel bir örnekten bahsetmek istiyorum. Tıp alanında bizi en çok heyecandıran örneklerden biri Louisville Üniversitesi Prototipleme Merkezi tarafından gerçekleştirilmişti. Kalp rahatsızlığı olan 14 aylık Roland Liang Cung Bawi’nin tedavisi için gerçekleştirilecek riskli operasyon için yapılan CT taramaları üzerinden 3 boyutlu yazıcılar ile bir kalp oluşturulmuş. Esnek materyal kullanarak gerçeğe en uygun prototip olarak tanıtılan bu kalp, Bawi’nin geçireceği

kabul edileceğinin en büyük göstergesi olarak yorumluyoruz. Bir taraftan her ne kadar bazı ülkeler sağlık sektöründe katman tabanlı üretim yapan yazıcıların kullanımını da yasaklasa da, cihazların üretim esnasında kullandığı pigmentlerin çok çeşitli olması hiçbir engelin veya yasağın çok fazla ömürlü olmadığını bir göstergesi.

Gündem:
3 boyutlu yazıcılar

Kadına karşı şiddet, çocuk istismarı, erken yaşta evlilik ve pedofiliye **HAYIR!!!**

Değerli okurlar,

Bu ay sizler için kadına karşı şiddet, boşanma davalarında kadın mağduriyeti ve çocuk gelin kavramı hakkında söyleşi gerçekleştirdim. Bildiğiniz üzere çocuk gelin, erken yaşta ve zorla evlendirilen kız çocuklarının hamilelik ve ölümleri son zamanlarda sıklıkla gündeme geliyor.

Uzmanlar, “çocuk gelin kavramını meşrulaştırdığı için ‘çocuk gelin’ değil ‘pedofili’ kavramını kullanın” diyor. Peki, nedir bu pedofili? Erişkin bir bireyin ergenlik öncesi veya ergenliğe yeni girmiş kişileri cinsel açıdan çekici bulması ve cinsel eğiliminin sadece çocuklara yönelik olmasına neden olan psikoseksüel bir rahatsızlık olarak tanımlanıyor. Maalesef pedofiliye maruz kalanlar genelde kız çocukları. Boşanma davalarının çoğunda özellikle kadınların fiziksel, ekonomik, sözel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kaldıklarına tanık oluyoruz. Kadına yönelik şiddetin temelinde tüm toplumun her yanına sinen erkek egemenliğinden kaynaklanan baskıcı ve otoriter tavırlar yatıyor. Kadınları satmak, zorla evlendirmek, dövmek, kadınlara tecavüz etmek, sövmek gibi şiddet ve ayrımcılık unsurları yapanların sadece ruhsal sorunları yok, bunlar öğrenilmiş erkeklikle ve toplumun öğrettiği kadın düşmanlığıyla alakalı. Kadına karşı şiddet ve ayrımcılık sonradan öğrenilen, benimsetilen ve sürdürülen bir durum. Dolayısıyla toplumda kadının eğitimi çok önemli. Şiddet uygulayan ve ayrımcılık yapan bir erkeği de kadın yetiştiriyor. Sadece bilinçli, eğitilmiş kadınlar ve yasalar tarafından kadınları güçlendirecek uygulamalar erkeklerin şiddetine son verilebilir.

Yapılan araştırmalara göre, dünyada her 3 kadından 1’i hayatında en az bir kez aile içi şiddete maruz kalıyor. G-20 üyesi Türkiye’de bu oran çok daha yüksek. Türkiye genelinde kadınların neredeyse yarısı şiddete maruz kalıyor. Uzmanlara göre ülke genelinde eşi veya eski eşi tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılan kadınların oranı yüzde 39. Kadına yönelik şiddet bütün dünyada en yaygın insan hakkı ihlalleri arasında.

Her ne kadar basında yetkililer ve sivil toplum kuruluşları tarafından dile getirilse de kadınlarımız şiddetle karşılaştıklarında ne yapacakları ve boşanma süreçlerinde anayasal haklarının neler olduğunu bilmiyor.

Manisa Barosu’ndan Avukat Mehmet Ali Tangör ile “Şiddete karşı anayasal haklarımız neler?, Şiddet gören kadın evi terk etmeden koruma talep edebilir mi?, Yasalar çocuk yaşta evlilik konusunda ne öngörüyor? sorularının yanıtlarını ve çocuk gelin” kavramını konuştuk.

Keyifli okumalar dilerim.
Okuyarak ve sevgiyle kalın.

Arzu Kılıç
arzu.kilic@tbd.org.tr

“Hukuka inancı kalmayan bireyler, kendi kurallarını uyguluyor”

Yasaların caydırıcı ve yaptırım gücü olması gerektiğinin altını çizen Avukat Mehmet Ali Tangör, genel hukukta alınan kararlar uygulanabilir olmadığından insanların hukuka ve hukukun üstünlüğüne güveninin kalmadığını belirtti. Tangör, mevzuatlarda yapılan değişiklikler uygulanmadığı sürece kadın cinayetlerinin devam edeceğini vurguladı.

-Boşanma davalarının çoğunda kadın mağduriyeti ve şiddete tanık oluyoruz. Kadına yönelik şiddetin temelinde ise tüm toplumun her yanına sinen erkek egemenliğinden kaynaklanan baskıcı ve otoriter tavırlar yatmakta. Özellikle boşanma sürecinde fiziksel, ekonomik, sözel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kalan kadınların anasal hakları nelerdir?

-Bizim mevzuatımızda en üst düzeyde yer alan hükümler Anayasa’da yer almaktadır. Bu konuda Anayasa’nın 10. maddesinde kanun önünde eşitlik hükmü bulunuyor. Yeni yapılan düzenlemeyle bu kanunun ikinci fıkrası, “kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir” şeklindedir. Anayasamızın 41. maddesinde “Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arası eşitliğe dayanır” denilerek ailenin önemine vurgu yapılıyor. Yine

maddenin devamında “Devlet her türlü istismar ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirler alır” hükmüyle ailedeki çözülmenin ana unsurlarından bir tanesi olan aile içi şiddete karşı Anayasal koruma hükmü ortaya konulmuştur. Kadın ifadesi geçmeyen başka yerlerde de kadınlara ilişkin hükümler var. Anayasa’nın 41. maddesinde belirttiğim gibi aile kurumunu korunması ve çocuk hakları ele alınıyor. Sadece kadına atfedilen ve onu korumaya yönelik bir hüküm yok. Burada önemli olan ailenin bütünlüğünün korunması. Oysa bir ailenin içinde kadının rolü tartışılmaz. Ailede esas birleştirici unsur kadındır.

Kadın ifadesi anayasamızda sadece iki yerde geçiyor

8 Mart 2012’de kabul edilen 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi” Kanunu’nun 1. Maddesinde, “Bu Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin

korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir” ifadesiyle aile yapısı ve bireylerini şiddete karşı koruma altına almıştır. Burada kadınların korunması anlamında devlete birtakım sorumluluklar yüklenmiş. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesiyle yükümlüdür. Burada kadın ve erkek arasında pozitif ayrımcılığın yapılması yasalar önünde ayrımcılık olarak sayılmamaktadır. Maddenin ikinci fıkrasında çalışma şartları ve dinlenme şartları yer alıyor. Burada kadınları koruyan bir hüküm daha var. “Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar” diyor. Tabii şöyle bir durum var. Anayasaya baktığımızda kadın ifadesi anayasamızda sadece iki yerde geçiyor. Bunun dışında kadın ifadesini başka bir yerde bulmanız mümkün değil. Anayasa’da kadına ne kadar değer verildiğini buradan anlayabiliriz. Önem verdiğiniz şeylerden daha fazla bahsetmeniz gerekir. Sadece iki yerde geçmesi ne kadar

değer verildiğini gösteriyor. Anayasa’da baştan aşağı kadınlarla ilgili hükümler yazsa bile bunun bir önemi yok, önemli olan bu hükümleri uygulayabilmemiz. Her şey kâğıtta ve mevzuatta kalmamalı.

Kararları uygulayabildiğiniz kadar güçlüsünüz

Son zamanlarda basında kadın cinayetleriyle ilgili haberleri sıkça görmekteyiz. Siz istediğiniz kadar mevzuatlarda değişiklik yapın. Amerika ve Avrupa’da olmayan hükümleri koyun bunları uygulayamadıktan sonra kadın cinayetleri devam edecektir. Yasalar caydırıcı ve yaptırım gücü olmalıdır. Kararları uygulayabildiğiniz kadar güçlüsünüz. Genel hukuk sistemimizde alınan kararlar uygulanabilir olmadığı için insanların hukuka ve hukukun üstünlüğüne güveni kalmıyor. Türk hukukuna inancı kalmayan bireyler de kendi kurallarını uyguluyor. Bu bana göre kadına karşı şiddetin en önemli nedenlerinden bir tanesidir.

Boşanma nedenleri arasında maddi zorluklar, aile içi cinsel taciz, içki, kumar ve aldatma yer alıyor

Türkiye’de genel olarak boşanmaların nedeni ekonomiktir. Ayrıca erken yaşta evlilikten kaynaklanan tahammülsüzlük de var. Evlilikte iyi gün ve kötü günde beraber olmak için birbirinize söz veriyorsunuz. Ancak ortaya çıkan ilk sıkıntıda mücadele etmekten vazgeçiyorsunuz. Bununla ilgili yayınlanan istatistikleri sizinle paylaşmak isterim. 2011’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın yapmış olduğu “Türkiye’de Aile Yapısı Araştırması”nda boşanma nedenleri cinsiyete göre ayrılmış. Mesela kadına karşı kötü muamele erkeklerle göre yüzde 0,4 olarak görülen bir boşanma nedeni iken kadın için yüzde 20,8. Aile içi cinsel taciz, içki, kumar, aldatma gibi birçok unsur boşanma nedeni olabiliyor. Eskiden en çok erkeğin aldatmasından şikâyet edilirdi. Şimdi ise kadınların aldatması söz konusu. Bana gelen müvekkillerimin bir kısmında kadınların aldattıklarına şahit oldum.

-8 Mart 2012 tarihinde yasalaşan 6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’a göre; şiddet gören kadın, evi terk etmeden koruma talep edebilir mi Şiddetin gerçekleştiği anlarda polis hangi önlemleri almakla yükümlüdür?

- 8 Mart 2012’de kabul edilip, 20 Mart 2012’te resmi gazetede yasalaşan bir kanunumuz var. Bu kanunun ilk maddesini okuduğunuz zaman burada da sadece kadına atfedilen ve kadını koruyucu bir hüküm yok. Bu kanunun esas koruduğu şeyler; şiddete uğrayan ve şiddete uğrama tehlikesi olan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı mağdur olan kişiler. Bu sadece kadını koruyan bir kanun değil. Bu kanun çocukları, aile bireylerini yani şiddet gören veya görme tehlikesi olan herkesi koruyor. Ülkemizde nadir görülen bir husus olmakla birlikte kadının da erkeğe karşı şiddeti söz konusu olabilir. Aile içi şiddete karşı bir takım koruyucu hükümler var. Üçüncü maddede mülkü amirler tarafından verilecek koruyucu tedbir

kararları kendisi ve gerekiyorsa beraberindeki çocuklara uygun barınma imkânı verilmesinden söz ediyor. Eğer bir kadın şiddet görüyorsa kendisi veya yanında çocuğu varsa çocuğu ile beraber uygun bir yerde barınma imkânı devlet tarafından sağlanıyor.

Sığınma evlerinin yeri ve burada kalanların kimlikleri gizlidir

Sığınma evleri çok ciddiye alınan bir konu. Sığınma evlerinin yerleri gizlidir. Buradaki kadınlarla avukat olarak bile görüşmek isteseniz Aile ve Sosyal Politikalar İl müdürlüklerinden görüşme izni almanız gerekiyor. Burada kalan kadınların şiddete uğrama tehlikeleri olduğu için çalıştıkları yerlerde kimlikleri gizlidir. 6284 sayılı kanunda iki türlü tedbir ve koruma kararları vardır; mülkü amirler ve hâkimler tarafından verilecek kararlar var. Hâkimler tarafından verilebilecek kararlar sadece örnekleme biçiminde sayılmış. Aile hâkimleri olayın gerektirdiği durumlara göre tedbirler alabilirler. Biz de tanık koruma kanunu vardır. Bu kanuna göre kadının yaşadığı yerin değiştirilmesi, nafaka bağlanması, sosyal anlamda kendisini geliştirebilmesi için imkânların sunulması,

psikolojik ve hukuksal desteklerin sağlanması gibi şeyler mülkü amirler veya hâkimler tarafından karar alınmaktadır.

-Son olarak erken yaşta ve zorla evlendirilen kız çocuklarının istenmeyen gebelik ve ölümleriyle birlikte “çocuk gelin değil pedofili” kavramı da tartışılmaya başlandı. Yasalar çocuk yaşta evlilik konusunda ne öngörüyor? Aileler ne gibi rol oynuyor? “Çocuk Gelin” kavramını kullanmak, bu eylemi meşrulaştırır mı?

-Evliliğe ilişkin Türk Medeni Kanunu’nda hükümler var. 17 yaşını dolduran kişiler her hangi bir izin veya başka bir şeye gerek olmadan evlenebilirler. Olağanüstü evlenme durumunda ise her iki taraf için de 16 yaşının doldurulması gerekir. Hâkim izni gerekmektedir. Hâkim olağanüstü durumu analiz edebilmek amacıyla anne, baba veya çocuğun vasisini dinler. Anayasamızda “Çocuk kimdir?” sorusunun tam bir netliği yok. Türk Ceza Kanunu’nda çocuğun cinsel istismarına yönelik hükümler var. 15 yaşını tamamlamamış kişilere karşı cinsel taciz durumu söz konusu olursa bu durumun çok ağır yaptırımları var. 15 yaşından daha büyük çocuklar için ise şikâyete tabii suç

oluşur. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nda, “daha erken yaşta ergin olsa bile 18 yaşını doldurmamış kişiye” çocuk denir. Ancak Türk Ceza Kanunu’na baktığınız zaman burada 15 yaşından daha küçükleri koruyor yasa.

“Çocuk gelin” yerine pedofili kavramını kullanmak daha doğru

Pedofili konusuna gelecek olursak pedofili ruhsal bir hastalık. Bana göre “çocuk gelin” ise kültürel bir kavram. Özellikle doğu illeri için. Küçük bir çocukla yaşıtındaki başka bir çocuğu da evlendirebiliyorlar. “Çocuk Gelin” kavramını kullanmak, bu eylemi meşrulaştırır mı? Aslına bakarsanız olayı nitelendirmekten ziyade olayın kendisi önemlidir. Ortada olumsuz bir durum söz konusu. “Çocuk gelin” kavramından ziyade pedofili kavramını kullanmak daha doğrudur. Kadınlar konusunda toplumsal olarak eğitilmiş ve bilinçli olmamız gerekir. Devrimlerimiz sayesinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı verildi. Cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze kadar olan süreçte bu haklar dışında kadınlarla ilgili yasalarda pek fazla gelişme olmadı. Eskiden kadınlara daha fazla önem ve değer verilirmiş. Şimdi ise tam tersi bir gidişat var. Kadınlarımızı daha da değersizleştirip onları meta olarak görüyoruz.

Bilgisayar Mühendisleri Odası, yeni yönetimini belirledi

BMO 2. Dönem Yönetim Kurulu seçimleri gerçekleştirildi. Başkanlığa Sabri Alyakut, Başkan Yardımcılığına Ersin Karadöl getirilirken Bahattin Zorlu, Ahu Nur Kurnaz, Muharrem Aydın ve Mahmut Özcan yönetime seçildi.

Bilgisayar Mühendisleri Odası (BMO) 2. Olağan Genel Kurulu, 8-9 Mart 2014 tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Seçimlerde Demokrat Mühendisler (Kırmızı), Atılımçı Bilgisayar Mühendisleri (Mavi) olmak üzere 2 liste yarıştı. Seçimleri, Atılımçı Mühendislerin mavi listesi kazandı.

Genel kurulda konuşan BMO 1. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Gölay Şakiroğulları, ülkemizin önemli bir süreçten geçtiğini belirterek, 2013'ün "bütün toplumun fişlendiği" yıl olarak tarihe geçeceğini kaydetti. Mühendisler olarak özgür ve adil bir ülke misyonunu yürüteceklerini vurgulayan Şakiroğulları, "Mesleğimizi niteliksizleştiren uygulamalara karşı durmayı, haklarımızın kazanımı için çalışmalar yapmayı, bilişim sektöründe beyin emekçisi arkadaşlarımızın sesi olmayı, iş hayatında yaşadıkları sorunların çözümü için uğraş vermeyi hedefliyoruz" dedi.

3 ilde gerçekleştirilen 20'den fazla eğitim programında, 41 üyenin eğitimlerinin tamamlanarak bilirkışilik belgelerini almaya hak kazandıklarını dile getiren Şakiroğulları, "Uzaktan Eğitim Çalıştayı" ile uzaktan eğitimle mühendis olunup, olunmayacağını tartıştıklarını ifade etti. Üye sayılarının 4 bini aştığını kaydeden Şakiroğulları, ODTÜ, Koç, On Dokuz Mayıs, Dumlupınar, Selçuk, Karabük, Sıtkı Koçman, Yıldız Teknik, İTÜ, Çankaya, Doğuş ve Ankara gibi 20'ye yakın üniversitede etkinliklere katıldıklarını belirtti. Hukuki danışmanlık hizmeti başlattıklarına da işaret eden Şakiroğulları, iş ve eleman arama gereksinimini karşılamak amacıyla dayanışma köprüsü kurduklarını söyledi.

Genel Kurul'da Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş ile Türkiye Bilişim Derneği (TBD) 2. Başkanı İlker Tabak da birer konuşma yaptılar. Tabak, bilgisayar mühendisi kimliği ile kurulmasına katkı verdiği BMO ile yöneticisi olduğu TBD arasındaki işbirliğinin süreceğini belirtti.

Sanayi çağında, o çağın mesleklerinin ön planda olduğu gibi, bugün içinde bulunduğumuz bilişim

çağında da bilgisayar mühendisliğinin ön planda ve önemli olduğunu belirten Tabak, kadınlara seçme ve seçilme hakkı veren ulu önder Atatürk'ü de andığı konuşmasında tüm kadınların "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü"nü kutlayarak sözlerine son verdi.

Bu arada BMO'nun 8 - 9 Eylül 2012 tarihinde düzenlenen 1. Olağan Genel Kurulu'ndan bu yana gerçekleştirilen tüm faaliyetleri ve mali durum bilgilerini içeren çalışma raporu da yayınlandı. Oda istatistikler, temsilcilik bilgileri, hukuk raporu, basın açıklamaları, komisyon çalışmaları, eğitimler, Onur ve Denetleme Kurulu raporlarını içeren çalışma raporu, toplam 116 sayfadan oluştu. Rapor basılı olarak, BMO 2. Olağan Genel Kurulu'nda dağıtıldı ve Genel Kurul kapsamında sunumu gerçekleştirildi.

“Ülkemizde uzun vadeli bir bilişim politikası yok”

BMO 2. Olağan Genel Kurulu Sonuç Bildirgesi'nde ise meslek alanında en temel problemlerden birinin ülkemizde bütünlüklü, uzun vadeli bir bilişim politikasının oluşturulmamış olmasına dikkat çekildi.

“Son Genel Kurulumuzdan bu yana dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmelerde hem meslektaşlarımız hem de meslek alanımız ciddi roller üstlendi” denilen bildirmede, gençliğinin başta İnternet ve sosyal medya olmak üzere yeni bilişim ve iletişim teknolojilerinin yarattığı tüm olanakları örgütlenmenin bir aracı olarak kullandığına işaret edildi.

Bildirmede şöyle devam edildi:

“Arap coğrafyasında baskıcı rejimlere ve yoksulluğa karşı isyanların da fitilini ateşleyen de Tunuslu bir bilgisayar mühendisi olması bir yandan işsizlik ve yoksulluğun meslektaşlarımıza

kadar uzanan yıkıcı etkisini gösterirken, buna dair tepkilerin yine meslektaşlarımızca üretilen bilişim teknolojilerinin olanakları üzerinden örgütlenmesi, sorunun ve çözümün kilit noktasında olduğumuza işaret ediyordu.

17 Aralık rüşvet ve yolsuzluk operasyonunun ardından iktidarın özellikle İnternet alanına ilişkin denetim ve gözetim politikaları meslek alanımızı tekrar ülkemiz gündeminde ön sıralara taşımakta, odamızın ve diğer mesleki örgütlenmelerin bu konudaki girişimleri toplum nezninde ilgi görmekte, bilişim alanı sadece meslektaşlarımızın değil tüm toplum kesimlerinin gündemine yakıcı bir şekilde girmektedir.

Bütün bu gelişmelerin ışığında Genel Kurulumuz ;

■ Gerici, piyasacı, şoven yaklaşımların karşısında emek ve demokrasi güçleri ile birlikte mücadele edeceğini ifade eder.

■ Oda örgütlülüğünün geliştirilmesi, Oda - üye ilişkisinin güçlendirilmesi, üyelerin kendi aralarında daha sıkı ve hızlı iletişim kurarak harekete geçebilmesi veya gerektiğinde Oda bütünlüğünde, geniş kapsamlı ortak faaliyet ve eylemlerin yürütülmesini hedefler.

■ Bilgisayar mühendisliği hizmetlerinin belirlenmesi ve meslek alanının tanımlanması amacıyla, uzmanlardan ve akademisyenlerin katılımı ile çalışmalar yapılmasını destekler, meslek alanımızdaki kamu, özel ve diğer tüm bileşenlerle çalışanların haklarını gözetken, kamu yararını öne çıkaran bir anlayışla ortak toplantı, çalıştay ve etkinlikler düzenlenmesini önerir.

■ Meslek alanımızdaki, en temel problemlerden birini ülkemizin bütünlüklü, uzun vadeli bir bilişim politikasının oluşturulmamış olması olarak saptar. Ülke ve toplum çıkarları doğrultusunda, bilimsel bir planın hazırlanması için faaliyetler yürüteceğini topluma duyurur.

■ Bilgisayar mühendislerinin, meslek alanlarında diğer çalışanlarla ortak sorunlar yaşamaktadır. Taşeronlaşma, fazla mesai, kıdem tazminatı gibi tüm çalışma hayatını kapsayan bu sorunlar, meslek hastalıkları, çalışma ortamı gibi meslek alanımıza özgü de olabilmektedir. BMO Genel Kurulu çalışanların tüm sorunlarının çözümü için diğer emek ve meslek örgütleriyle işbirliği içerisinde hak mücadelesi yürütülmesinin önemini vurgular, seçilecek kurulların çalışmalarını bu anlayışla yönlendirmesini önerir.

■ Genel Kurulumuz, kadın mühendislerin meslek hayatına katılımda ve meslek hayatında

BMO 2. Dönem Yönetim Kurulu

Asıl	Yedek
Sabri Alyakut (Başkan)	Hakan Kocabıyık
M.Ersin Karadöl (Başkan Yrd.)	Y. Emrah Bulut
Bahattin Zorlu (Yazman)	Derya Oktay
Ahu Nur Kurnaz (Sayman)	Cengizhan Turğut
Muharrem Aydın	Canan Girgin
Mahmut Özcan	Erdal Hamsi
M. Atilla Işık	Tülay Kartal

Denetleme Kurulu

Asıl	Yedek
Cihan İsa Ünal	Ahmet Çağlar Demirtaş
A.Turgut Tunçelli	Salih Aras
Halil Kaplan	Gülşah Sekübay
Mücella Şahin	Murat Yılmaz
Murat Tekeler	Ayşe Kolat Can
Necmi Çoban	Fatih Çiftçi
M. Mustafa Saraç	Uğur Duran

Onur Kurulu

Asıl	Yedek
Hakan Yarar	Ömer Celep
Okan Göçmenoğlu	Altınay Yavuz
Mehmet Eroğlu	Mehmet M. Gürsul
Mehmet Ali Atıcı	Rıza Saraç
Hakan Bali	Kadir İmamoğlu

yaşadıkları zorlukların yanı sıra, uğradıkları baskı ve ayrımcılığa karşı etkin mücadele verilmesinin gerekliliğini ortaya koyar, seçilecek kurullarımızın bu konuda gösterecekleri faaliyetleri destekler.

■ İnternet ve diğer bilgi teknolojileri özel şirketler ve devletler tarafından kişisel verilere ulaşmak ve bu verileri depolamak amacıyla kullanılmaya başlamıştır. Genel Kurulumuz bu konunun kişisel ve toplumsal özgürlükler açısından önemini vurgular; başta veri koruma araçlarının kullanımı yaygınlaştırmak olmak üzere, dijital gözetime karşı her türlü çalışmanın ulusal ve uluslararası işbirlikleriyle etkin bir biçimde yürütülmesi gerekliliğini ortaya koyar.

■ BMO Genel Kurulu, odamızın özgür yazılım anlayışının ve teknolojilerinin yaygınlaştırılması için bugüne kadar olduğu gibi önümüzdeki

dönemde de çaba göstereceğini bildirir.

■ Türkiye’de bilgisayar mühendisliği eğitiminin güncel durumunun uzmanların ve akademisyenlerin katkılarıyla nitelikli ve bilimsel bir şekilde ortaya konması için çalmalar yürütülmesini önerir.

■ Meslek içi eğitimlerin üyeler, akademisyenler ve uzmanların görüşleriyle geliştirilmesi, zenginleştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerekliliğini vurgular.

■ Dijital deliller ve bu delillerin değerlendirildiği bilrkişilik faaliyetlerinin önemi, hayatın dijitalleşmesiyle birlikte artmıştır. Bu konuda gerekli eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılarak kamusal sorumluluğumuzun yerine getirilmesini önerir ve destekler.”

“e-Yazışma” sistemine geçildi

Kamu kurum ve kuruluşları arasında yapılan yazışmaların karşılıklı olarak elektronik ortamda yürütülmesini sağlayan e-yazışma sistemi, Cumhurbaşkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı arasında uygulamaya konuldu.

Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) altyapısı üzerinden PTT Genel Müdürlüğü tarafından uygulamaya geçirilen elektronik yazışma (e-yazışma) sistemi Cumhurbaşkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı arasında kullanılmaya başlandı. Sistemin uygulamaya geçirilmesi dolayısıyla PTT Pul Müzesi’nde 6 Mart 2014’te düzenlenen törene, Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri Prof. Dr. Mustafa İsen, Dışişleri Bakan Yardımcısı Büyükelçi Naci Kuru ve PTT Genel Müdürü Osman Tural katıldı.

Törende konuşan Cumhurbaşkanı Genel Sekreteri İsen, KEP’in varlığının çoğaltılarak toplumun diğer birimleri tarafından tatbik edilir hale gelmesi gerektiğini dile getirdi. E-yazışma sistemiyle, işlerin çok kolaylaşacağına, sistemin çevreye yararlı olacağına işaret eden İsen, “Bununla birlikte devlet dairelerine, milletin gelmesi mantalitesi de ortadan kalkıyor. Saniyelik bir işe dönüyor, bir kurumdan diğer kuruma gitmesi. Bu sistemi bütün kurumlar süratle oluştursunlar” dedi. Dışişleri Bakan Yardımcısı Kuru da, Dışişleri Bakanlığı olarak yıllardır yazışmalarını bilgisayar üzerinden yaptıklarını anlatıp diğer kamu kurumları ile resmi yazışmaların yapılmamasının sorun oluşturduğunu kaydetti.

Cumhurbaşkanlığı ile 3 yıl önce elektronik haberleşmenin yapıldığını ancak, bunun yasal dayanağının olmadığını sonradan öğrendiklerini söyleyen Kuru, “Bunun alt yapısını gerçekleştirdiniz. Artık bunun yasal zemini oluşmuş oldu. Artık, Cumhurbaşkanlığı ile bütün yazışmalarımızı elektronik olarak yapacak hale geleceğiz. Bunun 2 kurumla kalmaması, çok sayıda kurumun buna entegre olması gerekiyor. KEP sistemi etkin bir şekilde ülkemizde kullanılmaya başlandığında tüm resmi kurumlarımız saniyeler içinde resmi yazışmalarını yapacaklar” diye konuştu.

PTT Genel Müdürü Osman Tural ise e-yazışma ile ilgili devletin kendi içinde yazışmasının bu sistemle sağlanacağını belirtti. Sistemle, devletin kendi içinde haberleşmesinin sağlanmaya çalışıldığını kaydeden Tural, “Burada bize yüklenen vazife bize bunun alt yapısını sağlamak idi. 6 kurum ile çalışmalarımızı sürdürüyoruz. İkisini tamamladık. Diğerlerini de tamamlayacağız” dedi.

Tural, e-yazışmanın basit bir sisteme sahip olduğunu da dile getirerek tüm bakanlıkların, diğer kurumlarla elektronik yazışmayı KEP ile sağlayacağını bildirdi.

e-Yazışmanın kurumlara sağladığı avantajlar

Elektronik Yazışma Projesi’ne, 2 Haziran 2011’de Kalkınma Bakanlığı’nın koordinasyonunda Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı’nın katılımıyla PTT’nin KEP altyapısı kullanılarak başlandı.

Pilot uygulama yapan bu 6 kurum arasında yürütülen çalışmalar devam ederken, Cumhurbaşkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı arasında yapılan test çalışmaları tamamlanarak iki kurum arasındaki yazışmaların gerçek ortamda yapılmasına geçildi. e-Yazışmanın kurumlara sağladığı avantajlar şunlar:

- Kurumlararası yazışmalarda gecikmeleri ortadan kaldırmak,
- Bürokrasiyi daha da hızlandırarak, vatandaşa sunulan hizmet kalitesini artırmak,
- Kâğıt israfını önlemek,
- Farklı teknolojilerin tek platformda haberleşmelerini sağlamak,
- Güvenli elektronik belge iletimini gerçekleştirmek,
- İşletme maliyetlerini azaltmak ve işgücü tasarrufu sağlamak,
- Taraflararası uyumsuzluk halinde delil özelliği sağlayarak, belirleyici rol oynamak.

Teknoloji ve yazılım dünyasının başarılı kadınları yine buluştu

DevFest Women 2 Mart 2014'te Bahçeşehir Üniversitesi'nde yapıldı. Yazılım ve teknoloji alanında başarılı 52 konuşmacı olduğu konferansta kadınlar, iş hayatı deneyim ve bilgilerini paylaştı.

Google, kadınların yazılım ve teknoloji dünyasında yerlerini artırmak, desteklemek ve cesaretlendirmek amacıyla DevFestWomen düzenlenmesine ön ayak oluyor. Türkiye'de ilki 2013 yılında düzenlenen DevFest Women konferansı, bu yıl 2 Mart'ta düzenlendi. İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi Beşiktaş Kampüsü'nde gerçekleşen konferans, teknoloji ve yazılım dünyasındaki başarılı kadınları bir araya getirdi.

Çoğunluğu üniversite öğrencilerinin oluşturduğu 736 kişinin katılımıyla gerçekleşen etkinlikteki oturumlarda, Türkiye ve yurt dışından yazılım ve teknoloji alanında başarılı kadınlar konuşmacı, iş hayatına ilişkin deneyim ve bilgilerini katılımcılara aktardılar. Etkinlikte, 4 farklı paralel oturumla, yurt içi ve yurt dışından 52 davetli konuştu.

Bu yılki DevFest W konuları mobil teknolojiler, web teknolojileri, backend, yazılım geliştirme, girişimcilik olarak belirlendi. Konferansta teknoloji ve yazılım dünyasının başarılı kadınlarının ilham verici konuşmalarının yanı sıra, uygulama geliştirme atölyeleri, workshoplar, oyunlar ve yeni teknolojileri tanıtan stantlar da yer aldı.

Google, General Mobile, Kariyer.net, Limango, Eteration ve Webrazzi gibi birçok firmanın sponsor olarak desteklediği konferansta mobil uygulama geliştirme atölyesinde 30 kadın yazılım geliştirici ile Android çalışması yapıldı. Çocuklara yönelik programlama etkinlikleri gerçekleştiren Programlama Çocuk Oyuncak ekibiyle 13 çocuk programlamaya adım attı. Doç.Dr. Feza Orhan'ın oturumunda çocuklara sahnede yer verilerek, deneyimleri paylaşıldı.

3'üncü yaştan sonra çocuk istiyorsa “bilışime” evet

“Bilişimden kaçış” gibi bir durumun söz konusu olmadığıın üzerinde duran uzmanlar, çocuğun ilgisinin olması halinde; bilgisayar programı yapmasının yanlış bir şey olmadığını savunuyorlar. Ancak bunun ebeveynlerin isteği ile değil, çocuğun istemesi ile olması önem taşıyor.

Fatma Ağaç

Çocuk gelişimi ve psikolojisi alanında çalışan uzman psikologlar, “3 yaşa kadar her türlü teknolojiye hayır” dediklerinin altını çizerek, çocuğun geleneksel uyaranlarla gelişmesinin önem arz ettiğine dikkati çekiyorlar. Uzmanlar, çocuk ebeveynleri istedi ve onlar için ilginç olduğundan değil, yalnızca kendi isteği ve ilgisi olduğu için bilişimle ilgilenmesi gerektiğine işaret ediyorlar. Bilişim teknolojilerinin kullanımından doğabilecek zararlara karşı önlem alınmasında da uzmanlar, psikolog ve pedagoglarla işbirliği yapılması gerektiğini kaydediyorlar.

Bilişim Dergisi’nin Nisan sayısında “Dosya” konusunu “Çocuk ve Bilişime” ayırdık. Konu ile ilgili uzmanlarla ve öğretim üyeleriyle etraflıca görüştük.

“Bilişim kültürü 3. ve 4. sınıfta verilmeli” diyen, Ankara Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Yasemin Gülbahar Güven, Milli Eğitim Bakanlığı’nın FATİH Projesi’ni başlatmış olmasına rağmen, projenin başarılı bir şekilde yürüdüğünü düşünmediğini dile getirdi.

Özel Madalyon Merkezi Uzman Psikoloğu Hasra Avcı, bir çocuğun bilgisayar programı yapmasının yanlış olmadığını belirterek, teknolojinin bağımlılık geliştirebiliyor olmasının en tehlikeli olumsuz etkisi olduğuna işaret etti.

Mega Eğitim Danışmanlık Merkezi Kurucusu ve Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Uşak İl Temsilcisi Mehmet Aksüt de, “Pedagog gözüyle ‘Çocuk ve Bilişim’ başlıklı yazısında çocukların bilişim teknolojilerini kullanmasından doğabilecek zararlara karşı önlem alınmasında pedagoglarla işbirliği yapılması gerektiğinin üzerinde durdu.

TBD, Mayıs ayında düzenleyeceği “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinliğiyle 100.000 çocuğun ilk bilgisayar programlarını yazmalarını ve Web sitelerini tasarlamalarını hedefliyor. Etkinliğin düzenlenmesinde etkin rol oynayan TBD Ankara Şube Yönetim Kurulu Üyesi ve Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selçuk Özdemir, “Çocuklarla, bilişimde tüketim toplumundan üretim toplumuna” sloganıyla, genç nesillerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerini sadece tüketim değil, aslında üretim aracı olarak görmelerini istediklerini vurguluyor.

Selçuk Özdemir’in öğrencileri Şahika Selçuk ve Utkucan Yazıcı da Bilişim Dergisi adına kendi becerileriyle bilgisayar programı yazan Doğa Fani, Mahir Türk ve Utku Tarhan adlı çocuklarla birer söyleşi yaptılar.

Doğa Fani, 15 yaşında, Etimesgut Ticaret Meslek Lisesi Bilişim Bölümü’nde okuyor. Mahir Türk, 11 yaşında ve Ali Şir Nevai Ortaokulu’nda 5. sınıfa gidiyor. Utku Tarhan ise, 14 yaşında ve İzmir’de yaşıyor.

Çocuklar için bilgisayar programlama uygulamaları

MIT (Massachusetts Institute of Technology) Media Laboratuvarı’nın yaptığı araştırmalara göre, günümüzde her üç çocukta biri, daha konuşmayı öğrenmeden önce akıllı telefon veya tablet kullanıyor. Büyüklerin kullanamadığı birçok teknolojik cihaz çocuklar için tam bir “çocuk oyuncağı”, çünkü onlar yeni şeyleri öğrenmeye doğuştan meyilli. Durum böyleyken, çocuklara kod yazmayı öğretmek bilgisayarları onlar için çok faydalı bir araca dönüştürmek mümkün. Üstelik bunun için büyük paralar harcamaya da gerek yok. Bu kaynakların bir kısmı hem ücretsiz, hem çocukların İngilizce öğrenmesine yardımcı oluyor hem de problem çözme yeteneklerini arttırıyor. Kim bilir belki de geleceğin Bill Gates veya Steve Jobs’ı sizin evden çıkar...

MIT Üniversitesi’nin belirlediği çocuklar için bilgisayar programlama uygulamaları şunlar:

- **TYNKER:** Görsel programlama dilini kullanan Tynker, en basit yöntemlerle çocuklara ve ebeveynlere bilgisayar programlama mantığını öğretiyor. Deneme yapmak için derslerin ücretsiz versiyonları var. Sitede öğretmenlerin kendi derslerini oluşturabileceği bir bölüm de mevcut.
- **SCRATCH:** MIT Media Lab’da geliştirilen bir proje. Özellikle 8 ile 16 yaş grubu için tasarlanmış ama her yaştan meraklı kullanabiliyor. Görsel programlama araçlarını kullanarak interaktif hikâyeler, oyunlar ve animasyonlar oluşturabiliyorsunuz.
- **LIGHT BOT:** Bulmaca çözerek programlamayı öğreten bir oyun. Web, iOS ve Android için geliştirilmiş farklı versiyonları var.
- **KODABLE:** Çocuklar için geliştirilmiş bir iPad uygulaması. Oldukça basit bir arayüzüne sahip olan uygulamada ücretsiz 30 seviye programlama dersi var. Daha fazla içerik isteyenler uygulama içinden satınalma yapabiliyor.
- **CODEACADEMY:** Java Script, HTML/CSS, PHP, Python, Ruby gibi farklı progmlama dillerini basit bir şekilde öğreten bir platform.
- **MAKE GAMES WITH US:** iPhone için oyun geliştirmeyi öğrenmek isteyenlere yönelik hazırlanmış bir platform. Dersleri takip ederek Angry Birds benzeri bir oyun geliştirebiliyorsunuz.
- **MICROSOFT’TAN DERSLER:** Microsoft’un geliştirdiği Kodu, Touch Develop ve Small Basic uygulamaları ile çocuklar oyun yazmayı ve bilgisayar programlamayı en basit şekilde öğreniyor.
- **CODE.ORG:** Çocuklar, öğrenciler ve öğretmenler için geliştirilmiş sayısız programlama eğitimi uygulamasına, kolayca erişebileceğiniz bir platform.
- **APP INVENTOR:** MIT Üniversitesi tarafından geliştirilmiş bir uygulama. Android yazılım öğretiyor. Öğretmenler için de kaynakları var.
- **ALICE:** Çocuklara 3D grafiklerle programlama öğreten ücretsiz ve açık kaynaklı bir platform.
- **CARGO BOT:** Bir robota komutlar vererek kodlama öğrenebileceğiniz bir iPad oyun uygulaması. İlgi çekici grafikleri var, üstelik ücretsiz.

TBD Ankara Şube Yönetim Kurulu ve Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Özdemir: Çocuklarla, bilişimde tüketim toplumundan üretim toplumuna

“Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” sosyal sorumluluk projesiyle, genç nesillerin bilgisayar ve İnternet teknolojilerini sadece tüketim değil de üretim aracı olarak görmelerini istediklerini belirten Özdemir, Mayıs 2014’te 5 günlük sürecek bir etkinlik düzenleyeceklerini bildirdi.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Ankara Şubesi Yönetim Kurulu ve Gazi Üniversitesi (GÜ) Öğretim Üyesi Doç. Dr. Selçuk Özdemir dernek olarak “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” adlı bir sosyal sorumluluk projesi düzenlediklerini söyledi. Özdemir, projeye, ilk, orta ve lise öğrencilerinin, her gün büyük keyifle oyun oynadıkları ve sosyalleştikleri bilgisayar ve İnternet teknolojileriyle aslında kendi programlarını da yazabileceklerini öğrenmelerini amaçladıklarını dile getirdi. Özdemir, proje ile ayrıca genç nesillerin yoğun bir biçimde kullandıkları bilgisayar ve türevi cihazlarla İnternet teknolojilerinin sadece bir tüketim değil, aslında bir üretim aracı olduğu algısını erken yıllarda kazanmalarını sağlamayı hedeflediklerini de ifade etti. 2014 yılı Mayıs ayının ilk haftasında 5 gün sürecek bir dönemde çocukların okullarından veya evlerinden katılabilecekleri bir etkinlik düzenleyeceklerini dile getiren Özdemir, uluslar arası isim yapmış kişilerin bu etkinlikte çocuklarla bir araya geleceklerini kaydetti. Etkinliği, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), Boğaziçi, İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ), Bahçeşehir, Özyeğin, İstanbul Aydın ve Ankara Atılım Üniversitesi’nin desteklediğini belirten Özdemir, Sebit Vitamin TBD Genç ekibi ve ODTÜ IEEE Öğrenci kollarının da projenin hayata geçirilmesinde önemli rol oynadıklarını vurguladı.

-Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı Projesi’ne kimler katılıyor?

-“Bilişimde Tüketim Toplumundan Üretim Toplumuna” sloganıyla başlattığımız “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı”, sosyal sorumluluk projemizde, ilk yıl 7-17 yaş arasındaki 100.000 çocuğumuzun ilk bilgisayar kodlarını yazmalarını sağlayacağız. Yıl boyu devam edecek projemiz içerisinde çeşitli etkinlikler düzenleyeceğiz. Projemizin yıllar içerisinde süreklilik kazanmasını sağlayacağız. “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” sosyal sorumluluk projesine ilkökul 2. sınıftan lise son sınıfa kadar tüm çocuklarımız ve gençlerimiz katılabilecekler. Proje etkinliklerimize okullar kurumsal olarak katılabilirken, isteyen çocuklarımız bireysel olarak da katılabilecekler.

Etkinliğimiz çevrimiçi ortamda olacağı için internet bağlantısı olan tüm okullar ve çocuklar katılabilecekler. Etkinliklerimiz sınıf ortamında tek bir bilgisayar

ve projeksiyon cihazı kullanılarak tüm öğrencilerin katılımıyla gerçekleştirilebileceği gibi, her bir öğrencinin kendi bilgisayarına sahip olduğu bilgisayar laboratuvarlarında da uygulanabilecektir. Ayrıca, bireysel katılan çocuklarımız ve gençlerimiz sahip oldukları bilgisayar ve İnternet bağlantısı üzerinden etkinliklerimizi uygulayabilecekler.

-Öğrenciler etkinlikte neler yapacak?

-“Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” projesi yıl boyu devam edecek ve her yıl belli bir zaman diliminde etkinliklerimiz yoğunlaşacak. 2014 yılı için Mayıs ayının ilk haftasında 5 gün sürecek bir dönemde çocuklarımızın okullarından veya evlerinden katılabilecekleri etkinliklerde, bilişim sektöründe ortaya koydukları ürünlerle uluslararası isim yapmış isimler çocuklarımızla video-sohbetlere katılacaklar. Bunun yanında yine bu hafta boyunca çocuklarımız siyaset, iş, sanat, spor ve bilim dünyasının ünlü simalarının katılımıyla çekilen kısa tanıtım videolarını izleyecekler. Bunun ardından, çocuklarımız

“programlamacocukoyuncagi.org” sitesi üzerinden yayınlacağımız programlama içeriklerini adım adım takip ederek, ilk kodlarını yazacaklar. Bu aşamada, “bilgisayar benim verdiğim komutları yerine getiriyor” duygusunu yaşayan çocuk ve gençler, daha sonra öğrenmeye devam etmek isterlerse yine aynı adres üzerinden sağlayacağımız eğitim içeriklerini ve etkinliklerini kullanarak öğrenmeye devam edebilecekler.

-Bu etkinliğin amacı nedir, neden böyle bir etkinliğe gerek duydunuz?

-Gelişmiş ülkelerde, çocukların bilişimle mümkün olan en erken yaşlarda üretim becerileri kazanarak tanışmalarına yönelik çok büyük etkinlikler yapılmaktadır. ABD’de geçtiğimiz Aralık ayında beş gün süreyle yapılan “Hour of Code” etkinliğine ana sınıfından liseye bir milyon çocuğun katılması beklenirken 20 milyon öğrenci katıldı. Projenin amacı, ABD’li gençlerin mümkün olan en erken yaşlarda programlama becerisi kazanarak, bilişim dünyasına katılmalarını sağlamaktır. ABD’nin en

büyük bilişim firmalarının desteğiyle yürütülen “Hour of Code” etkinliğinin açılış konuşmasını yapan Başkan Obama, genç nesillere, “programlama” becerisini erken yaşlarda kazanmanız sadece sizin değil, ülkemizin teknoloji üreten lider ülke olarak kalabilmesi için büyük önem taşımaktadır. Çocuklar lütfen sadece oyun oynamayın, bir oyun da siz geliştirin” mesajlarını içeren bir konuşma yaptı. İlk dersleri online ortamda sembolik olarak Bill Gates’in ve Marc Zuckerberg’in verdiği etkinliklerin ardından sadece 13 eyalette zorunlu olan bilgisayar programlama dersi 33 eyalette zorunlu hale getirildi. ABD’deki etkinlikten sadece 15 gün önce çeşitli Avrupa ülkelerinde “7’den 77’ye programlama” sloganıyla düzenlenen “Code Week EU” kapsamında 300 civarında etkinlik düzenlendi.

Dünyada bu şekilde çocukların bilişimle mümkün olan en erken yaşlardan itibaren üretim yapmaya başlaması çalışmaları yürürken, ülkemizin

en eski bilişim derneği TBD olarak böylesine bir süreci ülkemize taşıma sorumluluğunu omuzlarımızda hissettik.

-Uzmanlar, aileleri çocuklarının bilgisayar ve İnternet kullanımı konusunda uyarıyor. Sınır getirilmesi gerektiğini söylüyorlar. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

-Uzmanların aileleri uyarmasını teknoloji felsefesi alanında önemli eserler bırakan Nermi Uygur hocamızın “Teknik iki yanı keskin bıçak gibidir. Marifetli ellerde çok güzel işlere vesile olurken, acemi ellerin kendisini de doğrar” sözünü hatırlıyorum. Burada sorun olan çocukların bilgisayar veya İnternet’i kullanıp kullanmaması değil, nasıl kullandığıdır. Böylesine renkli ve eğlenceli araçları kolaylıkla satın alıp çocuklarımızın eline tutuşturursak, onlardan bunları doğru kullanmalarını bekleyemeyiz. Gelişmiş ülkeler, çocuklarına bu teknolojileri teslim ederken,

onlara aynı zamanda bunları nasıl kullanmaları gerektiği yönünde farkındalık da kazandırıyorlar. Elbette, çocuğun bilişimin dışında sosyal hayata katılması, arkadaşları ile beraber oyun oynaması, spor etkinliklerine katılması onların gelişimi açısından çok önemli. Ancak, çocuklarımıza bu gelişmiş araçları teslim ederken, nasıl kullanmaları gerektiği, bu cihazların gerçek kullanım alanları ve teknoloji ile üretim yapma konularında herhangi farkındalık, bilgi ve beceri kazandıramazsak, ortaya çıkan sorunun sebebi bilgisayar veya İnternet teknolojileri olmaz. Bilgisayar ve İnternet'in aslında bir üretim ve problem çözme aracı olduğunu fark eden çocuklar, bilişim araçlarını sadece bir oyuncak olarak görmeyi bırakıyorlar.

-Etkinlik, bilgisayar ve İnternet kullanımı açısından çocuklara neler kazandıracak?

-Çocuklarımıza algoritma geliştirmeye yönelik etkinlikler, kodlamaya yönelik ve Web tasarımına yönelik içerikler sunacağız. Böylece çocuklarımız, Massachusetts Institute of Technology (MIT) tarafından geliştirilen Scratch programlama ortamında yazılımların temelini oluşturan koşul, döngü, değişken gibi temel kavramlarla tanıştıktan sonra Microsoft Small Basic ortamında yazacakları kodlarla mevcut yazılım dünyasının temelini oluşturan "nesne" kavramı ile tanışacaklar. Web tasarımı içeriklerimizle de çocuk ve gençlerimiz ilk etapta, bir Web sitesinde bulunan Web sayfalarını geliştirmek için kullanılan HTML ve DHTML kavramları ile tanışacaklar.

Doç. Dr. Güven: Bilişim kültürü 3. ve 4. sınıfta verilmeli

MEB'in başlattığı FATİH Projesi'nin başarılı bir şekilde yürüdüğünü düşünmediğini dile getiren ve "yetersiz" bulan AÜ Öğretim Üyesi Doç. Dr. Güven, acilen önceliklerin belirlenmesi ve doğru adımların atılmasını önerdi.

Ankara Üniversitesi (AÜ) Enformatik Bölümü Başkanı, Uzaktan Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı ve aynı zamanda "Çocuk ve Bilişim" üzerine televizyon programları yapan Doç. Dr. Yasemin Gülbahar Güven, "Dosya" sayfalarımız kapsamında sorularımızı yanıtladı. Doç. Dr. Güven, ilköğrenimin ilk 4 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) öğretim programında bilişimle ilgili yeterli bir çaba olmadığını belirtti. Farklı derslerin içeriğinde bir zenginleştirme düşünülebileceğini vurgulayan Güven, "Ama bence 'bilişim kültürü' oluşturabilecek kapsamlı bir ders, 3. ve 4. sınıflarda mutlaka öğrencilere verilmeli" dedi. Güven, konulacak bir dersin hayatımızdaki her türlü teknolojinin yararları ve zararları konusunda öğrencileri bilgilendirmesi ve kullanım konusunda bir kültürlenme süreci oluşturması gerektiğinin üzerinde durdu.

Yalnızca ders koymanın asla yetmeyeceğinin altını çizen Güven, konulan dersin diğer derslerle de bütünleşmesi ve teknolojinin tüm derslerde etkili biçimde kullanılması gerektiğine vurgu yaptı. Teknoloji destekli öğretimin yanı sıra projeler, farkındalık yaratacak etkinlikler, okul dışı kamplar gibi farklı etkinlikler düzenlenmesinin faydalı olacağını kaydeden Güven, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri içerisinde teknolojik yeterlikler olmalı; sürekli ve yeterince güncel bilgi donanımına sahip olabilmeleri için öğretmen eğitimlerinde gerekli düzenlemeler yapılmalı.

Milli Eğitim Bakanlığı teknoloji konusunda çok önemli bir projeyi, (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi- FATİH) başlatmış olmasına rağmen, bu projenin başarılı bir şekilde yürüdüğünü düşünmüyorum. Acilen öncelikler belirlenerek proje başarısızlıkla sonuçlanmadan önce doğru adımların atılması büyük önem taşımaktadır."

-Bilişim ve çocuk konusuna nasıl bakıyorsunuz?

-Bilişim kavramı son yıllara ait bir kavram. Bilgi ve iletişim teknolojileri anlamına geliyor ve aklımıza bu kavramlarla birlikte ilk gelen İnternet ve bilgisayar tabi ki. Teknoloji ile birlikte yaşam tarzımız, alışkanlıklarımız, algılarımız ve öğrenme süreçlerimiz de farklı biçimde şekilleniyor. Teknoloji hayatımıza ilk girdiği zamanlarda işlerimizi kolaylaştıran bir destektir, sonra işlerimizi yapmaya başladı ve son yıllarda öyle bir noktaya geldi ki bizim yerimize düşünüp bütün bilgileri saklıyor. Bu nedenle cep telefonumuzu kaybettiğimizde ya da İnternet erişimimiz kesildiğinde ciddi sorunlar yaşayabiliyoruz. Teknolojinin hayatımıza sağladığı farklı boyuttaki bu desteği kullanan bizler, önceleri dijital yerli ve dijital göçmen olarak farklılaşmıştık, sonrasında x, y ve z nesli olarak ifade edilen bu analogiler kişilerin teknoloji ile hangi yaşta tanıştığına dayalı olarak ortaya atılıyor. Bu tanımlamaların ikiden üçe çıkmış olması her yeni neslin öncelerinden ne şekilde farklılaştığını ve teknolojinin insanlığı nasıl değiştirdiğini anlatmaya çalışıyor.

Bu analogilerde en dikkati çeken nokta teknolojiyi kullanma yaşının gittikçe düşüyor olması. Artık çocuklar 2-3 yaşlarında farklı teknolojilerle tanışıyor ve kısa sürede hiç eğitime ihtiyaç duymadan kullanıcı haline gelebiliyorlar. Özellikle iletişim teknolojileri ve görsel açıdan çekici gelen oyunlar çok küçük yaşlardaki çocuklara en cazip gelen konular arasında. Teknolojiden kaçış yok, her geçen gün farklı olanak ve özellikleri ile karşımıza çıkıyor. Bu yüzden yeni nesli teknolojiden koparmadan, bilgi güvenliği, gizlilik gibi çok önemli konularda bilinçlendirmek, doğru kullanımı öğretmek tehlikelerinden korumak gerekiyor. Bu nedenle ben bilişimin özellikle çocuklar için çok önemli bir konu olduğunu, yararları ve zararları konusunda çok iyi bilinçlenmeleri gerektiğine inanıyorum.

-Çocuklara yönelik Millî Eğitim Bakanlığı Müfredat Programı'nda yer alan bilişim dersleri nasıl olmalı? Bu dersleri yeterli buluyor musunuz?

-Çocuklar dediğimizde özellikle ilk 4 yılda ben Millî Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) öğretim programında bu konuda yeterli bir çaba göremiyorum. Farklı derslerin içeriğinde zenginleştirme düşünülebilir ama bence "bilişim kültürü" oluşturabilecek kapsamlı bir ders 3. ve 4. sınıflarda mutlaka öğrencilere verilmeli. Bu

ders hayatımızdaki her türlü teknolojinin yararları ve zararları konusunda öğrencileri bilgilendirmeli, kullanım konusunda bir kültürlenme süreci oluşturmayı amaçlamalıyız. Bunun yanı sıra 5. ve 6. Sınıflarda "bilişim teknolojileri ve yazılım" isimli ders var. Haftada 2 saat ve esnek bir biçimde verilmesi olası olan bir öğretim programına sahip. Böylece okullardaki teknik altyapı, öğrenci sayıları ve öğrencilerin ilgilerine ve düzeylerine göre şekillenen bu ders, yine bilgi ve iletişim teknolojilerinin çok farklı amaçlar için doğru bir biçimde kullanılmasına odaklanıyor.

Ders teknolojik araçlara ait bilgileri yazılımları öğretmeye odaklanmadan, daha çok teknolojiyi hangi amaçla, ne zaman, neden kullanmamız gerektiğine odaklanıyor. Çünkü bilgisayar kullanmak sosyal ağları kullanmak, e-posta göndermek, kelime işlemci programında yazı yazmak ya da sunum hazırlamaktan ibaret değil. Teknolojik araçları kullanma mantığını ve amacını öğrettiğimizde öğrenci zaten kendi

tercih ettiği aracı doğru amaçla kullanabilecektir. Ayrıca, Bu dersin içerisinde özellikle düşünme becerilerinin de gelişmesini sağlayacak 'programlama' konusuna da yer veriliyor ki bu konu 7. ve 8. sınıflarda da rahatlıkla daha ileri düzeyde öğretilerek, öğrencilerin düşünme ve karar verme becerileri geliştirilebilir.

- Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi'ni nasıl değerlendiriyorsunuz? Proje çocukların bilişim teknolojilerini öğrenmesinde yeterli mi?

-FATİH Projesi, çocuklara bilişim teknolojilerini öğretmekten çok, sınıf içi öğretimde teknolojiyi kullanmaya teşvik ediyor. Bu nedenle daha çok donanım yatırım yapıldığını gözlemliyoruz. Ancak bu donanımın sınıf içinde etkili bir biçimde kullanımı için gerekli yazılımlar, çoklu ortam ve etkileşimli içerikler ve belki de daha önemlisi teknoloji ile zenginleştirilmiş bir öğretim programı gerekiyor. Öğretim programlarının teknoloji kullanımını destekler biçimde güncellenmesi gerekiyor. Ancak ben bu konularda atılmış somut adımlar göremiyorum. Oysa ki öğretim programı, öğretim tasarımı ve öğretim içeriği aslında öğrenme süreçlerinin en önemli bileşenleri. Teknolojiyi sınıfa getirmiş olmak, eğer altını çizdiğim konularda bir gelişme yoksa hiçbir anlamı olmayan yatırımlar maalesef.

Sonuç olarak daha çok donanım yatırım yapılan bu projede, çocukların bilişim teknolojilerini öğrenmeleri için olması gereken "uygulama" adımları planlanmamış. Dolayısıyla öğretim teknolojilerinin öğretimi konusunda FATİH Projesi'ni yetersiz görüyorum.

- Çocukların bilişim teknolojilerini daha iyi öğrenmelerine yönelik önerileriniz nelerdir?

-Aslında biraz bahsettim, 3.-8. sınıfların her birinde farklı kazanımları veren dersler olmalı bilişim konuları ile ilgili. Yalnızca ders koymak asla yetmez, diğer derslerle de bütünleşmeli ve teknoloji tüm derslerde etkili biçimde kullanılmalı. Teknoloji destekli öğretimin yanı sıra projeler, farkındalık yaratacak etkinlikler, okul dışı kamplar gibi farklı etkinlikler düzenlenebilir. Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri içerisinde teknolojik yeterlikler olmalı; sürekli ve yeterince güncel bilgi donanımına sahip olabilmeleri için öğretmen eğitimlerinde gerekli düzenlemeler yapılmalı. Öğrencilere zengin içerikler sunulmalı ve ayrıca diğer paydaşlarla işbirlikleri yapılarak ailelerin ve diğer paydaşların da desteği alınmalı. Özetlemek gerekirse öğretim programları baştan düzenlenmeli, öğretmenlere gerekli eğitimler verilmeli, içerik zenginleştirilmeli, öğretim programına uygun dersler eklenmelidir. Farklı yaklaşımlar da olabilir ancak öncelikli atılması gereken adımların bunlar olduğunu düşünüyorum.

-Eklemek istedikleriniz?

-Şu anda MEB teknoloji konusunda çok önemli bir projeyi (FATİH Projesi) başlatmış olmasına rağmen, bu projenin başarılı bir şekilde yürüdüğünü düşünmüyorum. Acilen öncelikler belirlenerek proje başarısızlıkla sonuçlanmadan önce doğru adımların atılması büyük önem taşımaktadır. Umarım en kısa zamanda tüm paydaşlar eksiklerin ve yanlışların farkına vararak düzeltmek için gerekli adımların atılmasına katkı sağlarlar. Çağımız teknoloji çağı ve biz ülke olarak gelişmekte olan bir ülkeyiz. FATİH Projesi çok önemli bir adımdı ve dünya çapında pek çok dengeyi değiştirdi. Umarım ülke olarak ses getirecek, başarılı bir yönlendirme konusunda geç kalınmamıştır.

Dr. Pedagog gözüyle “Çocuk ve bilişim”

Mehmet Aksüt

Mega Eğitim Danışmanlık Merkezi Kurucusu ve
Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Uşak İl Temsilcisi

Çocuk; bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme dönemindeki bireydir. Pedagog ise kısaca çocuk eğitimcisi olarak tanımlanabilir. Herkes gibi pedagog da bilişim teknolojilerini çalışmalarında kullanmaktadır. Bilişim teknolojilerinin öğretiminde ve doğru kullanımı konusunda da pedagoğlara gereksinim vardır. Ana-baba eğitimi, kurumsal eğitim, sosyal yaşam becerileri eğitiminin yanında bilişim teknolojilerinin kullanımından doğabilecek zararlara karşı önlem alınmasında da pedagoğlarla işbirliği yapılması gerekmektedir.

Günümüzde, dünya ölçeğinde birçok alanda büyük değişimler ve gelişmeler yaşanmaktadır. Bunlardan birisi de bilgisayar destekli öğretimin yaygınlaşması ve İnternet'in yaygın ve yoğun bir biçimde kullanılmaya başlanmasıdır. Yakın gelecekte, bu gelişmelerin önemini iyi kavrayan ve gereğini yerine getiren toplumlar, gelişmelere yön verebilecek ve yaşanacak süreçte daha bilgili, daha gelişmiş bir düzeye ulaşacaklardır. Bilgi teknolojilerinde meydana gelen önemli gelişmelere bağlı olarak bilginin elektronik ortamlarda hızla yayıldığı bir döneme tanıklık ediyoruz. Bilgi otoyolu olarak tanımlanan İnternet'in yaygınlaşması ile dileyen herkes bilgilere kolaylıkla ulaşabilmektedir.

Teknolojideki hızlı gelişim, her geçen gün günlük yaşamımızın hemen hemen her alanını, birçok yönden doğrudan etkilemektedir. Artık bireyler çok küçük yaşlardan itibaren bilişim teknolojileriyle karşılaşmakta ve kullanabilmektedirler. Televizyon, video, telefon, bilgisayar gibi birçok multimedia araçları onların yaşantısının bir parçası olmuştur. Hatta günlük yaşamında bu araçlara sahip olmayanlar bile modern dünyanın vazgeçilmez bir parçası haline gelen teknoloji ile her zaman, her yerde karşılaşabilmektedir. Bugün; çocuklar kendi evlerinin dışında; okullarda, İnternet toplu erişim merkezlerinde, hatta bankalarda bilgisayarlarla tanışmakta ve bilgisayarlar; sundukları oyun ve İnternet olanaklarıyla onları kendine çekmektedir.

Dünyada 400 milyon civarında İnternet'e bağlı bilgisayar, 100 milyona yakın site olduğu tahmin edilmektedir. Günümüzde İnternet kullanımının yaygınlaşması İnternet'e girme yaşının okul öncesi dönemlere kadar

düşmesine neden olmuştur. ABD’de yapılan bir araştırmaya göre; 3 yaş ve üzeri 76 milyon bilgisayar kullanıcısının yüzde 22,2’si İnternet erişimine sahiptir ve ev bilgisayarına sahip çocukların beşte biri İnternet kullanmaktadır. Bilişim teknolojilerini kullanan bireylerden çocuk yaşta olanların sayısının fazla olması, Pedagojinin (Eğit-Bilim) de bu alanda yer almasını gerekli kılmaktadır.

Çocuk ve İnternet

Bilgisayar ve İnternet, sadece erişkinler için değil; aynı zamanda çocuklar için de oldukça faydalı bir ortamdır. Çocuklarının, bir eğitim, eğlence ve iletişim aracı olarak bilgisayarlardan doğru ve etkin bir şekilde faydalanması adına birçok anne baba, çağa ayak uyma ve bilgiye daha çabuk ve etkin bir şekilde erişebilmeleri için çocuklarına bu tür imkânları sunmak istemektedirler. İnternet kullanımının sayılan tüm bu olumsuz özelliklerine rağmen pek çok da olumlu etkisi bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- İnternet kullanılması bireylerin yaratıcılıklarını, hayal güçlerini geliştirir,
- Düşünce anlamında daha üretken olmalarını sağlar.
- Bireylerin karşılaştıkları sorunlara karşı pratik çözümler geliştirebilmelerine yardımcı olabilir.
- İnternet, bilinçli kullanıldığında çocukların araştırırken öğrenmelerini de sağlar.

İnternet’in etkileşimi ile iletişime ve öğrenmeye olanak tanımasının yanında kültürel ekonomik ve sosyal alanlarda da bir bilgi deposu olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bilgiye kolay ulaşma anlamında zaman ve mekân sınırlılıkları olmadan kullanılan bu araç eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternet bağımlılığı kavramı çok farklı parametreler ile karşımıza çıkan yoğun İnternet kullanımını anlatmaktadır. Gelişmiş ülkelerde İnternet gerek doğru kaynak ve bilgiye ulaşmak gerekse teknolojiyi tanıtmak amaçlı hem uzaktan eğitimin bir parçası hem de doğrudan klasik eğitimde ana sınıfından

üniversiteye kadar yayılan bir yelpaze içinde yoğun olarak kullanılmaktadır. Gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkelerde ise İnternet kullanıma yönelik talebi farklı bir biçimde tanımlamaktadır. Bu ülkelerde yetersiz kütüphane olanaklarından kaynaklanan güncel bilgi ve dokümantasyon eksikliğinden ve İnternet’in zaman ve mekân sınırlılıkları olmadan kullanılabilmesi özelliklerinden kaynaklanan bu kitle iletişim aracına duyulan ihtiyaç daha yoğun bir şekilde hissedilmektedir.

Bilişim, teknoloji ve bilginin birlikte kullanılarak üretilen ürünlerdir. Bilişim kavramı; bilgisayar yazılımı, bilgisayar donanımı, bilgisayar kullanıcısı ve bilgi toplumu kapsamaktadır. Günümüz koşullarında dünyada etkin bir şekilde varlığımızı sürdürebilmemiz için bilgiye ulaşmak ve kullanmak gerekmektedir. Bilişim bize bilgi dünyası ile teknoloji dünyası arasındaki köprüyü kurarak hayatımızı kolaylaştırır. Günümüz insanının sanal âlemde kendisini soyutlama şansı yok gibidir.

İnternet bağımlılığı; bilgisayar başında, İnternet’e bağlı olarak, gereğinden fazla zaman geçirme problemi şeklinde tanımlanmaktadır. İnternet bağımlılığının belirtileri şu şekilde sıralanabilir:

- İnternet başında aşırı zaman geçirmeye bağlı olarak yaşam biçiminde değişikliklerin olması,
- Genel fiziksel aktivitelerde azalma,
- İnternet’te fazla zaman geçirmeye bağlı olarak uyku bozukluğu,
- Arkadaşlarını kaybetme ve sosyalizasyonda azalma,
- Aile, arkadaşları, iş ve kişisel sorumlulukları ihmal etme,
- Bilgisayarda zaman geçirmediğinde eksiklik hissetme,
- İnternete giremediğinde endişe yaşanması durumudur.

Bazı çalışmalarda; İnternet’te fazla zaman geçiren çocuk ve gençlerin giderek

yalnızlaştıkları ve yüz yüze ilişki kurmakta güçlük yaşadıkları bilinmektedir. İnternet kullanım süresi arttıkça bireylerde yalnızlık, sosyal yalıtım, saldırganlık gibi duygusal ve davranışsal sorunların daha fazla görüldüğü, genel sağlık durumlarının bozulduğu ve depresif belirtiler görülme oranının arttığı belirlenmiştir. Oyunda başarılı olmak, örneğin bir makineyi kontrol edebilmek, bir yarış kazanabilmek çocukta üstünlük duygusu oluşturur. Bu durum çocuğun hoşuna gider. O sırada beyin mutluluk kimyasalları salgılar. Çocuk onunla mutlu olmayı öğrenir, ancak bunu alışkanlık edinen çocuk başka mutlulukların farkına varamaz. Çocuk ve genç bu doyumunu yaşamak için “Okula gidiyorum” diye evden çıkıp İnternetcafelerde günlerini geçirmektedir. Önemli bir bölümü okul çıkışında uğradığı İnternetcafeden geç saatlere kadar çıkamayabilir.

Bilgisayar oyunları ve İnternet kullanımı yanında üzerinde durulması gereken diğer bir konu cep telefonu kullanımıdır. Yapılan bir çalışmada 11-15 yaş arası gençlerin yüzde 90’ı cep telefonuna sahiptir. Cep telefonu kullanmak gençlerin kendilerini güvende hissetmelerinde önemli bir etken olduğu belirtilmektedir. Çalışma bulgularına göre kız ergenler erkek ergenlere göre cep telefonu yanlarında olduğunda kendilerini daha güvende hissettiklerini belirtmişlerdir. Olumlu yönlerinin yanı sıra cep telefonu kullanmanın çocuk ve gençler üzerinde bedensel ve ruhsal olumsuz etkilere neden

olduğunu bildirmektedir. Sonuç olarak; aşırı ve uygunsuz bir biçimde, gerçek amaçların dışında cep telefonu, bilgisayar oyunları ve İnternet kullanımının, çocuk ve gençlerin biyopsikososyal sağlıklarını olumsuz olarak etkilediğine dair birçok bilimsel çalışma bulunmaktadır. “Neden bilişim bağımlılığı?” sorusunun en önemli yanıtlarından biri, “sevgi, ilgi ve doyum gereksinimini karşılamak” olabilir. I-phone kullanımı da duyma güçlüklerine neden olabilmektedir. Onlinekolizm; en çok çocuklar arasında hızla yaygınlaşan bu sendrom; kişinin, İnternet’e bağlanamadığında sorularına yanıt alamadığı için kaygı ve hayal kırıklığı yaşaması olarak açıklanabilir.

Çocuk ve İnternetcafeler

Bilişim teknolojisini kullanmadan günlük yaşantımızı devam ettirmek pek olası görünmemektedir. Yetişkinlerin yanında çocuk yaştaki bireyler de İnternet’i kullanmaktadırlar. İnternet kullanımının yaygınlaşması İnternet’e girme yaşını okul öncesi dönemlere kadar düşürmektedir. Yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de büyük bir eğlence, iletişim ve eğitim kaynağı olan İnternet’in kullanımı ve erişimi hızla yaygınlaşmaktadır. İnternet, çocukların dünyayı keşfetmeleri, öğrenmeleri ve eğlenmeleri için mükemmel bir ortamdır. Ancak, İnternet kullanımının çocuklar için yarattığı riskler de mutlaka akılda tutulmalıdır. Yasal olmayan, şiddet ve cinsellik içeren sitelere erişim, tehlikeli insanlarla iletişim başta gelen riskler arasındadır. Uyuşturucu ve terör gibi yasal olmayan yollara destek arayanlar İnternet’i propaganda aracı olarak kullanmaktadır. Günümüzde 25 milyondan fazla çocuk İnternet’te saatlerce sörf yapmakta ve her dört childtan biri seks sitelerine girmektedir. İnternet, çocukları taciz etmeye çalışan erişkinler için çocukların yaşamlarına önemli bir giriş kapısı oluşturmuştur. Yapılan araştırmalar birçok çocuğun İnternet’te kandırıldığını ve istismarla karşılaştığını göstermektedir.

Çocuklar her geçen gün daha da genç yaşta çevrimiçi olmaktadır. Günümüzde İnternet kullanıcıları arasında en hızlı büyüyen grup okul öncesi çağındaki çocuklardır. Birçok çocuk henüz 6 yaşına gelmeden okulda İnternet’i kullanmaya başlıyor; dolayısıyla, bu yaşlarda evde de çevrimiçi olmak istemektedir. Ancak 10 yaşın altındaki çocuklar, tek başlarına çevrimiçi olmak için yeterli düşünce becerisine sahip değildir; bu nedenle, 10 yaşın altındaki çocuklar İnternet’i kullanırken tamamen ailenin gözetiminde olmalıdır. Çevrimiçi olduğunda yanında olmak, ebeveynin seçtiği siteleri ziyaret etmeleri daha uygundur. İnternet’te kişisel bilgilerini hiçbir zaman paylaşmamalarını gerektiğini öğrenmelidir.

Çocukların yetişkinlerden çok daha hızlı öğrendiği gerçeği göz ardı edilemez. Yetişkinler bilgisayarın tuşlarına acemice basmaya çalışırken onlar kendilerine Web sitesi bile kurabilmektedir. Onların zararlı olana değil faydalı olana yönelmesi için bilgilendirme ve kontrol mekanizması işlerlik kazanmalıdır. Anne babaların bu görevleri başarıyla uygulayabilmeleri için bilgisayar kullanımı ve İnternet konusunda ciddi biçimde bilgilencmeleri gerekmektedir. Sürekli İnternet’teki gelişimler takip edilmelidir.

Çocuk ve oyun

Oyun, içsel olarak güdülenen belirli bir amacı olmayan, yetişkinler tarafından değil, çocuğun koyduğu kurallara bağlı olarak kendiliğinden gelişen ve zevk unsuru taşıyan davranışlarda oluşan bir etkinliktir. Oyun hangi çağda ve kültürde olursa olsun çocuğun olduğu her yerde oyun vardır. Bir çocuğun sevgiden sonra gelen en önemli ruhsal ihtiyacı oyundur. Oyun, çocuğun hayatı anlama yoludur. Oyun, çocukları gerçek hayata hazırladığı gibi iç dünyasının dışı vurumunda da etkin bir araçtır. Yaşadıklarını, isteklerini, duygularını oyunla dışı vurur. Oyun sırasında üstlendiği rollerle dünyayı algılamaya çalışır, özdeşim kurar ve böylece kişiliği oluşmaya

ve gelişmeye başlar. Oynarken edindiği bilgiler daha kalıcı ve etkilidir. Oyun, çocuğun deney yolu ile düşünmesidir ve çocuk deneyimlerini oyun yoluyla kazanır. Hayatı için gerekli bilgi, beceri ve deneyimleri oyun içinde kendiliğinden öğrenir. Bu nedenle çocukların eğitiminde en etkin yol oyundur. Oyunlar, çocuğun eğlenerek öğrenmesinde ilk basamağı oluşturur.

Oyunlar, çocukları pasif durumdan aktif duruma geçirmeleri nedeniyle diğer öğrenme tekniklerine göre daha etkilidir. Günümüzde çocukların oyun ihtiyaçlarının en iyi karşılandığı yerler, erken çocukluk eğitimi kurumlarıdır. Kentleşmenin hızla artması, anne babaların yoğun iş temposu içinde çocuklarıyla yeterince ilgilenilecek ve oynayacak vakit bulamaması, çocukların bilgisayarla daha fazla zaman geçirmeleri gibi pek çok sebepten ötürü çocuklar diledikleri gibi oynayabilecekleri ortam bulamamaktadırlar. Çocuklar, evlerinde ve yakın çevrelerinde bulamadıkları oyun ortamını erken çocukluk eğitimi kurumlarında bulabilmektedirler. Yine de unutulmamalıdır ki bir çocuk için her şey oyuncak, her yer oyun alanı olarak kullanılabilir.

Oyunla eğitimde çocuk, yaparak ve yaşayarak öğrenir. Dokunur, görür, koklar, dinler, tadına bakar ve hisseder. Bütün duyularını kullanır. Böylece daha kalıcı ve doğal bir öğrenme gerçekleşir. Çocukların sürekli oynadığı ve oyun oynamayı ne kadar çok sevdikleri düşünülürse oyunun eğitimde kullanılmasının ne kadar etkili ve kolay olacağı anlaşılabılır.

İnternet ve bilgisayar oyunları çocuk ve gençlerin bilgiye ulaşmalarını, araştırma yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Kişisel gelişimleriyle ilgili olarak problem çözme, yaratıcılık, kritik düşünme gibi konularda yararlı olmaktadır. Ancak bilişim teknolojilerini uzun süre kullanmaları aşırı, kontrolsüz, amacı dışında ve bilinçsiz kullanım yönü ile kaygılara ve korkulara neden olmaktadır.

Çocuk ve öğrenme

Öğrenciler ev ödevlerini yaparken yeni malzemeler kullanmalı ve yeni deneyimlerde bulunmalıdırlar. Bu deneyimler, öğrencilerin, bilgi ve yeteneklerinin farkına varmalarını ve geliştirmelerini, eksik yönlerini tamamlamalarını, bağımsız ve düzenli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarını, okul dışındaki bilgi kaynaklarını kullanmalarını ve verilen sorumluluğu yerine getirmeyi öğrenmelerini ve dolayısıyla derslerinde başarılı olmalarını sağlamaktadır.

Öğrencilerin düşüncelerini geliştirmeyen, yaratıcılığını desteklemeyen ve ezberciliğe yönelten ev ödevlerinin, eğitim açısından bir anlamı bulunmamaktadır. Aynı zamanda ev ödevleri, anne babalara çocuklarının okul hayatıyla ilgilenmeleri için bir fırsat vermektedir. Aileler, çocuklarına uygun çalışma ortamı hazırlama, gerekli malzemeleri sağlama, istendiğinde yardımcı olma vb. gibi yollarla çocuklarının ev ödevlerinde, dolayısıyla eğitim ve öğretimlerinde önemli bir role sahip olmaktadır.

Teknoloji, yeni icatlarıyla günlük hayatımızı kolaylaştırırken bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Teknolojinin son ürünlerinden, bilgisayar ve İnternet de hayatımızı kolaylaştırdığı, dünyayı ayağımıza getirdiği kadar yokluğuyla zaman zaman sorun olmaya devam etmektedir. Bilgisayar ve İnternet artık yalnız iş yerlerine değil, evlerde ve okullarda da sıkça kullanılmaktadır.

Öğretmenler, eğitim müfredatında yapılan değişikliklerle öğrencilerine İnternet'ten ev ödevi vermektedirler. Öğrencilere verilen proje ödevleri, öğrenciyi teknolojiyi kullanmaya yöneltmek amacını taşımaktadır. Ama henüz her evde bilgisayar ve İnternet bulunmaması nedeniyle çocuklar uygun olmayan saatlerde İnternetcafeye gitmek zorunda kalmakta ya da bilgisayarı bulunan komşularında ödevini yapmaya çalışmaktadırlar. Bazı İnternetcafe işletmecileri, iş yerlerinin camlarına "Ödev hazırlanır" yazıları asarak öğrencilere

ücret karşılığında ödev hazırlamaktadırlar. Öğrenciler; öğretmenlerinin verdiği ödevi sipariş verebilmektedirler. İnternetcafe görevlileri konuyu İnternet'ten bulup, çıktısını alıp öğrencilere verebilmektedirler. Öğrencilerin ödevlerini İnternetcafe de kendi başlarına yapmalarını da ebeveynler sakıncalı bulmaktadırlar. Nitekim yapılan bir araştırmada; ebeveynler ilköğretim çağındaki çocuklarının İnternet'ten yararlanmaları konusunda engelleyici bir tutum ortaya koymadıklarını, bilişim teknolojilerinin çocuklarının eğitiminde kullanmasını destekledikleri tespit edilmiştir. Ancak İnternetcafelerde ödev yapmalarına pek gönüllü olmadıklarını, bu yerlerin denetlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bilgi teknolojileri sınıflarının yetersiz olduğunu, kullanılır durumdaki bilgisayarların servis hizmetlerini sağlayacak kaynak bulunmadığı, personel yetersizliği nedeniyle yeterli ortamın sağlanamadığı görülmektedirler. Öğrenciler İnternet evlerinde ödev yapmanın zorunluluktan kaynaklandığını ifade etmektedirler. Öğretmenlerin, bilgisayar kullanma durumlarının yetersiz olduğu, il halk kütüphaneleri ve okul kütüphanelerinin yeni program gereğince yapılan "performans ödevleri" için duyulan gereksinimi karşılayamadığı saptanmıştır. Kütüphanelerin bilişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel olarak yenileştirilmesi, öğretmenlerin bilişim eğitim kurslarına alınması ve okulların gereksinime cevap verebilecek duruma getirilmesi yararlı olacaktır.

Çocuk ve iletişim

İnsan, gerek diğer insanlarla birlikte yaşayabilmek, gerekse kendinden öncekilerin oluşturduğu bilgi, değer ve kuralları edinebilmek için olağanüstü bir donanıma sahiptir. İletişim yeteneği, 7 yaşına kadar sosyalleşme sürecinde oluşan ve gelişen özelliklerdendir. Çocuk iletişime önce kendini anlayarak başlar.

Kişilerin birbirlerine bilinçli veya bilinçsiz olarak iletmek istedikleri duygu ve

düşüncelerini aktardığı bir süreçtir. Bireyler arasındaki ilişki olumlu ise bu kişilerden kurulan aileler ve toplumlar sağlıklıdır. Böyle bir ailede yetişen bir çocuk aile içindeki iletişimin etkisiyle kendini değerli hisseder ve yaşamın her alanında denge kurar. Sözlü ve sözsüz mesajlarımız, aynı içeriği taşımadığında çocuğun anlaması zorlaşır ve çocuk uygun tepkiyi veremez, tam olarak algılayamadığı durumlar ise çocuğa kaygı yaratır. Tutarlı olmalıyız."Sandviç Yöntemi" kullanmalıyız. Çocuğun istenmeyen bir davranışı varsa önce olumlu bir davranışı, arada olumsuz davranışı en son yine olumlu olabilecek bir davranışından bahsetmeliyiz.

Çocuk ve sosyal paylaşım siteleri

İnternet üzerinden tanışılan kişilerden zarar görenler oldukça fazladır. Sosyal paylaşım sitelerinde ise güven ve risk alma unsurları öne çıkmaktadır. Facebook istismarı mağdurları genellikle 18 yaş altındadırlar. Yapılan bir araştırmada; bir yıl içinde üç gazetenin İnternet sitesinin taranması sonucu, Facebook mağdurları ile ilgili 166 gazete haberine ulaşılmıştır. Bu haberlerin yüzde 30,60'ı çocuklara cinsel istismar, izinsiz profil kullanma, veri paylaşma ve kişisel hakaret içermektedir.

Yapılan bir araştırma sonucunda; eğlence, iletişim ve eğitim konusunda çok yararı olan bu olanağın, aynı zamanda çocukların Facebook'ta çok zaman harcamalarına, gerçek olmayan bilgileri beyan etmek zorunda kalmalarına, tanımadıkları kişilerle iletişim kurmalarına neden olduğu saptanmıştır.

Ana babalar çocuklarının sosyal ağlarda kimlerle görüştüğünü bilmeli, istenmeyen kişilerle görüşüp görüşmediklerini hassasiyetle izlemelidir. Herhangi bir taciz durumunu sezdiklerinde bunu öğretmenleri ile paylaşmalıdır. Dışarıda kimlerle buluştukları ve eve ne zaman döndükleri de önemlidir.

Çocuk ve dil

Bireyin okuma-yazma öğrenmesindeki kritik dönem 6 yaş civarındır. Bu yaşlarda öğrenilemeyen bu yaşantının telafisi ileride daha da zor olmaktadır. Doğumunun ilk 6 ayında kendisine sevecen, sıcak ve ilgili davranılmayan bebekler, okul yıllarında sosyal ilişkilerinde zayıf olmaktadır. Yine aynı şekilde ikinci bir Dil öğrenmenin en uygun olduğu yaş dilimi ise 6-11 yaşları arasındır. Dinlenen ve anlaşılan çocuk, okulda daha iyi öğrenebilir. Çevreye ilgilidir, renkleri şekilleri

tanır, büyüklük ve küçüklük kavramlarını bilir, öğrenmeye hazırdır. Okuma ve yazma duyular arası yolların en iyi şekilde işleyişini gerektirir. Kas gelişimi, motivasyon, benlik kontrolü okuma ve öğrenmede önem kazanır. Çocuğun yaşitlarının da bulunduğu oyun ve eğitim gruplarına katılımı, kitap okuma, gezip görme ve düşüncelerini söylemeye teşvik yönünde sağlanan fırsatların sosyokültürel ve sosyoekonomik durumu iyi olan ailelerde daha fazla olması bu ailelerde yetişen çocukların daha erken ve düzgün konuşması ile ilişkilendirilmiştir.

Ana baba tutumu

İlköğretim çağındaki çocukların İnternet'ten yararlanmaları konusunda ana ve babaların engelleyici bir tutum ortaya koymadıkları, bilişim teknolojisinin çocuklarının eğitiminde kullanılmasını destekledikleri, okul yönetimlerinin ders saatlerinde çocukların İnternet evlerine gitmelerini önlemek için tedbirler almalarını istedikleri tespit edilmiştir. Bilinçli İnternet kullanımının yaygınlaştırılması bağlamında, ana babalara bilişim eğitimi verilmelidir. Yapılan araştırmaların çoğunluğu bu teknolojilerin kullanımının yararları ve sakıncalarının yararları ve zararları olduğu yönündedir. Bilişim teknolojilerini insanın hizmetine sunmak, zararlarının da en alt düzeye indirmek için bilim insanlarının özellikle de pedagogların desteği gerekmektedir.

Bilişim eğitiminde; eğitimcilerin eğitimi yanında ana-babaların da eğitimi gereklidir. Ana-baba eğitimlerinde gençleri ve çocukları sanal âlemde bekleyen tehlikeleri ele almak gerekir. Yetişkinler her alanda olduğu gibi İnternet'in kullanımında da gençlere ve çocuklara örnek olmalıdır. Basılı ve görsel yayınlarında bilinçli İnternet kullanımı desteklemesi büyük önem taşımaktadır. Örgün ve yaygın eğitim programlarında bilinçli İnternet kullanımı yer almalıdır. Ana ve babaların çocukların İnternet'ten yararlanmaları konusundaki tutumları, onların sağlıklı gelişimi açısından çok önemlidir.

Uzman psikolog Avcı: 3 yaşa kadar her türlü teknolojiye hayır diyoruz

Çocuk gelişimi ve psikolojisi alanında çalışan uzmanlar olarak 3 yaşa kadar her türlü teknolojiye hayır dediklerinin altını çizen Avcı, "Çocuğun geleneksel uyaranlarla gelişmesi önem arz etmektedir" dedi

"Dosya" sayfalarımız kapsamında sorularımızı Özel Madalyon Merkezi Uzman Psikolog Hasra Avcı da yanıtladı. Teknolojinin bağımlılık geliştirebiliyor olmasının en tehlikeli olumsuz etkisi olduğuna işaret eden Avcı, çocukların bir noktadan sonra teknoloji olmadan nefes alamayacaklarına inandıkları noktaya gelebildiklerini söyledi.

Teknolojinin davranış problemleri geliştirebildiğinin üzerinde duran Avcı, "İlişkiler zarar görebiliyor. Fiziksel gelişimleri engellenebiliyor. Bazı teknolojik aletler spor yapmayı bile mümkün kılabilir tabi ki ancak bu noktada da sosyal ilişkiler sekteye uğruyor" dedi.

"Bilişimden kaçış" gibi bir durum olduğunu sanmadığını ifaden eden Avcı, çocuğun ilgisinin olması durumunda bilgisayar programı yapmasının yanlış bir şey olduğunu düşünmediğini vurguladı. Avcı, ancak çocuk ebeveynleri istedi ve onlar için ilginç olduğundan değil yalnızca kendi isteği ve ilgisi olduğu için bunu yapması gerektiğini vurguladı.

Çocuğa sınır koymanın ebeveyne düşen önemli bir görev olduğunu belirten Avcı, sözlerini "Buradan ebeveynlere teknolojiyi çocukları için destekleyici bir araç olarak kullanabilecekleri mesajını verebiliriz ancak bu araç onları oyalamak adına, susturmak adına kullanmamaları gereken bir araçtır" diyerek bitirdi.

-Çocuklar bilişim içerisinde ne kadar yer almalı? Bir çocuğun; basit de olsa bilgisayar programı yapması ne kadar doğru sizce?

-Bugün, bilişim hayatımızın en önemli noktasında, yaşamın neredeyse her alanında yer almakta. Birçoğumuz hayatımızı kolaylaştıran bu buluşlarla günümüzün büyük bir bölümünü geçirmekte. Çocuklar da bu gruba dahil, oyun, eğlence, ödev, ders çalışma gibi bir çok aktivitede bilişimden yararlanıyorlar. Onlara çok eğlenceli geliyor bu durum. Ve bu sihirli dünyayı daha çok merak ediyorlar. Bilişimden kaçış gibi bir durum olduğunu sanmıyorum ve eğer

çocuğun da ilgisi varsa neden olmasın. Bir çocuğun bilgisayar programı yapmasının yanlış bir şey olduğunu düşünmüyorum.

Ancak çocuk ebeveynleri istedi ve onlar için ilginç olduğundan değil yalnızca kendi isteği ve ilgisi varsa bunu yapmalı. Burada önemli olan nokta, çocuğun uğraşı değil bu uğraşla ne kadar zaman harcadığı bence. Eğer çocukluğunu yaşamasını engelliyor ve belki de arkadaşları ile oyun oynamak yerine, spor yapmak yerine sadece bu aktivite ile ilgileniyorsa orda bir sınır çizilmeli diye düşünüyorum. Bu uğraşın sadece aktivitelerden biri olarak kalması önemli.

-Bilişim teknolojisinin çocuklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?

-Olumsuz etkileri sıralamak daha kolay gibi. Bağımlılık geliştirebiliyor olmaları sanırım en tehlikeli olumsuz etkisi. Bir noktadan sonra teknoloji olmadan nefes alamayacağına inandıkları noktaya gelebiliyor çocuklar. Davranış problemleri gelişebiliyor. İlişkiler zarar görebiliyor. Fiziksel gelişimleri engellenebiliyor. Bazı teknolojik aletler spor yapmayı bile mümkün kılabilir tabi ki ancak bu noktada da sosyal ilişkiler sekteye uğruyor. Özellikle okul öncesi dönemdeki çocukların motor gelişimlerinin önemli olduğu dönemde tek parmaklarını hareket ettirerek geçirecekleri çoğunluk zaman onları okul hayatında olumsuz etkileyecektir. Olumlu etkilerini düşünecek olursak da; hayatı yakalıyorlar diyebiliriz sanırım. Bugün teknoloji ile birlikte hayat standartlarımız da hızla değişiyor ve gelişiyor. Bu alana hâkim olarak büyümeleri ilerde onların bu konularda alacakları sorumluluklara daha kolay yaklaşmalarını sağlayabilir.

-Geleneksel oyun ve oyuncak yöntemlerinin yanı sıra çocuk teknolojik oyunlarla da tanışmalı mı? Teknolojik oyunlar çocukların zihinsel ve psikolojik gelişimini ne kadar etkiler?

-Çocuk gelişimi ve psikolojisi alanında çalışan uzmanlar olarak 3 yaşa kadar her türlü teknolojiye hayır diyoruz. Çocuğun geleneksel uyaranlarla gelişmesi önem arz etmektedir. Çünkü bu yaşlarda dokunsal algının önemi büyüktür. Kavramların gelişmesinde (sert-yumuşak, pütürlü-düz, büyük -küçük) dokunmak önemlidir. Görsel algılama ile bu hisleri geliştiremezler. Ancak bazı teknolojik programlar, televizyon programları çocuğun dikkatini geliştirmeye yönelik, öğrenmesine yönelikse gün içerisinde belirli bir zamanını bunlarla geçirmesinde bir sakınca yoktur. Teknolojik oyunların tek başına çocuğun zihinsel ve psikolojik gelişimini sağlayabileceğini düşünmüyorum. Ancak destek sağlama konusunda yardımcı olabilir.

-Sizin eklemek istediğiniz konular ve öneriler nelerdir?

-Diğer sorularda da yanıt verirken sık sık zaman sınırına değindim. Burada önemli olan esas konu çocuğun vakit geçirdiği program ya da alet değil, ne kadar vakit geçirdiğidir. Çocuğa sınır koymak, bitti denilince bitirmek ebeveyne düşen önemli bir görevdir. Buradan ebeveynlere teknolojiyi çocukları için destekleyici bir araç olarak kullanabilecekleri mesajını verebiliriz ancak bu araç onları oyalamak adına, susturmak adına kullanmamaları gereken bir araçtır.

Bilgisayar programı yazan başarılı çocuklar anlatıyor...

Kimi merak kimi arkadaşlarını eğlendirmek kimisi de havalı olduğunu düşünüyor bilgisayar programı yazmanın.

Şahika Selçuk, Utkuca Yazıcı

Dergimizin bu sayfalarında "Bilgisayar Çocuk Oyuncağı" etkinliği kapsamında program yapan çocuklar ve aileleri ile yapılan söyleşilere yer veriyoruz. Söyleşilerde yöneltilen, "Öncelikle bize kendinden bahseder misin? Bilgisayar programlamaya nasıl başladın? Nereden öğrendin peki? Programı yazmak zor mu? Ne tür programlar yazıyorsun? Bilgisayar programı yazmanın sana ne faydası olduğunu düşünüyorsun? Son olarak söylemek istediğin bir şey var mı?" sorularını 9 yaşında program yazmaya başlayan Mahir Türk, 14 yaşındaki Utku Tarhan ve 15 yaşındaki Doğa Fani yanıtladı. Türk, program yazarken kendini bilgisayara hükmetmiş gibi hissediyor ve ebeveynlere çocuklarını program yazmaya yönlendirmeleri ve çocuklara da program yazarak üretim yapmalarını öneriyor.

"Benim için çok değerli bir gelecek" diyen Tarhan, daha fazla yazılım yapacağını App store için oyun yazmayı planladığını belirtti.

Bilgisayar programlamanın zor olmadığı biraz ilgi duymak gerektiğine işaret eden Fani, "Diğerleri bilgisayar kullanıyor sizse onların kullandığı programları yazıyorsunuz. Bu çok havalı ve eğlenceli bir şey" dedi.

Mahir Türk: Programlamaya 9 yaşında 'hacker' sözcüğünü duymamla başladım

*Merhaba ben Mahir Türk, 11 yaşındayım ve Ali Şir Nevai Ortaokulu'nda 5. sınıfa gidiyorum.

** Programlamaya 9 yaşında iken televizyonda bir haberde duyduğum "hacker" sözcüğü ile başladım. Hacker sözcüğünün anlamını anneme ve teyzeme sorduğumda ve anlamını öğrendiğimde İnternet'te hackerleri araştırmaya başladım. Aslında onlara özenmedim de değil. Onların yaptığı gibi Web sitelerini hacklemek, şifreleri kırmak

ve virüsler yapmak istiyordum. Bunun için de programlamanın şart olduğunu öğrendim, ancak programlama ile ilgili hiçbir bilgim yoktu. İşte böyle başladı.

*** Bilgisayar programlamayı İnternet'ten öğrendim. İnternet'te program nasıl yapılır, programlama nedir, program nasıl yazılır diye araştırıyordum, ancak herhangi bir bilgi bulamamıştım. Tam aramayı bırakacakken şans eseri bir videoya denk geldim. Videoda visual basic isimli programlama dilinin başlangıç aşaması ile ilgili ders veriliyordu. Visual basic'i kurduktan sonra videodakileri tekrar ederek programı çalıştırmayı başardım. O günden sonra yeni programlama dillerini öğrenip kendimi geliştirdim.

**** Program yazarken ilk başlarda ben de zorlanmıştım ve etrafımda yardım alabileceğim kimse yoktu. Ben de İnternet'ten araştırıp okuyup öğrenerek kendimi geliştirdim. Bu sayede şu anda program yazarken zorlanmıyorum. Program yazarken kendimi bilgisayara hükmetmiş gibi hissediyorum.

***** Program yazarken tek bir alanda sınırlı kalmıyorum birden fazla alanda program yazıyorum. İlk yaptığım temel programlar hesap makinesi, ekran klavyesi, telefon rehberi ve veritabanı ile ilgili olan programlardı. Şimdi ise 3 boyutlu bir oyun üzerinde çalışıyorum.

***** Program yazmak okulda ve matematikte bana yardımcı oluyor. Aynı zamanda normal hayatımda aynı program yazarken çözdüğüm problemleri çözer gibi problemleri çözebiliyorum ve bu da benim özgüvenimi artırıyor.

***** Tüm anne ve babalara çocuklarını program yazmaya yönlendirmelerini ve çocuklara da program yazarak üretim yapmalarını öneriyorum. Nuray Türk (annesisi): Mahir'in bilgisayar kullanması bizi hiç rahatsız etmiyor çünkü onu doğru kullandığına inanıyoruz. Doğru kullanması için de elimizden geldiğince yönlendirmeler yapıyoruz. Lütfen çocuklarımızı özgür bırakalım, önlerini açalım ve yardımcı olalım.

Yılmaz Türk (babası): Bu hususta benim söyleyeceklerim Mahir özelinde ama Türkiye genelinde çocukların özgür bırakılmasına, yaptıklarından korkutulmaması gerektiğine ve küçük yaşlardan itibaren korkutarak, ürkütürerek davranıldığında bir yere varılamayacağına inanıyorum. Çocuklar özgür bırakıldığı zamanlar bir şeyler üretebilirler.

Korkmadan bir şeyler yapabilirlerse kendi denediklerinin kendi yaptıklarının farkına varabilirler yoksa diğer türlü çocuk kendi kişiliğini kazanamayacaktır. İleriki zamanlarda da kendine yön veremeyecektir. İnsanlar kendi yaşadıkları hataları üzerinden çocuklarını engellemeye çalışıyorlar. Bu doğru bir şey değil. Üretim ve gelişmenin çocukların ve hatta tüm insanların özgür bırakılarak gerçekleşeceğine inanıyorum. Bu bağlamda biz Mahir açısından hiçbir engelleme yoluna gitmedik, tam tersi önündeki engelleri kaldırma yoluna gittik.

Utku Tarhan: Benim için çok değerli bir gelecek

*Ben Utku Tarhan, 14 yaşındayım ve İzmir'de yaşıyorum.

** Programlamaya başlamamın sebebi arkadaşlarımı eğlendirmektir. Programlama benim için çok iyi bir dönüm noktası oldu. Ondan sonra onlarca proje geliştirdim. Bir tanesi oyundu. Benim için çok değerli bir gelecek oldu. İlk önce programlamaya babamın banka bilgisayarı getirmesi ile başladım. Çökerte çökerte bilgisayar

öğrendim. Bilgisayarı kullandıktan bir iki yıl sonra Word ve Excel kullanmaya başladım. Excel üzerinden çeşitli programlar yazdım mesela grafikler çıkardım. Bundan bir iki yıl daha sonra programlamayı daha net öğrendim ve yeni uygulamalar, hesap makinesi yazabiliyordum. Bir yıl sonra da web sitesi yazmaya başladım. Web sitesi yazmam benim için gerçekten güzel bir şey oldu. Çünkü web sitesi yazarak arkadaşlarımı etkilemiş oldum hem de arkadaşlarımla bir grup kurup beraber programlama yapmaya başladık. Yani programlamanın çok etkili olduğunu düşünüyorum. Bu grubu kurduktan sonra arkadaşım bir ilan vermişti internet sitesinde ve annemi aradılar bu ilandan dolayı. Bizim için çok komik deneyimlerdi bunlar.

*** Öncelikle şunu söylemek istiyorum, eğer programcı olmak istiyorsanız zorlanmanıza hiç gerek yok. Sonuçta kimse programcı olarak doğmuyor yani herkes eğlenerek öğrenir. Bu konuya hakikaten ilgi duyuyorsanız kitap karıştırıp veya İnternet'te dolaşıp deneyim kazanabilirsiniz. Ayrıca program yazmak çok sıkıcı bir şey de değil. Çeşitli hataları bulup arkadaşlarınızla beraber gülebiliyorsunuz. Yani programlama iyi bir şey sıkıcı bir şey değil, kimsenin sizi uzaklaştırmasına izin vermeyin, bu konu geleceğin projesi.

**** Program yazmanın faydaları; birincisi program yazmak çok eğlenceli oluyor, ikincisi takım çalışmasını destekliyor ve her zaman nasıl düşüneceğinizi size öğretiyor. Mesela bir program yazacaksanız bu programın nasıl çalıştığını bilmeniz gerekiyor yani nasıl bir şey yapmalıyım ki böyle olsun diye düşünmeniz gerekiyor. Zaten programcıların çoğu nasıl düşüneceğini bilen insanlar oluyor. Gelecekte bilişim mühendisi olmak istiyorum, yazılımcı olmak istiyorum çeşitli şirketlerde. Mesela şu an Google Science Fair'e başvuru yaptım ve bu

yarışmaya katılmak istiyorum. Kazanırsam eğer çok iyi bir deneyim olacak benim için ve daha fazla yazılım yapmaya başlayacağım. App store için oyun yazmayı planlıyorum.

***** Buradan ailelere seslenmek istiyorum. Çocuğunuz bir proje üretiyorsa onu eğitim nedeniyle engellemeyin ve daha çok destek olun. Sonuçta geleceğin mesleği bu. Çocuğunuz diğerlerinin yaptığı gibi oyun oynamıyor bir oyun yani kendisine ait bir şey üretiyor.

Doğa Fani: Diğerleri kullanıyor sizse onların kullandığı programları yazıyorsunuz

* Merhaba, ben Doğa Fani, 15 yaşındayım. Etimesgut Ticaret Meslek Lisesi Bilişim Bölümü'nde okuyorum. Bilişime ilgim olduğu için bu bölümü seçtim. Okulda C#'a, diğer programlama dillerine ise kendi araştırmalarım, ilgim sonucunda ulaştım.

** Bilgisayar programları küçüklükten beri çok ilgimi çekmiştir. Ağabeyim bilgisayar alındığında nerdeyse beni hiç bilgisayar

başına oturtmuyordu. Ben de çok merak ediyordum. Bilgisayar başına oturduğum zamanlarda da bozduğum için sürekli kalkmamı istiyordu. Bu da benim üzerimde bir ilgi oluşturdu. Ben de bilgisayarı bozuyorum bari geri düzeltelim dedim. Bunu nasıl yapabilirim, neler yapabilirim, nasıl format atılır vesaire diye araştırınca bir anda bilgisayar programlamaya başlamış oldum. Küçük küçük programlar, hareketli kodlar, hareketli yazılar yaparak programlamaya başladım. Bilgisayar programlamayı ilk önce kendim İnternet'ten araştırdığım parça parça kodlarla HTML5 dilinde küçük yerlere yerleştirerek öğrendim. Diğer diller daha zor olduğu için onları yavaş yavaş HTML5'i geliştirdikçe daha da yükselttim.

*** Herkes sayısal dil gerektiğini falan düşünür ancak benim sayısalım diğer derslere göre daha da kötü. Bu yüzden kimsenin korkmasına gerek yok. Bilgisayar programlamak zor değil, biraz ilgi duymanız gerekiyor. Programlamanın eğlenceli olabilmesi için öncelikle ilgili olduğunuz konular yani diyelim oyun oynuyorsunuz bu oyun nasıl yapılıyor diye merak ederek bu konuda daha fazla zevk alırsınız. Diyelim bir programı gördünüz ve program çok hoşunuza gitti bunu nasıl yazdılar diye merak ederek bu konuyu eğlenceli hale getirebilirsiniz.

**** Bilgisayar programlamanın faydaları ilk önce insanlar arasında bir süper güç gibi görülüyor. Diğerleri bilgisayar kullanıyor sizse onların kullandığı programları yazıyorsunuz. Bu çok havalı ve eğlenceli bir şey benim için. Sosyal olarak da katkıları var aynı zamanda. Bilgisayar toplulukları çok fazla ve onların arasında olmak size çok fazla şey katıyor. Yeni diller, yeni konular, yeni bilgiler çok şey katıyor size. Bu yüzden bana da çok katkı sağladı. Diğer üniversite öğrencileri arasında bir liseli olarak hoşuma gitti bu durum ve onlar yapabiliyorken ben neden yapmayım dedim

ve onların arasına katıldım. İnternet siteleri yazıyorum daha çoğunlukla. İnsanların kullanacağı küçük programlar, onların hayatlarını kolaylaştıracak küçük programlar yazıyorum. Onlarda bana teşekkür ediyorlar. Arkadaşlarımın bilgisayardaki sorunlarını çözüyorum. Bilgisayar programlamanın gerçekten güzel bir şey olduğunu insanların hayatlarını kolaylaştırdığını, kendi hayatımızdaki boşlukları düzelttiğini ve zor değil kolay bir şey olduğunu, birazcık ilgi ile bunu yapabileceklerini düşünüyorum. Zorlanmayacaklar çünkü bilgisayar programlama konuşmak gibi, yeni bir dil öğrenmek gibi kolay bir şey.

Burhanettin Fani (Babası): 1999'da eve ilk bilgisayarı aldım büyük oğlum için. Doğa o zaman bir yaşındaydı. Gidip gelip oyun oynardı o zamanlar daha çok, oyun programlarını karıştırmaya başladı. Fakat Doğa kendisi belirli bir yaşa geldikten sonra abisinin olmadığı dönemlerde kaçamaklar yapıyordu. Bilgisayarı açtığında abisi kızırıyordu, ben de niye kızırıyorsun o da öğrenecek diye başladım ilk teşviklerime. Doğa sekizinci sınıfı bitirdiğinde ben hiçbir yönlendirme yapmadım kendisi istediği okulu seçti. Seçtiği okul da bilgisayarda

programcılık, web tasarımı vesaire ile ilgiliydi. Ben teşvik etmek için elimden gelen her çabayı gösterdim. Nihayetinde bir nedenle ODTÜ'de yapılan bir konferansa gitmek istediğini söyledi ve ben de destekledim. Sonra Eskişehir'e gitti ve bu arada Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ile tanıştı. Onlarla tanıştıktan sonra da Doğa'nın yaşamı değişti aslında. Bilgisayara bakışı değişti. Bilgisayarı belki bir yıl önce oyun metası olarak görürken şimdi Doğa hem kendisinin hem toplumun yararlanabilmesi için bir şeyler yapma çabası içerisinde. Ben görme engelli

olduğum için takılıyorum kendisine, artık bizi de gözüteceksin, bizim de kullanabileceğimiz sesli programları daha da kolaylaştıracaksın, yurtdışından binlerce dolar verip almaktan bizi kurtaracaksın gibi takılıyorum. Ben şunu söylüyorum tüm ailelere özellikle, çocuklarınıza sizin yapamadığınız işleri yapmak üzerine zorlamayın. Kendi istediklerini yapsınlar, örneğin ben 1977'de liseyi bitirdim ve beni yüksekokula giderken kimse yönlendirmedi. Ben de çocuklarıma aynı şeyi uyguladım. Çünkü en çok istedikleri işi yapmalılar. Zorla yenilen aş ya karın ağrıtıyor ya da baş sonuç itibarı ile. Dolayısı ile ben çocuklarımin her ikisine de diledikleri okulda okumaları konusunda destek olaya çalıştım. Anneleri daha farklıydı ama annelerinin bir adım önüne geçtik ve üç erkek baskın çıktık, anneleri yerine kendi istediklerini yapmalarını bugün için sağladık. Umarım ilerde daha şanslı olur. Doğa bilgisayarla ilgilenmesinden kaynaklı olarak gerçekten arkadaş çevresini ve birçok şeyi değiştirdi. Kendisi için daha olumlu bir çevrenin içine girdi. Bu da babası olarak, ebeveyni olarak beni çok mutlu ediyor. Tüm ailelerin çocuklarına, çocuklarının istediği biçimde destek olmalarını öneriyorum. Şimdiden tüm çocuklara başarılar diliyorum.

Dosya Çocuk ve bilişim

TBD'den “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinliği

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Mayıs ayında düzenlenecek olan “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinliğiyle, 100 bin çocuğun ilk bilgisayar programlarını yazmaları ve Web sitelerini tasarlamaları hedefleniyor.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) 2014 yılının Mayıs ayında bir hafta sürecek “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” adlı bir etkinlik düzenleyecek.

“Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı”, ilk, orta ve lise öğrencilerinin, her gün büyük keyifle oyun oynadıkları ve sosyalleştikleri bilgisayar ve İnternet teknolojileriyle aslında kendi programlarını da yazabilecekleri ve bunun çok basit bir şey olduğunu fark etmelerine yönelik bir etkinlik.

“Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinliğiyle genç nesillerin yoğun bir biçimde kullandıkları bilgisayar ve türevi cihazlarla İnternet teknolojilerinin sadece bir tüketim değil, aslında bir değer yaratma aracı olduğu algısını erken yıllarda kazanmaları sağlanacak.

Çocuklar o hafta neler yapacaklar?

Programlama Çocuk Oyuncağı Haftası'nda ilkokul, ortaokul ve liseli gençler kendi okullarında, Scratch, Microsoft Small Basic ve HTML/DHTML teknolojilerini kullanarak bilgisayara ne yapması gerektiğini söyleyip ilk sayısal ürünlerini geliştirecekler.

Öğrenciler öğretmenlerinin rehberliğinde küçük programlar yazacaklar ve web sayfaları tasarlayacaklar.

Yine o hafta içerisinde çocuklar, bilgisayar ve İnternet dünyasının

en önemli şirketlerinde genç yaşlarında önemli işlere imza atan ağabey ve ablaları ile video konferans aracılığıyla sohbet edecekler.

Neden bu etkinlik yapılıyor?

TBD, etkinliğin neden yapıldığını şöyle açıklıyor: “Evlere giren hızlı İnternet ve bilişim cihazları sayesinde çocuklarımızın da bilişim cihazlarını kullanma oranı gün geçtikçe artıyor. Yine TÜİK verilerine göre 6-15 yaş arası çocuklarda bilgisayar kullanma yaşı ortalama 8 iken, 6-10 yaş grubunda ortalama bilgisayara kullanmaya başlama yaşı 6'dır. 11-15 yaş grubunda ise 10'dur. Aynı araştırmaya göre 6-15 yaş arasındaki çocuklarımızın yaklaşık yüzde 45,6'sı hemen hemen her gün İnternet kullanıyorlar. Çocukların ağırlıklı olarak ödev yapmak, oyun oynamak ve sosyal medya ortamlarına katılmak için İnternet'i kullandığı görülüyor.

Diğer yandan, son yıllarda eğitimcilerin ve anne-babaların bilgisayar ve İnternet'e karşı olumsuz bir algı geliştirmeye başladıkları gözlemleniyor. Çeşitli devlet kurumlarının da desteğiyle artan sayıda konferans ve etkinlikler kapsamında çocukların bilişim ve İnternet'ten korunmasına yönelik çalışmalar yapılıyor. Bu tür konferans ve etkinliklerin oluşturduğu “iklim” anne-babaların kaygılarını artırıyor ve ebeveynler ya bilgisayar/İnternet satın almayı geciktiriyorlar veya var olan cihazların çocukları tarafından kullanımına kısıtlamalar getiriyorlar.”

Etkinlik nasıl gerçekleşecek?

- Mayıs ayının ilk haftasında gerçekleştirilecek olan “Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı” etkinlikleri 5 gün sürecek.
- Etkinliklere tüm ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri katılabilir.
- Bir okulun etkinliklerde yer alması için, bir

öğretmenin okulu, sisteme kaydetmesi yeterli olacak.

- Öğretmenler, en az 2 ay öncesinden etkinlik eğitim içeriklerine erişebilecek. Böylece, sınıflarında uygulayacakları etkinlikleri belirleme şansına sahip olacaklar.
- Okullara asmak ve öğrencilere dağıtmak üzere poster ve broşür gibi görsel materyallere de etkinliğin 2 ay öncesinden web sitesi üzerinden erişilebilecek.
- Etkinlik haftası boyunca her gün bilişimcilerle yapılacak olan canlı video konferanslara okullar kendi planlamalarına göre katılabilir. Okullar, video konferansa, kendi alt yapılarını kullanarak katılacaklar.
- Etkinlik haftası boyunca, katılımcı okulların öğrencileri, kendi sınıflarında ve laboratuvarlarında öğretmenleri rehberliğinde, 1-2 saat süresince programlama ve web tasarımı çalışmaları yapacak. Gerçekleştirecekleri etkinlik sayısına öğretmenler karar verecek.
- Etkinlik içerikleri, hem bilgisayar ve projeksiyon olan sınıflarda hem de öğrencilerin kullanımında olan bilgisayarların bulunduğu laboratuvarlarda gerçekleştirilebilecek şekilde hazırlanacak.
- Böylece, öğretmenler yapacakları basit ön hazırlıklarla İnternet bağlantısı olmayan sınıflarda da etkinlikleri gerçekleştirebilecek.
- Öğrenciler, geliştirdikleri uygulamaları etkinlik Web sitesine yükleyerek tüm ülkeyle paylaşabilecekler. Ayrıntılı bilgiye aşağıdaki adreslerden ulaşılabilir.

www.programlamacocukoyuncagi.org
<https://www.facebook.com/programlamacocukoyuncagi>
<https://twitter.com/ProgCocukOyun>

ÇOCUKLAR
HAYALLERİNİ ÜRETMEYE
BAŞLIYOR!

Türkçeye Sahip Çıkanlar ve Özen Gösterenler Artıyor

Tuncer Ören

(Bilgisayar Bilimi Emeritüs Profesörü, Dr.)
Ottava Üniversitesi, Ottawa, Ontario, Kanada
TBD Özenli Türkçe Çalışma Grubu Kurucu Başkanı
toren@acm.org

*Türkçemize gönül verenlere ve onu varsıllaştıran ve
yüceltenlere sevgi ve saygılar.*

Giriş

İngilizce sözcüklerin Türkçede gereksiz yere kullanılmasında olan zorlama pek çok kişiyi haklı olarak rahatsız etmekte. Örneğin yeni konutlar nedense "rezidans" olmakta. Üstelik bu tür "rezidans"ların çoğunun adları da İngilizce. Bazen isimlerinden sonra "city" gibi gereksiz, ya da "city's" gibi anlamsız sözcükler de konmakta. Bu gibi örnekler, ayrıca mağaza ve alışveriş merkezlerinin adlarının Türkçe olmamaları, kulelerin "tower", merkezlerin "center" olmaları gibi örnekler de Türkçe bilinci yerinde olanları bile gereksiz yere Türkçe kullanmamaya zorluyor. Bu konuda maalesef daha pek çok örnek var.

Bütün bunlara karşın, Türkçemize sahip çıkanlar ve özen gösterenler artıyor.

Türkçe konusundaki bu olumlu gelişmeleri sizlerle kıvançla paylaşmak istedim. Bu çalışmalara kolayca erişilebilmeleri amacıyla gereken bağlantıları da bulacaksınız.

Geçen yıl (2013) 24 Temmuz günü TBD bünyesinde kurulan Özenli Türkçe Çalışma Grubunun sitesindeki çeşitli sayfalar gibi "Bilişim Türkçesi, özenli Türkçe ve Türkçe bilinci konulu yazı ve çalışmalar" [sayfasını](#)¹ da epeydir güncellemekteyim. Bundan sonra da güncellemeyi sürdürmeyi tasarladığım bu sayfadaki bilgileri bölümlendirince ve diğer bazı sayfalardaki bilgileri de katınca, birbirinden önemli öbekler ortaya çıktı.

Türkiye'deki Bilişim Kuruluşları

Türkiyemizde 60 tane bilişim kuruluşu olması gerçekten sevindirici. Bu [sayfada](#)² gerek abecesel sırada gerek 17 öbeğe ayrılmış olarak verilen bilişim kuruluşlarımızın sitelerine ve buradan da ilgili başka sitelere birer tıklama ile erişilebilir. Bilişim alanındaki varsılığımız konusundaki TBD'nin [tanıtım videosu](#)³ da hem aydınlatıcı hem de insana zevk ve kıvanç veren bir belge.

Türkçe Bilişim Terimleri Sözlükleri

TBD Özenli Türkçe Çalışma Grubunun "Türkçe Bilişim Terimleri Sözlükleri" [sayfasında](#)⁴, 52 tane sözlük verilmiş durumda. Bunlardan 27 tanesi Ottawa'da çalışma odamda benim elimin altında da

olanlar; 27 tanesi de bilgisunarda (İnternet) hepimizin her an erişebileceği zengin bir kaynak.

Türkçe bilim terimleri geliştirme konusunda [TÜBA'daki çalışmalar](#)⁵ gayet önemli.

TBD Türk Dünyası [Ortak Bilişim Terimleri Çalışmaları](#)⁶ bilişim terimleri alanına apayrı ve çok önemli bir boyut kazandırmakta.

Türkçe Sözlükler

Türkçe sözlükler [sayfamızda](#)⁷, yalnız benim kitaplığımda olan 177 ve toplam 184 Türkçe sözlük çeşitli alanlarda dilimizin varsılığına iyi bir kanıt ve bilgilenmek isteyenler için de çok yararlı bir kaynak.

Gençliğin Bilinci

Türkçe toplulukları [sayfamızda](#)⁸ listelenen üniversite ve okullarımızdaki Türkçe toplulukları, Türkçe bilincinin özellikle gençlerimiz arasında nasıl köklü ve insana güven verici boyutta olduğunu kanıtlamakta. Bu sayfadan pek çok adrese girebilir ve bu güzel duyguyu paylaşabilirsiniz. Gençlerimizin Türkçe bilinçleri ve bu bilinçle Türkçeye özen göstermeleri çok önemli bir olgu. Bu örneklerin daha da artacağı konusunda umutluyum.

Gençlerin Forumlardaki Duyarlılıkları

Gençlerin forumlarında “Özenli Türkçe kullanımı”nı savunmaları çok olumlu ve örnek alınacak etkinliklerden. Örneğin, “[Dilimizi koruyalım, ama nasıl?](#)”⁹ ya da kullanılan [Türkçe olmayan takma adlardan yakınma](#)¹⁰, üstelik kullanılabilecek Türkçe [takma ad önerileri](#)¹¹ de yapıcı ve çok olumlu yaklaşımlar.

Meslek Kuruluşlarının Türkçemize Gösterdikleri Özen

Çeşitli meslek kuruluşlarının kullandıkları terimlerin Türkçe olmalarına gösterdikleri özen övgüye değer. Örneğin, [Türk Nefroloji Derneğinin Terim Kolu dergisindeki](#)¹² “Son On Yılda Tıp Dilimizdeki Sorunları Araştıran Çalışmalar” önemli bir konuda aydınlatıcı bir yazı. 2013 basımlı başka bir yazıda, Prof. Dr. Murat Döşoğlu [tıp dilinin Türkçeleştirilmesi](#) konusunu tekrar irdelemekte¹³. Servet Başol [havacılık türkçesi](#) hakkında aydınlatıcı yazılarına devam etmekte¹⁴.

Özenli Türkçe Kullanımı için Ödüller

Dil Derneği, Dil Bayramlarında verdiği Onur Ödüllerinden başka [dört alanda daha ödül](#)¹⁵ vermekte: Ömer Asım Aksoy Ödülü, Beşir Göğüs Ödülü, Kerim Afşar ödülü ve Gürhan Uçkan ödülü.

Türk hematoloji kongresinde bilimsel ödüller yanında, seçilmiş bildirilere “[En güzel Türkçe ödülü](#)”¹⁶ nün¹⁶ de verilmeye devam edilmesi çok anlamlı ve örnek alınası bir tutum.

Benzer şekilde Türk Nöroşirürji Kongrelerinde “[Özenli Türkçe](#)”¹⁷ ödülleri verilmesi de çok önemli.

Endüstri duyarlılığı

Eczacıbaşı Grubu olarak, Bülent Eczacıbaşı’nın başlatmış olduğu [Türkçe kampanyası](#)¹⁸ başlı başına övgüye değer ve başka endüstri gruplarına ve özellikle bilişim endüstrisine ışık tutacak niteliktedir.

Rotary Kulüpleri

Karşıyaka Rotary Kulübünün bölge başkanı Esat Kardiçali’nin dönem hedeflerinden biri olarak başlatmış olduğu “[Özenli Türkçe Kullanımı](#)”¹⁹ projesi gençlere iyi örnek olduğu gibi gençlerin Türkçeye özen konusunda duyarlılıklarını arttırması bakımından da çok yararlı bir girişim.

Ekin Kolejinin 2013’deki 13. Çocuk Kurultayının “[Türkçem, Benim Ses Bayrağım](#)”²⁰ temalı olarak yapılmış olması Karşıyaka Rotary kulübünün toplumumuza yaptığı önemli katkılardan biri.

Türkiye’de sosyal konularda yararlı projeleri olan diğer Rotary kulüplerinin Karşıyaka Rotary Klübü ile ilişkili olarak “Özenli Türkçe Kullanımı” girişimini tüm yurda yaymaları yetenekleri içinde. Böyle bir çalışma başlatmaları hepimiz için arzu edilir.

Türkçe Günleri

Karşıyaka Rotary Kulübünün Türkçe etkinlikleri gibi, Üniversite ve diğer kuruluşlarımızca da yapılan Türkçe Günleri etkinlikleri de bu konuda gençlerimizin ilgisini ve bilinçli olmalarını gösteren güzel örnekler.

Türkçe günlerinden bazıları şunlar: Cumhuriyet Üniversitesi geleneksel [Türkçe günleri](#)²¹, İTÜ [Türkçe Günleri](#)²², Yakın Doğu Üniversitesi [Türkçe Günleri](#)²³. Hacettepe Üniversitesi Türkçe Topluluğunun 2013-2014 dönemi için hazırladığı tanıtım [videosu](#)²⁴ bu konuda da bilgi içermekte.

Ayrıca, Karabağlar’da [İzmir Türkçe Günleri](#)²⁵ ve TAKEV okullarında [Türkçe Günleri](#)²⁶ de başka güzel örneklerden.

Sanatkârlardan

Türkçemizin özenli kullanılması konusunda duyarlı sanatçılarımızın etkinlikleri de hem yerinde hem de örnek olacak nitelikte.

Örneğin, Piyale Madra Türkçe ve İngilizce sözcüklerin karışık kullanılmasına [karikatürleriyle](#)²⁷ dikkati çekmekte.

Kurum ve Bireylerin Duyarlılıklarını Dile Getirmeleri

Dil Derneğinin Türkçe konusundaki duyarlılığını nasıl dile getirdiği “[Tepkilerimiz](#)”²⁸ ve “[Dil Gündemi](#)”²⁹ sayfalarından izlenebilir.

Ruşen Yaykın’ın “[Neden Türkçe konuşmuyoruz?](#)”³⁰ diye uluslararası büyük ve önemli bir kuruluşun Türkiye’de yapılan bir konferansında katılımcılara verilen yaka kartlarında Türkçe harfleri doğru kullanmamalarını ve anadilimiz açısından yapılan başka bir saygısızlığı da dile getirmesi ne kadar haklı ve yerinde.

Türkçe Bilinci

Fizikteki bileşik kaplar yasasının betimlediği gibi sosyal alanlarda da olaylar birbirleriyle ilişkilidir. Bilişim alanında Türkçeyi özenle kullanmak, daha genel bir konunun, Türkçe bilincine sahip olmanın bir sonucudur. Türkçe bilinci konusunda yazılmış kitapların bazılarının adlarına, sözlükler ve kitaplar sayfamızdaki [Türkçe konulu kitaplar](#)³¹ bağlantısından erişebilirsiniz.

Ayrıca, [Dil Derneği](#)³² ve [Dil-Sev](#)³³ (Türkçe Sevdalıları) siteleri başta olmak üzere bilgisunardan

erişilebilecek kısa yazılar da var. Örneğin Prof. Dr. Ersin Töreci'nin [Bilim Dili Olarak Türkçe ve 30 Yıllık Bir Deneyim](#)³⁴ yazısı.

Türkçe bilinci konusunda benim yazı ve sunularımdan bilgisunardan da erişilebilecek bazıları şunlar: “[Bilişimde Türkçenin doğru kullanılmasının yaşamsal önemi var](#)”³⁵, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Dergisinde yayımlanmış olan “[Bilim Dili Olarak Türkçe ve Türkçe Bilinci](#)”³⁶ ve Dil Devriminin 80. Yılında Dil Derneğinin “[80. Yıl Onur Ödülünü kabul konuşmam](#)”³⁷.

Yazıyı ve kaynakçayı daha uzatmamak amacıyla pek çok değerli çalışmayı bu yazıya alamadım. Ama bu yazıda bahsedilen tüm çalışmalar Türkçe bilincinin ne kadar kuvvetli ve yaygın olduğunu göstermekte.

Bu güzel örneklerin artmasında sizin de katkınız olabilir.

Kaynakça (Tüm bağlantılara 22 Mart 2014 tarihinde erişilmiştir.)

- ¹ <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/yazilarCalismalar.pdf>
- ² <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/bilimKuruluslari.pdf>
- ³ <http://video.semere.net/htmldocs/play/047df4fdc87d2778fdddf24d47de22c9/ref/video.html>
- ⁴ <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/bilimSozlukleri.pdf>
- ⁵ <http://www.tubaterim.gov.tr/>
- ⁶ <http://www.bilisimdergisi.org/s159/index.html?page=112>
- ⁷ <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/sozlukler.pdf>
- ⁸ <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/TT.pdf>
- ⁹ <http://www.imekabe.com/node/225>
- ¹⁰ <http://www.imekabe.com/node/3>
- ¹¹ <http://www.imekabe.com/node/216>
- ¹² http://tsn.org.tr/pdf/Terim_Kolu_Bulteni_2012_Eylul_BASKI.pdf
- ¹³ <http://www.bingolonline.com/Form.php?Sayfa=Yazdir&id=14184&f=1>
- ¹⁴ <http://15/www.airporthaber.com/kose-yazilari/havacilik-turkcesi.html>
- ¹⁵ <http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF60E8C60D83DBA3>
- ¹⁶ <http://www.ulusalhematoloji2013.org/oduller-43.html>
- ¹⁷ <http://www.turknorosisurji.org.tr/TNDDData/Books/32/bulten-no-27-nisan-2010.pdf>
- ¹⁸ <http://ekonomi.milliyet.com.tr/eczacibasi-plaza-dili-ne-savas/ekonomi/detay/1711083/default.htm>
- ¹⁹ <http://rotary2440.org/dergiler/dergi-kasim.pdf>
- ²⁰ <http://rotary2440.org/?p=4347>
- ²¹ <http://www.cumhuriyet.edu.tr/habergoster.php?haberid=1994>
- ²² <https://eksisozluk.com/itu-turkce-gunleri--824541>

- ²³ <http://duyuru.neu.edu.tr/?p=33721>
- ²⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=1XJpU60T6YE>
- ²⁵ <http://www.yeniasir.com.tr/KentHaberleri/2012/09/29/karabaglarda-11-izmir-turkce-gunleri-basladi>
- ²⁶ <http://www.sabah.com.tr/Egeli/2012/12/20/takevde-i-turkce-gunleri-yapildi>
- ²⁷ <http://www.dunya.com/piyale-madra-karikaturleriyle-uydurukcaya-son-218837h.htm>
- ²⁸ <http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF42A9476126CD6D8A>
- ²⁹ <http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EFA4923C5FCAD21F1E>
- ³⁰ <http://www.btnet.com.tr/87428-neden-turkce-konusmuyoruz-3.html>
- ³¹ <http://www.tbd.org.tr/userfiles/14/kitaplar.pdf>
- ³² <http://www.dildernegi.org.tr/TR/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAAF6AA849816B2EF2858DA18F4388CDD>
- ³³ <http://www.turkcesevdalilari.com/>
- ³⁴ http://www.emo.org.tr/ekler/4396f61160d9bfa_ek.pdf?dergi=483
- ³⁵ www.bilisimdergisi.org/pdfindir/s157/pdf/90-95.pdf
- ³⁶ <https://anahtar.sanayi.gov.tr/tr/news/bilim-dili-olarak-turkce-ve-turkce-bilinci/543>
- ³⁷ <http://www.site.uottawa.ca/~oren/y/2012/09-DD.pdf>

Büyük verinin gücü

Fujitsu Kamu Yararına Teknoloji Konferansı 5

26 Mart 2014
Ankara

**Fujitsu'nun düzenlediği
5. Kamu Yararına
Teknoloji Konferansı'nda
gerçekleştirilen "Büyük
verinin gücü" paneli
yoğun ilgi gördü. Panelde
dünyadaki cihazlar
arasındaki "Hiper bağlantı"
konusu ele alındı.**

FUJITSU
shaping tomorrow with you

Fujitsu, 5. Kamu Yararına Teknoloji Konferansı'nı Ankara'da düzenledi. Konferansta gerçekleştirilen "Büyük Verinin Gücü" panelinin moderatörlüğünü Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yönetim Kurulu Başkanı Turhan Menteş üstlendi. Cihazlar arasındaki bağlantı; hiper bağlantıdan söz edilen panele, Fujitsu

Türkiye ve Balkanlar Genel Müdürü Ali Kançal, SAP Türkiye Genel Müdürü Zeynep Keskin ve Intel Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Yalım Eriştiren katıldı. TBD Başkanı Menteş, "Bilişim sektörü olarak sivri kelimeleri severiz" diyerek, "Büyük veri"nin de bunlardan bir tanesi olduğunu söyledi. Büyük verinin ucu bucağının olmadığını anlatan

Menteş, çok büyük verileri çok kısa sürede değerlendirip sonuç alınmaya başlandığına değindi. Menteş konuşmasını şöyle sürdürdü: "Türkiye'de büyük veri ile ilgili hangi fırsatlar bizi bekliyor? Türkiye'nin geleceği yazılımda olabilir. Ama donanım geliştirme tarafımızı hiç kullanmadık. Türkiye'nin geleceği dar bir alana; yazılım alanına sıkıştırılmamalı. Ekosistemler yaratmamız gerekiyor. Büyük data üreten firma sayısı dünya ölçeğinde sınırlı. Büyük verinin başka bir sorunu da güvenlik kısmı. Bu noktada kamu kurumlarının evrim geçirmesi gerekiyor. Veriyi yaratmak kadar veriyi korumak da önemli."

SAP Türkiye Genel Müdürü Keskin de büyük veri kavramı, depolanması ve saklanması konusunun her zaman gündemde olduğunun altını çizerek veriyi üreten mecraların çok değiştiğini ifade etti. Büyük veri kavramının çok ama çok önem kazandığının belirden Keskin, veriyi korumanın ve saklamanın yanında nasıl kullanılacağına da önem kazandığını vurguladı. Büyük veri deyince; 53.4 milyar dolarlık bir pazardan söz edildiğine dikkati çeken Keskin, büyük verinin yüzde 10 bütçe tasarrufu sağlayacağından söz etti. Trendin artık bu veriyi nasıl analiz edeceğimiz, nasıl bilgiye dönüştüreceğiz noktasına geldiğini yineleyen Keskin konuşmasına şu şekilde devam etti: "Teknoloji geliştikçe etrafındaki uzmanlık ve hukukun birlikte gitmesi ve gelişmesi lazım. Big data inovasyonla iç içe giden bir konu. Inovasyonu tetikleyen mekanizmaları oluşturmamız lazım. Inovasyona yatırım yapılması gerekir. Her teknoloji beraberinde güvenlik sorununu da getiriyor. Güvenlik, bulut, mobil ve büyük veri için çok önemli. Şirketlerin uyguladıkları politikaları güncel tutmaları ve bilişim hukukunun da buna

paralel yürümesi gerekiyor." Intel Türkiye Genel Müdür Yardımcısı Eriştiren ise, bulutun hayatımıza girmesinin İnternet'in gelişmesi ile olduğuna değinerek, bulutun büyümeyi tetiklediğini kaydetti. Intel'in network ve depolama ekipmanlarının içinde yer aldığına işaret eden Eriştiren, "Cihazların akıllı olması ve entegre çalışması gerekiyor" diye konuştu. Eriştiren sözlerine şöyle devam etti: "Nesnelerin İnternet'i hayatımıza girmeye başladı. Nesnelerin İnternet'ine gerekli

yatırımları yapıyoruz. Cihazlar birbirleriyle konuşup hayatımızı kolaylaştırmaya başlayacaklar. Sağlık sektörü ve giyilebilir teknolojiler büyük önem kazanacak. 2015'te 15 milyon cihaz birbiriyle konuşacak. Bu 15 milyon hedef anlamına geliyor. Burada güvenliği nasıl sağlayacaksınız sorusu akla geliyor. İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Teknokent'te açtığımız Ar-Ge merkezinde eğitim, nesnelerin İnternet'i ve giyilebilir teknolojilere ağırlık veriyoruz."

Fujitsu Türkiye ve Balkanlar Genel Müdürü Ali Kançal, büyük veriyi buluttan ayrı tutarak ele almanın çok zor olduğuna dikkat çekip Türkiye'de iş zekâsı ve analitik

alanındaki firmalar olarak her iki konuya da büyük önem verdiklerini vurguladı. Hukuksal altyapının sadece yerel değil global olarak kurulması gerektiğine işaret eden Kançal, "Fujitsu olarak sadece donanım alanında değil, yaşamın her alanına dokunan teknolojilere de odaklanıyoruz" dedi.

Kançal, büyük veri ve bulut teknolojilerinin hızla ilerlediği günümüzde "Hiper Bağlı" bir dünya teknolojisi üretmeye çalıştıklarını kaydetti. 5. Kamu Yararına Teknoloji Konferansı'nda Japon Büyükelçisi Yutaka Yokoi, Fujitsu İcra Kurulu Başkan Yardımcısı Akira Kabemoto ile Fujitsu Servis ve Çözümler Grubu Başkan Yardımcısı Ian Hunter da birer konuşma yaptılar.

Sosyal medya mesajlarına, “yalan dedektörü” hazırlanıyor

BBC Türkçe’de yer alan habere göre, sosyal medyada yayılan mesajlarla ilgili bir “yalan dedektörü” geliştiriliyor. Sistem, İnternet’teki paylaşımların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını eş zamanlı olarak analiz edecek. Sosyal medya hesaplarının yanlış bilgileri yaymak için açılıp açılmadıklarını tespit etmek de sistemin amaçlarından biri.

Londra’da 2011’deki ayaklanmalar sırasında sosyal medyanın kullanılışıyla ilgili veriler geliştirilen sistem, Twitter mesajlarının, Facebook’taki yorumların ve sağlık forumlarındaki paylaşımların izlenmesine dayanıyor.

Araştırmacılar İnternet’te yayılan söylenti ve şayialar dört gruba ayırıyor: Spekülasyon (Faiz oranlarının yükselebileceğinin söylenmesi v.b), İhtilaf (bir ilacın yan etkileri olup olmadığı konusundaki farklı görüşler), Yanlış bilgi (Farkında olunmadan yanlış bilgi yayılması) ve Dezenformasyon (Doğru olmayan bir bilginin kasıtlı olarak yayılması).

Sheffield Üniversitesi’nden Dr. Kalina Bontcheva, 2011’de Londra’daki olaylar sırasında, yağmacıların organize olmasının engellenmesi için sosyal ağların engellenmesinin gündeme geldiğini anımsatıyor. Bontcheva, “Fakat sosyal ağlar yararlı bilgiler de sağlar. Sorun, bunun çok hızla gerçekleşmesi ve doğru bilgileri yalanlardan hemen ayırt edemeyişimiz” dedi.

Dr. Bontcheva, geliştirilen sistem sayesinde, acil durum hizmetlerinin doğru şekilde yönlendirilebileceğini de belirtiyor.

Sistem uyarınca bilgi kaynakları “haber kuruluşu”, “uzman”, “görgü şahidi”, “sade vatandaş” ve “otomatik yazılım aracı” gibi kategorilere ayrılacak. “Bot” olarak bilinen otomatik uygulamalar, sosyal medya paylaşımlarını yaymakta kullanılıyor. Ayrıca, sosyal medya hesaplarının geçmişi incelenerek, bunların söylenti yaymak için açılıp açılmadığı incelenecek.

Sonuçların yansıtılacağı bir panelde, sosyal medyada bir söylenti yayılıp yayılmadığı görülebilecek. Sistem, 18 ay içinde öncelikle gazeteciler ve sağlık görevlileri aracılığıyla test edilecek. Sisteme, Antik Yunan mitolojisindeki şöhret tanrıçasına atıfla “Pheme” adı verildi.

Projeye; Warwick, King’s College London, Saarland ve Modul üniversiteleri ile Atos, İHub, Ontotext ve swissinfo şirketleri katılıyor. 3 yılsonunda, özellikle gazetecilerin kullanabileceği bir araç elde edilmesi hedefleniyor.

Araştırmacılar, sosyal medyada yayılan mesajların gerçeği yansıtılıp yansıtmadığını anlayacak bir “yalan dedektörü” geliştiriyor.

3 büyükşehir adayının sosyal medya karnesi

30 Mart'ta yapılan yerel seçimlere katılan adayların sosyal medya karneleri açıklandı. Yaşar Üniversitesi akademisyenleri, adayların sosyal medyayı etkin bir biçimde kullanamadıklarını bildirdi.

Türkiye'nin 3 büyükşehir belediye başkan adaylarının sosyal medya platformlarını kullanım performanslarını inceleyen Yaşar Üniversitesi akademisyenleri, ABD'li ve Avrupalı politikacıların aksine Türk adayların sosyal medyayı etkin bir biçimde kullanamadıkları sonucuna vardı. Ülke nüfusunun neredeyse yarısının Facebook veya Twitter hesabına sahip olduğunu anımsatan Yaşar Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü Başkanı Doç. Dr. Ferah Onat, "Henüz kararını verememiş seçmenleri etkilemek için sosyal medya etkin bir yöntem olabilir. Ancak, Türkiye'de bunu başarabilen ve sosyal medyada vatandaşla diyalog haline girebilen aday sayısı çok az" dedi. Yaşar Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü akademisyenlerinden Doç.Dr. Onat ve Araştırma Görevlisi Cudi Kaan Okmeydan, İstanbul, Ankara ve İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı adaylarının son 1 ayda resmi Twitter hesaplarında gerçekleştirdikleri paylaşımları analiz etti. AK Partili adayların, CHP'li ve MHP'li adaylara göre daha çok takipçi sayısına ulaştıklarını ancak aday tarafından gerçekleştirilen paylaşımın daha çok kişiyle paylaşılması anlamına gelen "retweet" edilme oranının en yüksek CHP'li adaylarda olduğunu belirttiler.

Adaylar için büyük avantaj

Yaklaşık 12 milyon Twitter, 35 milyon da Facebook kullanıcısına sahip Türkiye’de sosyal medya platformları üzerinden vatandaşlarla rahatlıkla diyalog haline geçilebileceğini ancak bu avantajı politikacıların değerlendiremediğini belirten Doç. Dr. Onat, şunları söyledi:

“Belediye başkan adaylarının resmi Twitter hesapları üzerinden ilettikleri mesajlar takipçileri tarafından retweet ediliyor. Böylece takipçiler adayın ilettiği mesajı hesaplarında paylaşarak kendi takipçilerinin de söz konusu mesaja maruz kalmalarını sağlıyor. Adaylar tarafından atılan bir Tweet’in binlerce kişi tarafından retweet edilmesi tek bir mesajın çok kısa bir sürede yüz binlerce kişiye ulaşmasına imkân veriyor. Ancak adayların bu avantajlardan yeterince faydalanamadıklarını hatta sosyal medyada zoraki bir varlık gösterdiklerini görüyoruz.”

Kararını verememiş seçmenleri etkilemek için sosyal medyanın etkin bir yöntem olabileceğini anlatan Onat, “Çünkü mesaj sayısı arttıkça etkisi o kadar artıyor. Adaylar, özellikle alternatif arayış içinde olan seçmene bu yolla ulaşabilir. Yine mevcut oy oranını korumak için de sosyal medya paylaşımlarına önem vermeniz gerekiyor” diye konuştu.

Obama sosyal medyayla fark attı

Okmeydanı’nda ise, seçimlerde sosyal medyayı profesyonel ekipleriyle etkin bir şekilde kullanan ABD Başkanı Barack Obama ve Avusturya Başbakanı Julia Gillard’ın büyük bir başarı elde ettiğini anımsattı. Türk politikacıların şu anda Twitter’ı iyi değerlendiremediklerini anlatan Okmeydanı, sözlerine şöyle devam etti:

“Ellerinde büyük bir nimet var ancak çoğunu ya danışmanı ya da bizzat kendisi etkin bir şekilde kullanamıyor. Vatandaşla karşılıklı bir diyalog gerçekleştirilemediği için de Twitter tek yönlü bir mesaj gönderisi olarak kalıyor. Ayrıca, sosyal medya üzerinden siyasi faaliyette bulunacaksanız bu süreklilik ister. 2014 yerel seçimlerine katılacak adayların mutlaka seçim sonrasında da sosyal medya platformlarında var olmaları ve bu platform üzerinden hedef kitleleri ile karşılıklı iletişim içinde olmaları gerekiyor. Bu bağlamda, sosyal medya platformları üzerinde varlıklarını sürekli kılmaları ve profesyonel destek almaları sosyal medya platformlarını süs olarak değil etkin bir medya olarak kullanmalarını sağlayacaktır.”

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Adayları Twitter Hesapları

Kadir Topbaş (AK Parti)			Mustafa Sarıgül (CHP)			Rasim Acar (MHP)		
Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet
615,430	154	28,484	338,600	358	63,337	30,280	279	7,191

Ankara Büyükşehir Belediyesi Adayları Twitter Hesapları

Melih Gökçek (AK Parti)			Mansur Yavaş (CHP)			Mevlüt Karakaya (MHP)		
Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet
1,483,939	279	74,403	133,386	451	35,556	24,409	62	4,683

İzmir Büyükşehir Belediyesi Adayları Twitter Hesapları

Binali Yıldırım (AK Parti)			Aziz Kocaoğlu (CHP)			Murat Taşer (MHP)		
Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet	Takipçi Sayısı	Gönderi	Retweet
231,804	30	3,798	41,458	102	9,106	1,182	752	1,113

"Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı Haftası"

2014 yılının Mayıs ayında ilkokul 1. sınıf dışında ilkokul, ortaokul ve lise öğrencisi en az 100.000 çocuğumuzun ilk bilgisayar programlarını yazmasını ve web sitelerini tasarımlarını hedefliyoruz!

Bilgiyi tüketen değil üreten toplum için...

Türkiye Bilişim Derneği olarak "Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı" adlı bir sosyal sorumluluk projesi düzenliyoruz. "Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı", ilk, orta ve lise öğrencilerinin, her gün büyük keyifle oyun oynadıkları ve sosyalleştikleri bilgisayar ve internet teknolojileriyle aslında kendi programlarını da yazabileceklerini ve bunun çok basit bir şey olduğunu fark etmelerine yönelik bir etkinliktir. "Bilgisayar Programlama Çocuk Oyuncağı" projesiyle, genç nesillerin yoğun bir biçimde kullandıkları bilgisayar ve türevi cihazlarla internet teknolojilerinin sadece bir tüketim değil, aslında bir üretim aracı olduğu algısını erken yıllarda kazanmalarını sağlamayı hedeflemekteyiz.

HEDEF 100.000 KATILIM

www.ProgramlamaCocukOyuncagi.org